

UNDERSØGELSE AF SNYD OG REGELBRUD TIL PRØVERNE

Kortlægning af omfang samt bevæggrunde og holdninger
blandt eleverne

RAPPORT

UNDERSVINGSMINISTERIET
STYRELSEN FOR
UNDERSVING OG KVALITET

FEBRUAR 2019

INDHOLDSFORTEGNELSE

1.	OPSUMMERING AF UNDERSØGELSENS RESULTATER	3
1.1	Læsevejledning	8
2.	INDLEDNING	9
2.1	Formål og undersøgelsesspørgsmål	9
2.2	Begrebsafklaring: snyd og regelbrud	10
2.3	Undersøgelsesdesign	11
2.4	Datagrundlag	12
3.	OMFANG AF REGELBRUD OG SNYD I GRUNDSKOLEN	16
3.1	Lederperspektiv	16
3.2	Grundskolelærere	17
3.3	Grundskoleelever	24
4.	OMFANG AF REGELBRUD OG SNYD PÅ DE GYMNASIALE UDDANNELSER	30
4.1	Lederperspektiv	30
4.2	Gymnasielærerne	33
4.3	Gymnasieelever	39
5.	ELEVERNES VIDEN OM EKSAMENSREGLER OG HOLDNINGER TIL SNYD	50
5.1	Elevernes viden om eksamensregler	50
5.2	Viden om sanktioner	60
5.3	Elevernes holdning til snyd	61
6.	REGELBRYDERE OG BEVÆGGRUNDE	67
6.1	Hvem bryder reglerne?	67
6.2	Elevernes vurdering af hvorfor reglerne brydes	71
7.	BETYDNINGEN AF FÆLLESSKABER OG NETVÆRK	77
7.1	Opfattelse af klassekulturen	78
7.2	Opfattelse af venskabskulturen	81
7.3	Muliggørende aktører	83
8.	ELEVERNES VURDERING AF HVORDAN MAN KAN BEGRÆNSE SNYD	87
8.1	Mere viden	87
8.2	Hårdere sanktioner	88
8.3	Mere digital overvågning	90
8.4	Begrænsede digitale muligheder	91

8.5	Begrænsning af type-opgaver	92
8.6	Kulturændring	93
8.7	Ændrede optagelseskrav på de videregående uddannelser	93
9.	METODEBILAG	95
9.1	Kvantitativ dataindsamling	95
9.2	Kvalitativ dataindsamling	106
9.3	Yderligere beskrivelse af datagrundlaget	108

1. OPSUMMERING AF UNDERSØGELSENS RESULTATER

Epinion har på vegne af Styrelsen for Undervisning og Kvalitet (STUK) undersøgt **snyd og regelbrud i forbindelse med afsluttende prøver på danske grundskoler og gymnasier**. I følgende resume bringes de vigtigste fund.

Overordnet er det helt centralt at fastslå, at det ikke er en nem opgave at identificere omfang og form af snyd til prøver samt motivation for at snyde. Der er dels meget **varierende forståelser blandt de unge, idet den enkeltes viden om prøveregler og egen moralske opfattelse af begrebet, er med til at bestemme hvad de forstår og ikke forstår som snyd**. I denne undersøgelse anvendes "regelbrud" som en samlebetegnelse for handlinger, eleven vurderer er i mod prøvereglerne, men som kan være enten bevidst/tilsigtet eller ubevidst/utillsigtet. Når vi i denne rapport definerer noget som "snyd", kræver det bevidsthed om, erkendelse af og en hensigt med regelbruddet fra elevens side. Regelbrud, der er sket uden bevidsthed/hensigt (fx pga. manglende viden), omtales som "utillsigtet regelbrud". Dvs. handlingerne kan være de samme, men bevidstheden/hensigten er afgørende for om der er tale om regelbrud eller snyd. Derudover er der en enorm spændvidde i karakteren af de regelbrud, som kan foretages ifbm. prøveafleggelse, gående fra at undlade at henvise til eget tidligere arbejde til fx at udgive andres arbejde som sit eget (plagiat).

I undersøgelsen har været gennemført en række **spørgeskemaundersøgelser**, hvor der er inddraget perspektiver fra **elever, der dimiterede i skoleåret 2017/2018** (756 grundskoledimittender, svarprocent 25% og 801 gymnasiedimittender, svarprocent 27%), **lærere** med funktion af bedømmere (eksaminatorer og censorer) (567 grundskolelærere, svarprocent 47% og 1704 gymnasielærere, svarprocent 39%) og **ledere** (fra 156 grundskoler, svarprocent 52% og fra 122 gymnasier, svarprocent 55%). Derudover har været gennemført en kvalitativ undersøgelse i form af et **online diskussionsforum** med 16 myndige gymnasiedimittender samt **uddybende venneinterviews** med 10 dimittender.

I resten af rapporten refereres der til dimittenderne i undersøgelsen som hhv. gymnasie og grundskoleelever, da det er deres erfaring som elever til sidste års afsluttende prøver, der spørges ind til.

Lidt flere end en tiendedel begik regelbrud til sidste års prøver mens knap en tyvendedel indrømmer de snød

For at spørge eleverne om deres handlinger til prøverne så nøgternt og lidt fordømmende som muligt, blev eleverne spurgt om de foretog en række udvalgte handlinger til sidste års prøver, de ville karakterisere som værende imod prøvereglerne: fx afleveret en opgave, de ikke selv havde lavet, udvekslet hemmelige USB-sticks med andre under prøven eller kommunikeret med andre under den skriftlige prøve. Dvs. der blev ikke her anvendt det moralskt ladede begreb *snyd*, men et mere nøgternt begreb, der dækker både små og store brud, bevidste og ubevidste.

Hertil svarer **13,1%** af grundskoleeleverne, at de begik et regelbrud til de skriftlige og mundtlige prøver i 2017/2018. **10,5%** af gymnasieeleverne svarer, at de begik et regelbrud til de skriftlige og mundtlige prøver i 2017/2018. **For flertallet er det en engangsforeteelse**, idet 2/3 af dem, der har

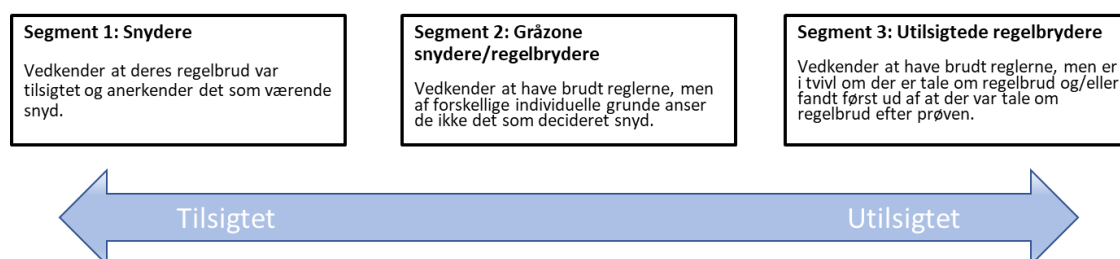
brudt reglerne, gjorde det udelukkende til én prøve, mens et mindretal (1/3) brød reglerne i større omfang. Derudover angiver **11,6% af de deltagende gymnasieelever at have foretaget handlinger, der kan karakteriseres som regelbrud til SRP/SSO.**

Ovenstående tal svarer rigtig godt overens med elevernes egen opfattelse af det samlede snydeomfang, hvor **eleverne vurderer at lidt flere – hhv. 16% af grundskoleeleverne og 13% af gymnasieeleverne – snød til prøverne på landsplan.**

Direkte adspurgt svarer dog kun **4,9% af alle grundskoleeleverne i undersøgelsen, at de snød** til 9. klasseprøverne sidste sommer. Mens **3,9% af alle gymnasieeleverne svarer, at de snød** til de afsluttende prøver sidste sommer. Der er altså generelt væsentligt flere, som angiver at have begået regelbrud end der angiver, at de har besluttet snydt. Hvordan kan vi forstå denne forskel?

Kategorisering af snyd handler både om elevernes viden og holdninger

De enkelte elevers opfattelser af snyd afhænger både af deres viden og moralske holdninger. På baggrund af både de kvantitative og kvalitative fund kan **tre segmenter** identificeres. Hvert segment fungerer som en idealtipe af regelbrydere, hvor en andel af eleverne kan placeres på baggrund af mønstre i deres besvarelser på spørgeskemaet. Dette gøres ud fra den betragtning, at eleven i sit faktiske regelbrud kan have karakteristika fra alle tre segmenter, men på baggrund af deres besvarelser, i højere grad kan siges at høre til et segment, end et andet¹. De tre segmenter kendetegnes ved en placering på et kontinuum, hvor segmentets handling enten er klart tilsigtet (Segment 1), klart utilsigtet (Segment 3) eller i en gråzone herimellem (Segment 2).

Segment 1: Tilsigtede snydere

Eleverne i dette segment erkender at have brudt reglerne, været sig bevidst herom og opfatter selv deres handling som værende besluttet snyd. Det er disse elever, der, direkte adspurgt i

¹ For at se besvarelsesmønstrene der kendetegner placeringen i et segment, se metodebilag.

spørgeskemaet, svarer, at de snød til sommerens prøver og samtidig var bevidste herom: **4,2% af alle grundskoleleverne og 3,6% af alle gymnasieeleverne i undersøgelsen².**

Segment 2: Gråzone snydere/regelbrydere

Eleverne i dette segment vedkender at have brudt reglerne, men ikke at have snydt. De er dog ikke nødvendigvis i tvivl om reglerne, men anser ikke handlingen som decideret snyd. Der er altså tale om, at de har en anden holdning til snyd end den prøvereglerne er baseret på. Eksempler fra elevernes egne beretninger i de kvalitative interviews kan illustrere denne position: Fx hvis man gik på nettet imod reglerne for at printe opgaven ud under eksaminationen, at regelbruddet skete uforsætligt til eksamen (man kom til at kigge hos en sidemand og kunne ikke ignorere svaret), at eleven anser bruddet som relativt ubetydeligt for det endelige produkts karakter (verificerede på nettet at et facit var rigtigt) osv.

I undersøgelsens spørgeskema, er der således **3,6%** blandt alle deltagende grundskolelever, der har angivet at have brudt prøvereglerne, men ikke har opfattet det som decideret snyd. Hos gymnasieeleverne er det tilsvarende tal **2,2%**.

Segment tre: Utilsigtede regelbrydere

Eleverne i dette segment vedkender at have brudt reglerne, eller have snydt, men samtidig at de enten ikke vidste de brød reglerne før bagefter, eller har været i tvivl, om det, de gjorde, var imod reglerne. I alt ses denne tendens blandt **5,8% af de deltagende grundskoleelever og 5,3% af gymnasieeleverne.**

Dette kan hænge sammen **med manglende viden, idet godt hver fjerde af grundskoleeleverne og hver sjette af gymnasieeleverne, angiver kun at have overfladisk eller intet kendskab til reglerne for korrekt citationspraksis.**

Der er udpræget tvivl om prøvereglerne, hvilket kan føre til utilsigtede regelbrud

I de åbne besvarelser og i kvalitative interviews, har eleverne særligt **angivet reglerne om brug af internet som værende forvirrende til sidste års prøver.** Eleverne har i flere fag haft mulighed for at tilgå internettet, men kan blive i tvivl om hvilke online hjælpemidler og hjemmesider, det reelt er tilladt at anvende. Hjemmesider med chat-funktioner såsom tidsskrifter, musiktjenester og blogs samt hjemmesider med oversættelsesprogrammer, såsom Google Translate, opleves som værende særligt svære at vurdere.

² Godt 0,5 % har angivet at de snød, men har ikke angivet hvilke regelbrud der var tale om, blandt dem spørgeskemaet tilbød som muligheder – de regnes dog med som bevidste snydere. Derfor summere segmenteringen af regelbrydere sammenlagt ikke op til 13,1 % for grundskoleelever og 10,5 % for gymnasieelever, men 13,6 % og 11 %. Se metodebilag for uddybende forklaring.

Af de **11,6%** der angiver at have foretaget en række handlinger til SRP/SSO der kan karakteriseres som regelbrud, er hovedparten af regelbryderne i tvivl om, hvorvidt de brød reglerne. Surveys og interviews viser, at der særligt er tvivl om, hvordan man må bruge egne tidligere opgaver, eller hvordan ens forældre, venner og andre, må sparre/skrive med på opgaven.

Manglende viden betragtes af flere af eleverne som en formildende omstændighed omkring snyd. I elevspørgeskemaet svarer godt 40% af eleverne på tværs af grundskoler og gymnasier, at de er helt eller delvist enige i, at det er okay, at en elev har snydt, hvis eleven ikke vidste, at det var snyd.

Kun få elever vækker mistanke og ender med at blive bortvist

Kun få elever i grundskolen og på de gymnasiale uddannelser (0,02-0,13%) bliver bortvist til prøverne ifølge ledernes opgørelser. Når elever bortvises, har internettet ofte været brugt som kanal til at snyde, og plagiat og uretmæssig hjælp er oftest nævnte årsager. Blandt grundskole- og gymnasielærere, der har fungeret som bedømmere i 2017/2018, opleves kun begrundede **mistanker i få tilfælde** (0,5-1% til skriftlige og mundtlige prøver). Der gøres her opmærksom på, at bedømmernes vurderinger af regelbrud indenfor de enkelte prøvfag, de har erfaringer med, altid vil være lavere end en generel vurdering af tværgående regelbrud. Dette skyldes, som undersøgelsen også viser, at mistanker er spredt ud over de forskellige fagprøver. Det samlede omfang af regelbrud vil derfor forekomme mindre indenfor ét fag, som bedømmere forholder sig til, end på tværs af alle fag. Ift. **SRP/SSO omfatter andelen af mistanker 2,1-3,2% af eleverne**. Helt generelt vurderer lærerne, at omfanget af snyd er lavere på deres egen skole end på det nationale plan. Snyd opfattes altså som noget, der i højere grad sker på andre skoler.

Eleverne bruger overvejende de digitale muligheder til at begå regelbrud

Overordnet ses, at eleverne har benyttet sig af de nye **digitale muligheder for snyd**. De hyppigste regelbrud blandt hhv. grundskoleelever og gymnasieelever er at **bruge nettet til at finde viden/svar** (hhv. 5,3 og 3,1% af alle eleverne), **kopiere tekst fra hjemmesider, opgaver eller fagbøger** uden at henvise hertil (hhv. 3,6 og 2,5%). Derudover forekom det relativt hyppigt blandt grundskoleeleverne, at de **så svarene på en anden elevs skærm/opgavehæfte** og brugte svaret i egen besvarelse (3%), mens det skete mindre hyppigt blandt gymnasieeleverne (1,4%). Gymnasieeleverne brugte dog hyppigere **programmer på nettet** (3%), hvilket ikke var ligeså udbredt blandt grundskoleeleverne (2,4%).

Eleverne i den kvalitative undersøgelse oplever, at snyd til dels kan muliggøres af forældre, ældre søskende og bedsteforældre i større skriftlige opgaver såsom SRP/SSO. Her oplever de til gengæld også, at det forekommer i udbredt grad.

Karakteren er den primære årsag til at begå regelbrud

Gymnasieeleverne angiver i højere grad end grundskoleeleverne, at de brød reglerne, fordi **karakteren var vigtig for deres samlede gennemsnit** (hhv. 28% og 17% af dem, der brød reglerne angav dette som grund). Derudover angav en del regelbrydere blandt gymnasieeleverne, at de **ikke troede de kunne bestå faget** (hhv. 25% og 18%). Flere af regelbryderne blandt grundskoleelever angiver, at de gjorde det, **fordi det var nemt** (hhv. 23% og 15% af regelbryderne).

Ser man på baggrundskaraktistika skiller regelbryderne sig ikke væsentlig ud fra ikke-regelbryderne. Der er **en lille overvægt af drenge (52%), der bryder reglerne**. Sammenlignes forældres uddannelsesnivea, er der ikke signifikant forskel mellem regelbrydere og de andre. Hvis man kigger på karakterer, er der heller ingen signifikante forskelle mellem regelbrydere og ikke-regelbrydere. Begge elevgrupper får **karakterer, der spreder sig over hele karakterskalaen** og ligger altså hverken primært i den lave eller høje ende af skalaen.

I de kvalitative interviews beretter eleverne og deres venner umiddelbart om tre idealtyper af bevidste snydere og snydemotiver (på de gymnasiale uddannelser): 1) **Den (over)ambitiøse** der stræber efter et højt snit, 2) **Den fagligt uengagerede** der gerne vil overstå et fag med mindst mulig indsats og 3) **Den fagligt svage** der er bange for ikke at bestå. Disse personaer mødes dog nogle gange, når den dygtige elev ikke kan/gider performe i et fag udenfor interessefeltet eller af manglende vigtighed for videre studie. Generelt berettes, at betydningen af gode karakterer er steget blandt elever, og at gode karakterer ofte ses som vigtigere end reelt at lære noget.

De fleste elever mener, at snyd sjældent kan retfærdiggøres, men regelbrydere opfatter i højere grad snyd som udbredt, acceptabelt og retfærdiggjort

Hvor der ikke er væsentlig forskel på regelbrydere og ikke regelbryderes baggrundskaraktistika, er der til gengæld forskel på grupperne i deres historik, opfattelse og gruppenormer. Elever, der har brudt reglerne, har i højere grad tidligere snydt i en skriftlig aflevering i løbet af året. Dertil kommer også, at **regelbrydere og snydere i højere grad tror, at andre snyder**. De tror, relativt til ikke-regelbrydere, at en højere andel af deres jævnaldrende på landsplan og på egen skole snyder. De oplever ligeledes også i højere grad at have gået i en klasse, hvor snyd var mere udbredt, ligesom **de også oplever at færdes i vennegrupper, hvor snyd i højere grad er socialt acceptabelt**. Hertil kommer også, at de er mere fleksible ift. til at retfærdiggøre snyd under forskellige betingelser.

Eleverne i den kvalitative undersøgelse peger også på, at der kan være yderst **store kulturforskelle** mellem skoler og klasser. Nogle elever fortæller, at der i nogle klasser er en norm om, at det er fuldt ud acceptabelt, og hvor man snyder i fællesskab og/eller bærer over med andres snyd, mens det i andre klasser fordømmes og betragtes som stigmatiserende.

Eleverne anbefaler, at der arbejdes med at begrænse snyd i situationen, men også som et strukturelt problem

Helt overordnet mener langt størstedelen af danske elever, at **snyd sjældent kan retfærdiggøres**. I de kvalitative interviews er der også enighed om, at snyd som generelt fænomen er uhensigtsmæssigt, selvom man godt kan forstå motivet for at den enkelte snyder. Eleverne mener, at der for at begrænse snyd kan skrues på følgende:

- Mere digital overvågning fremfor fysisk da dette ikke forstyrrer på samme måde.
- Begræns digital adgang til netop de hjemmesider, man ikke må bruge.
- Klare sanktioner, statuering af eksempler (her er gruppen dog mere uenige om værdien heraf).
- Præcisering og information om præcis hvor grænserne går for navnlig brugen af internet og hjemmesider samt forældrehjælp (særlig ved SRP/SSO).

- Kulturændring i opfattelsen af snyd.
- Ændring i optagekrav fra karaktergennemsnit til fagspecifik/relevante karakterer.

1.1 LÆSEVEJLEDNING

Rapporten er inddelt i 10 kapitler, hvoraf et resume og indledningen udgør de første to. Kapitel 3 indeholder en kvantitativ beskrivelse af omfanget af regelbrud og snyd i grundskoler og kapitel 4 af omfanget af regelbrud og snyd på gymnasiale uddannelser samt en kvalitativ afdækning af elevernes opfattelse af omfanget fordelt på fag og prøveformer. Kapitel 5 undersøger elevernes viden om prøvereglerne, samt hvilke holdninger, de har til snyd og deres vurdering af, hvornår der kan tales om formildende omstændigheder. Derefter kortlægger kapitel 6, hvad der kendetegner de elever, der bryder reglerne, og hvilke motiver samt logikker der driver handlingen. Bagefter ses kvalitativt nærmere på, hvilke aktører der gør det muligt eller bidrager til, at eleverne bliver i stand til at snyde. Til sidst følger gymnasieelevernes perspektiv på snyd som problem, samt hvad man kan gøre for at reducere det.

Bilaget giver en grundig beskrivelse af den anvendte metode, herunder dataindsamlingen (surveys, mobiletografisk webforum og venneinterview) samt databehandling.

2. INDLEDNING

I dette kapitel præsenteres formålet med evalueringen samt de underspørgsmål, der vil blive besvaret i evalueringen. Dertil indeholder afsnittet en afklaring af anvendte begreber samt en kort beskrivelse af datagrundlaget.

2.1 FORMÅL OG UNDERSØGELSESPØRGSMÅL

Med denne undersøgelse sættes **fokus på eleveres snyd til de prøver, hvor fag afsluttes og karakteren overføres til eksamens- eller afgangsbrevet**. Snyd i disse prøver har sandsynligvis altid forekommet, men nye teknologiske muligheder gør det at snyde nemmere, og det er samtidig sværere at blive opdaget.

For bedst at **kunne begrænse snyd** er det helt centralt at få **indblik** dels i **omfanget og formen af snyd** men også **årsagerne til snyd**. Ved at forstå elevernes motiver kan der træffes mere informerede valg om, hvad der skal til for både at reducere motivationen for at snyde såvel som mulighederne for det.

I nærværende undersøgelse skal derfor ses nærmere på fænomenet **snyd i forbindelse med prøver på danske grundskoler og gymnasier**. Hertil skal inddrages perspektiver fra både elever, lærere (herunder censorer) og ledere således, at undersøgelsen bidrager til en fyldestgørende kortlægning og forståelse af fænomenet. På den baggrund har Epinion i samarbejde med STUK opstillet de følgende overordnede **undersøgelsesspørgsmål**, der belyses i rapporten:

1. Hvad er **omfanget af snyd**, herunder hvad er antallet af registrerede sager, og hvad er det oplevede omfang blandt elever og lærere?
2. **Hvordan snyder eleverne?**
3. Hvad **opfatter eleverne som snyd**, herunder hvad er elevernes syn på snyd, og hvad ved eleverne om snyd – herunder om regler og sanktioner?
4. Hvilke **typer elever snyder**, og hvad er deres **bevæggrunde?**

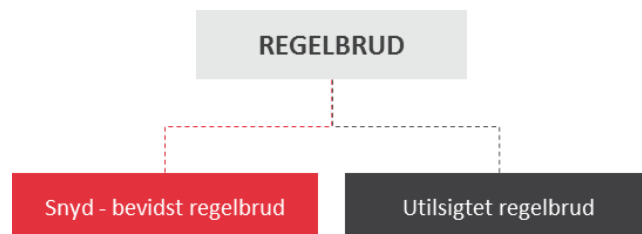
2.2 BEGREBSAFKLARING: SNYD OG REGELBRUD

Nogle af de mest centrale begreber for undersøgelsen er *regelbrud* og *snyd*, hvilket her kort vil blive defineret og relateret til hinanden.

Et *regelbrud* forstås her som en overtrædelse af de regler, som er rammesat i prøve- og eksamensbekendtgørelser. De overtrædes ved at en eller flere af følgende handlinger begås, og kan føre til en bortvisning fra prøven:

- At skaffe sig eller give andre elever uretmæssig hjælp til besvarelse af en opgave.
- Utilsigtet kommunikation med andre under prøven.
- At udgive andres arbejde som sit eget.
- At aflevere eget tidligere bedømt arbejde uden henvisning hertil.
- Anvendelse af ikke-tilladte hjælpemidler.

Tilstedeværelsen af ovenstående handlinger er ikke nok i sig selv til at tale om snyd, idet snyd defineres som **bevidste handlinger**. Det vil sige, at "snyderen" ved, at vedkommende overtræder et bestemt princip eller regel i sit forehavende, men alligevel vælger handlingen. Snyd til eksamen kan derfor også mere præcist defineres som et mål om "*gennem bedrageriske midler at lade som om, at man har mere viden end tilfældet er*" (Cizek, 1999)³.

Da ikke alle regelbrud er decideret snyd (kendetegnet ved bevidsthed herom), arbejdes der desuden med en kategori, vi kalder *utilsigtede regelbrud*. Dette betegner de elever, der har brudt reglerne, men hvor det ikke var tilsigtet at bedrage sig til at fremstå mere vidende. Fx hvis man som regelbryder ikke kendte reglerne og derfor kom til at bruge internettet til at søge viden til en prøvebesvarelse, hvor dette ikke var tilladt.

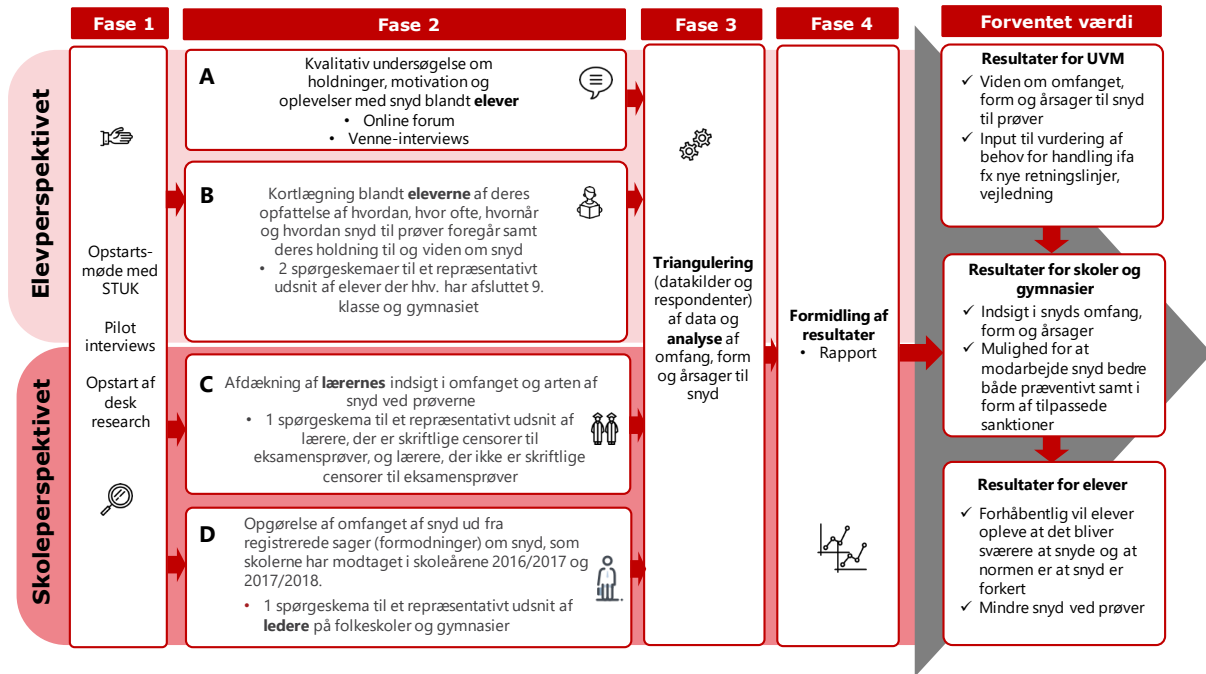
På baggrund af disse nuancer kan man altså forstå, at regelbrud, snyd og utilsigtede regelbrud minder meget om hinanden set udefra som adfærd, men har vigtige nuancer ift. motivation og kontekst.

³ Cizek, G. J. (1999). Cheating on tests: How to do it, detect it, and prevent it.

2.3 UNDERSØGELSESDSIGN

Nedenstående figur illustrerer opgavens overordnede undersøgelsesdesign og forløb.

Figur 1: Undersøgelsesdesign

Nærværende undersøgelse blev indledt med en grundig opstart (fase 1) bestående af opstartsmøde, pilotinterviews med skoleledere og lærere samt desk research af prøvevejledninger, hvor de blev kodet i et Excel ark, for at opnå et blik over variationerne i selve prøveafholdelsen, og hvilken slags viden, der blev testet igennem forskellige prøver (da det blev forudsat, at forskellige slags prøver, ville indbyde til forskellig slags snyd). I fase 2 blev der udviklet og gennemført surveys med både elever, lærere og ledere. Derudover blev der gennemført en mobiletnografisk undersøgelse samt en række dybdegående interviews med nylige dimittender fra gymnasiale uddannelser. Herefter triangulerede Epinion data i en grundig analyse (fase 4), hvis resultater er formidlet i nærværende rapport (fase 5).

2.4 DATAGRUNDLAG

Nedenfor beskrives undersøgelsens datagrundlag kortfattet. Målgrupperne for de enkelte surveys, indhold af surveys samt fremgangsmåde for rekruttering af deltagere og udsendelse beskrives mere udførligt i bilaget såvel som gennemførelsen af den kvalitative undersøgelse via onlineforum og ven-interviews.

2.4.1 Kvantitativ dataindsamling

Den kvantitative dataindsamling består af **surveys blandt elever, lærere og skoleledere** opdelt på grundskoleniveau og det gymnasiale niveau. Formålet har været at indsamle viden om aktørernes erfaringer med og oplevelse af snyd, samt at kortlægge omfanget af snyd i grundskoler og gymnasier. Tabellen nedenfor giver et overblik over de tre surveys.

Tabel 1: Surveyenes målgrupper, besvarelsesprocent og datagrundlag

MÅLGRUPPE	DATAGRUNDLAG	FORDELING PÅ UDDANNELSESNIVEAU
ELEVER	<ul style="list-style-type: none"> Undersøgelse blandt 6.000 elever fordelt på 3.000 fra grundskoler og 3.000 fra gymnasiale uddannelser. Svarprocent grundskole: 25% Svarprocent gymnasiale uddannelser: 27% 	<ul style="list-style-type: none"> 756 elever dimitteret fra grundskoler 801 elever dimitteret fra en gymnasial uddannelse
LÆRERE <i>(Lærere som i 2017/2018 har været skriftlige censorer til eksamensprøver, og lærere som i 2017/2018 har elever til mundtlig eller skriftlige prøver/eksamen herunder SRP og SSO)</i>	<ul style="list-style-type: none"> Undersøgelse blandt 1.199 grundskolelærere og 4.356 gymnasiallærere. Svarprocent grundskole: 47% Svarprocent gymnasiale uddannelser: 39% 	<ul style="list-style-type: none"> 567 lærere fra grundskoler 1.704 lærere fra gymnasiale uddannelser
SKOLELEDERE	<ul style="list-style-type: none"> Undersøgelse med skoleledere på stikprøve på 300 grundskoler og skoleledere på 220 gymnasiale uddannelser (alle ungdomsuddannelser, som udbyder HHX, HTX, STX og/eller HF). Svarprocent grundskole: 52% Svarprocent gymnasiale uddannelser: 55% 	<ul style="list-style-type: none"> Skoleledere fra 156 grundskoler Skoleledere fra 122 gymnasiale uddannelser

Besvarelsen af de tre surveys til elever, lærere og skoleledere er foregået i perioden 13-29. november 2018.

De anvendte spørgsmål er tilpasset de enkelte respondentgrupper, men er samtidig formuleret så ensartet som muligt på tværs af elever, lærere og skoleledere, for at muliggøre sammenligning af besvarelserne i analyserne.

For læsevenlighedens skyld vil grundskoledimitterende blive omtalt som ”grundskoleelever” og gymnasiedimitterende som ”gymnasieelever”. Som samlet gruppe omtales de som ”elever”.

Surveyen blandt elever er gennemført som en **anonym undersøgelse**, hvor det er fremgået tydeligt i materialet til potentielle deltagere, at deltagelse i surveyen er frivillig, anonym og kun tjener statistiske formål. Elevernes besvarelser kan ikke på nogen måde henføres til dem. Ikke-myndige elevers forældre er orienteret om undersøgelsen i forbindelse med udsendelse af deltagelsesinvitation til elever.

2.4.2 Kvalitativ dataindsamling

Formålet med den kvalitative del af undersøgelsen har været at tilvejebringe mere dybtgående og konkret viden om elevernes opfattelser af snyd, samt hvilke metoder der anvendes til at snyde, og hvordan elever på anden måde forholder sig til emnet.

Epinion har gennemført et etnografisk studie med målgruppen i form af et **7-dages onlineforum**, hvor 16 unge dagligt har logget ind og besvaret opgaver omhandlende tematikker relevante for undersøgelsen. De unge har deltaget anonymt ift. hinanden i studiet og er blevet tildelt et alias, således at de ikke kan identificeres, hvis de skulle komme med oplysninger om regelbrud e.l.

Efter gennemførelsen af det mobiletnografiske studie blev 5 af deltagerne tilbudt at medvirke i et **venneinterview**, hvor de selv valgte en ven eller veninde, som de ville diskutere emnet med. Venneinterviewene havde en varighed på en time og blev gennemført ud fra en semistruktureret spørgeguide.

Interviewpersonerne er rekrutteret for at sikre varierende erfaringer med og holdninger til snyd. Det er således sikret, at der er gennemført interviews med unge, der er imod snyd, unge der har forståelse for bevæggrundene for snyd, samt unge der har varierende holdninger til, hvorledes man begrænser omfanget af snyd.

I mobilforummet eller venneinterviewene har vi **ikke spurgt til, om eleven selv har snydt**. Der er generelt ikke registreret oplysninger, der kan inkriminere deltageren selv eller andre navngivne personer, idet dette ligger uden for undersøgelsens formål. Der er dog deltagere, der uopfordret fortæller om situationer, hvor de selv eller andre har foretaget regelbrud. I disse tilfælde har vi sørget for, at eventuelle citater ikke kan henføres til personen.

Undersøgelsens kvalitative del er gennemført som en **fortrolig undersøgelse**, således at personoplysninger, som vi har registreret for at kunne gennemføre undersøgelsen, kontaktoplysninger til elever og interviewdata, noter mm., opbevares fortroligt og ikke videregives til STUK (eller andre) og

blev slettet straks efter udarbejdelse af den endelige rapport. **Vi kan således ikke identificere de pågældende deltagere i undersøgelsen.**

2.4.3 Metodiske opmærksomhedspunkter

2.4.3.1 Repræsentativitet af elevsurvey

Undersøgelsen forsøger at give et validt og dækkende indblik i omfang og form af snyd, men der er væsentlige metodiske forbehold omkring elevundersøgelsen, man skal være opmærksom på.

I modsætning til lærer- og ledersurveyen er det vanskeligt at vurdere repræsentativiteten af elevbesvarelserne. Det skyldes, at besvarelserne er fuldstændig anonyme. Prisen for denne beskyttelse af eleverne er, at vi ikke kan lave en frafaldsanalyse af manglende besvarelser og heller ikke kan vurdere, om respondenterne ligner den samlede population af elever i samme aldersgruppe.

Det vi kan sige er, at respondentgruppen i høj grad ligner de øvrige elever i forhold til deres køn, og at respondentgruppen repræsenterer de ønskede uddannelsestyper (grundskolen vs. de forskellige gymnasiale uddannelser (stx, hhx, htx, hf) bredt.

2.4.3.2 Afdækning af omfang af regelbrud og snyd

Omfanget af grundskole- og gymnasieelevers brud på prøvereglerne belyses kvantitativt fra tre forskellige perspektiver: **Lederes, læreres og elevers**. Alle tre gruppers vurderinger er inddraget, da de fra hver sit niveau eller position, er i stand til at vurdere forskellige aspekter af omfang. Således er hver gruppe kendetegnet ved at have et særligt fokus og erfaringsgrundlag, hvilket gør dem i stand til at bidrage med forskellige slags viden. Kendetegnene ved de enkelte grupper, og hvad de kan bidrage til, uddybes her:

Skoleledelse: Får hvert år overdraget en række formodninger/mistanker om snyd fra både interne og eksterne bedømmere, og har iht. reglerne for prøver og eksamener registreret elevsager. De kan dog være på en vis afstand af selve prøverne, og **viden er således primært på omfanget af de forholdsvise få elever, der bliver bortvist**. Til gengæld har de stor viden om disse få elevers regelbrud, da der i sagsbehandlingen har været dybdegående undersøgelse af, hvad der skete.

Lærere, der har fungeret som bedømmere: Har hvert år en række elever eller elevprodukter til bedømmelse og indgående fagligt kendskab til indhold samt ekspertviden om, hvordan det vil være oplagt at snyde inden for de enkelte prøveformer. De er tættere på den enkelte elevs faglige output, og det kan være her, at en formodning/mistanke om regelbrud starter, om end det ofte ikke er tilfældet. Til gengæld følger de ikke nødvendigvis elevens sag til en evt. bortvisning, hvorfor de primært kan vurdere, hvor mange elevpræstationer/elevopgaver de bedømmer, der vækker grund til mistanke. De har derfor ikke nødvendigvis viden om, hvorvidt eleven faktisk har brudt reglerne, eller præcist hvad eleven har gjort. **Deres primære viden handler om mistanker, og hvor mange af disse man får som bedømmer at forholde sig til.**

Elever, der gik til prøverne i skoleåret 2017/2018: Går til prøverne og har indgående viden om deres egne og delvis andre elevers handlinger. **Deres primære viden handler om, hvorvidt de selv har brudt reglerne, og hvordan det skete.**

Snyd er et moralsk ladet begreb, der italesætter handlingen som socialt uacceptabel, og derved kan forventes at spille ind på respondentens svar⁴. Derfor ville direkte spørgsmål herom sandsynligvis kunne få nogle af de elever, der havde brudt reglerne, til at svare nej. En af undersøgelsens antagelser er, at man godt kan have bevidsthed om, at man har brudt reglerne, uden at man ser sig selv som en snyder. Fx vil man ikke nødvendigvis opfatte sig selv som snyder, hvis det ikke var ens mening at snyde. Derfor har designet taget udgangspunkt i, at eleverne ud fra en liste af regelbrud skulle angive, hvilke af disse de begik, velvidende at det var imod prøvereglerne. Hvis der blev valgt fra denne liste, blev man efterfølgende spurgt i hvilket fag man havde brudt reglerne, samt hvordan og hvorfor man brød reglerne.

Både grundskole- og gymnasieelever forholder sig kun til 9.-klasseprøverne/de afsluttende prøver i skoleåret 2017/2018, hvor de selv afsluttede uddannelsen. Gymnasieeleverne forholder sig til SRP/SSO i et separat spørgsmål, der for HHX, STX og HTX's vedkommende, foregår på elevens 2. år.

Pga. undersøgelsens følsomme emne, er der overordnet grund til at antage, at der vil være en tendens til at underrapportere snyd, dvs. at elever kan være tilbøjelig til ikke at indrømme at have begået et regelbrud, selvom de har. Ligeledes kan man forvente, at der vil være snydere som helt undlader at deltage i surveyen pga. emnet. Der er således grund til at tro, at færre skulle angive, at de snyder end de reelt har gjort og få grunde til at tro, at ikke-snydere skulle angive, at de snød, selvom de ikke gør det. På samme måde kunne man forvente, at deltagerne i mobilforummet og især i venneinterviews, ville være utilbøjelige til at indrømme at kende til snyd.

Undersøgelsens design (anonyme besvarelser) gør, at vi ikke kan konkludere entydigt ift. det præcise omfang og form af snyd. Umiddelbart vil der dog være større grund til at tro, at det identificerede omfang er undervurderet end overvurderet, hvilket de kvalitative interviews bakker op om, idet opfattelsen er, at reglernes brydes i et relativt stort omfang. Generelt må eleverne, som respondentgruppe, antages at have bedre indsigt i egen snydeadfærd end lærere og ledere, hvorfor deres svar om snydeadfærd tillægges større vægt.

⁴ Se Tourangeau, Roger og Yan, Ting (2007)

3. OMFANG AF REGELBRUD OG SNYD I GRUNDSKOLEN

Wilhelm, STX-elev, Region Midtjylland: "I 2018 er der jo enormt mange forskellige tekniske måder at snyde på. Man er ikke længere begrænset til kun at skrive svarene i håndfladen og gøre brug af det - for lige at state the obvious. Eftersom at alle eksamener nu foregår over nettet/på computeren, er der langt større mulighed for at snyde."

I dette kapitel redegøres for omfanget af **grundskoleelevers brud på prøvereglerne**. Fænomenet belyses kvantitativt fra tre forskellige perspektiver: **Lederes, læreres og elevers**.

Kapitlet viser, at 88% af skolerne ikke har haft en eneste mistanke de sidste to år, og at der kun var to bortvisningssager sidste år. Blandt grundskolelærere, der har fungeret som bedømmere i 2017/2018, opleves kun begrundede **mistanke i få tilfælde** (0,95%). Generelt vurderer lærerne, at omfanget af snyd er lavere på deres egen skole end på det nationale plan.

Direkte adspurgt svarer **4,9% af grundskoleeleverne, at de snød** til 9. klasseprøverne sidste sommer. Spørger man nærmere ind til de konkrete handlinger, svarer **13,1% af grundskoleeleverne, at de begik et regelbrud** til de skriftlige og mundtlige prøver i 2017/2018.

3.1 LEDERPERSPEKTIV

I undersøgelsen har en stikprøve på ledere fra i alt 156 grundskoler forholdt sig til, hvor mange mistanker og bortvisninger institutionen registrerede i to forskellige skoleår: Hhv. 2016/2017 og 2017/2018. I tabellen ses, hvor mange elever der samlet set gik til 9.-klasseprøverne på tværs af skolerne, samt hvor mange mistanker og bortvisninger gruppen affødte.

Tabel 2: Antal mistanker og bortvisninger (grundskolen)

	Antal elever der gik til prøve	Antal mistanker	Antal bortvisninger	Antal elever bortvisningerne fordelte sig på
Skoleåret 2016/2017	6.613	40	14	11
Skoleåret 2017/2018	6.284	20	2	1

Alle bortvisninger fandt sted under de skriftlige prøver, og tallet er faldende. Som det ses, er antallet af bortvisninger dog stadig forholdsvist lavt i begge år. Desuden fremgår det af data, at **88% af skolerne angiver, at de ikke har haft mistanker indenfor de sidste to år.**

	2016/2017 (Fordelt på 14 bortvisninger)	2017/2018 (Fordelt på 2 bortvisninger)
Uretmæssig hjælp fra andre eller kommunikation under skriftlige prøver	2	1
Brug af ikke tilladte hjælpemidler i form af fysiske materialer ved skriftlige prøver	1	0
Brug af ikke tilladte hjælpemidler i form af i form af netbaserede materialer ved skriftlige prøver	8	1
Brug af ikke tilladte hjælpemidler i form af i form af netbaserede materialer ved mundtlige prøver	3	0
Plagiatsager	10 (Heraf, havde 2 elever købt en opgave som de afleverede)	1

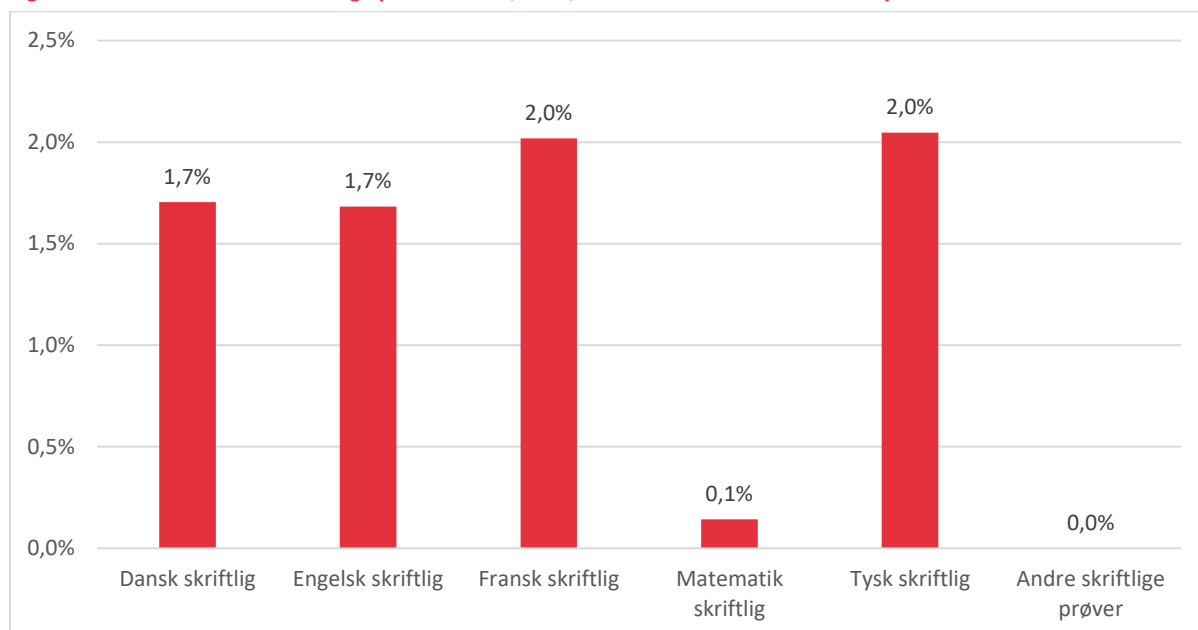
Når elever er blevet bortvist, har skolelederne angivet, hvilke regler eleven brød, som ledte til bortvisning. Da en elev har kunnet bryde flere regler under en og samme prøve, har lederne kunnet angive flere regelbrud pr. bortvisning. Svarerne kan her ses fordelt på antal bortvisninger. Hertil bemærkes, at elevens brug af netforbindelse (skolens eller egen) var et element i næsten alle bortvisningssagerne. Nettet blev brugt som kanal i forbindelse med ovenstående regelbrud i 11 ud af 14 bortvisningstilfælde i 2016/2017 og i ét ud af to tilfælde i 2017/2018.

3.2 GRUNDSKOLELÆRERE

3.2.1 Omfang af mistanker

Grundskolelærerne har været spurgt ind til sidste skoleår (2017/2018) for at afgrænse deres vurderinger til at omhandle de prøver, hvor de husker omstændighederne bedst. I alt har 567 bedømmere til grundskolens 9. klasseprøver svaret og angivet, hvor mange elever, de har bedømt i deres respektive fag. De skriftlige bedømmere har i alt bedømt 89.154 elevbesvarelser fordelt på primært matematik og dansk, og de mundtlige bedømmere har bedømt 21.375 elevbesvarelser, i primært dansk, engelsk samt fysik/kemi, biologi og geografiprøver. Den fuldstændige fordeling på fag kan ses i bilaget.

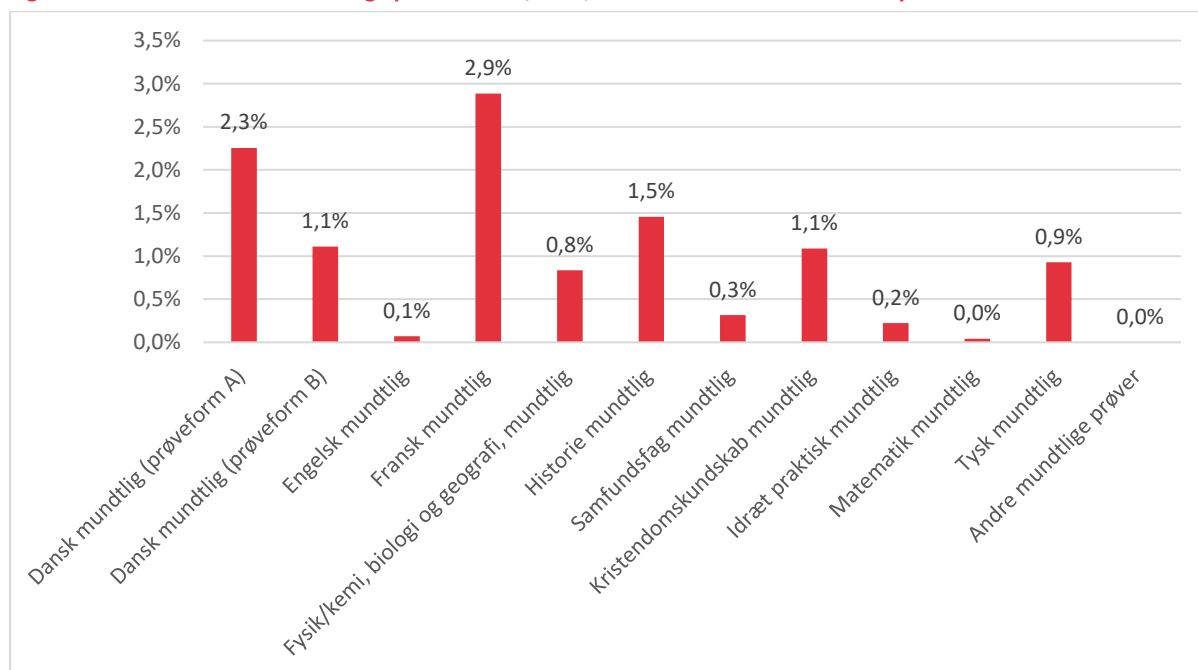
På tværs af antal bedømte skriftlige besvarelser og mundtlige præstationer, har der været vakt mistanke i 0,95% af tilfældene. Ved de skriftlige prøver er mistankerne fordelt nogenlunde jævnt, som det ses nedenfor. Dog karakteriseres matematik skriftlig ved en særligt lav grad af vakte mistanker.

Figur 2. Andel af elever ved skriftlige prøver i 2017/2018, som læreren mistænkte for snyd

N = 418. Spørgsmålsformulering: Du har været censor ved én eller flere skriftlige 9.-klasseprøver i skoleåret 2017/2018. I det følgende vil vi gerne vide for hver prøve: Blandt disse, hvor mange havde du mistanke (formodning) om, brød prøve-reglerne?

Hvad angår regelbrud til de mundtlige prøver, er dansk mundtlig i prøveform A en af de prøver, hvor der vækkes procentvis højest antal mistanker (2,3%). En naturlig sammenligning vil være at kigge på samme antal vakte mistanker til samme prøve i dansk mundtlig, men hvor man har valgt prøveform B⁵. Her ses, at der vækkes mistanke i 1,1% af tilfældene. Dette indikerer, at formen på en prøve kan være med til at vække flere eller færre mistanker, da forskellige former giver forskellige vilkår for at opdage regelbrud

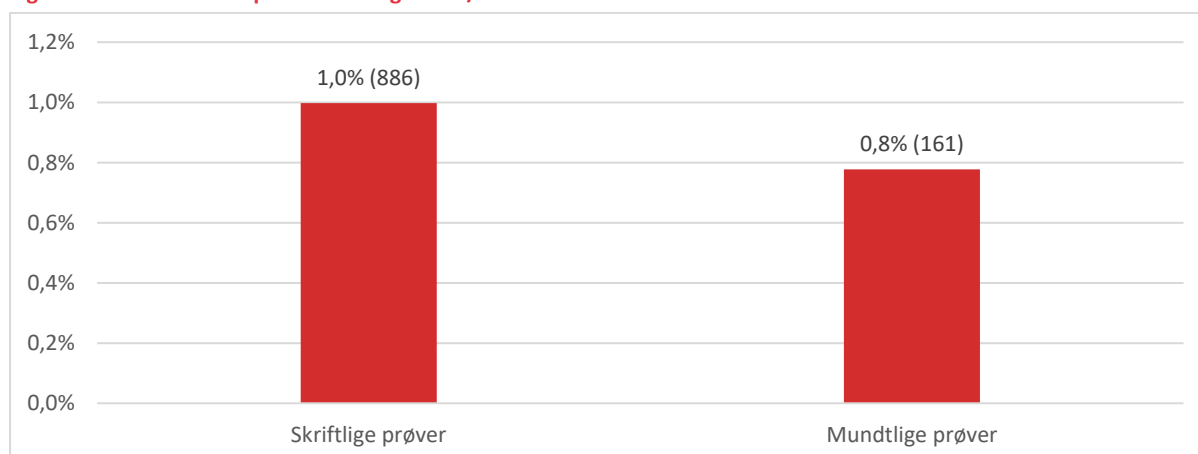
⁵ Skolens leder træffer ifølge prøvebekendtgørelsen (BEK nr. 47 af 18/01/2018) beslutningen om, hvorvidt den enkelte klasse skal op i prøveform A eller B i dansk mundtlig. I prøveform A trækker eleven et emne, får 40 minutters forberedelse og efterfølgende 20 minutters eksamination. I prøveform B får eleven et emne og 10 lektioners forberedelse til at udarbejde og forsvare en synopsis.

Figur 3. Andel af elever ved mundtlige prøver i 2017/2018, som læreren mistænkte for snyd

N = 381. Spørgsmaalsformulering: Du har deltaget som censor eller eksaminator ved mundtlige 9.-klasseprøver i nedenstående fag i skoleåret 2017/2018. I det følgende vil vi gerne vide: Blandt disse, hvor mange elever havde du mistanke (formodning) om brød prøvereglerne?

3.2.2 Hvad vækker mistanker?

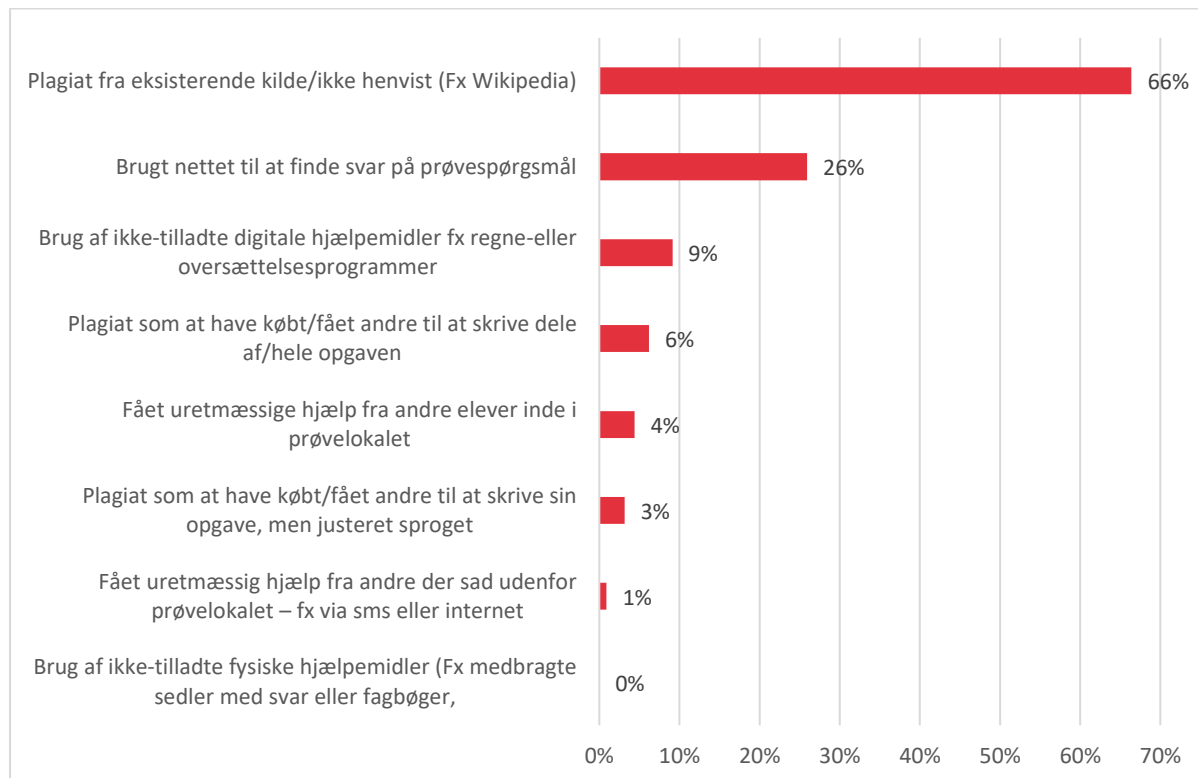
Grundskolelærerne mistænker regelbrud i forholdsvis ensartet omfang under de skriftlige- og mundtlige prøver. Der angives i alt 886 mistanker om regelbrud under skriftlige prøver, mens der angives 161 mistanker om regelbrud under mundtlige prøver, men omsat til procent bliver den samlede andel af mistanker forholdsvis ens.

Figur 4. Antal mistanker på tværs af fag i 2017/2018

N = 567. Spørgsmaalsformulering: Du har været censor ved én eller flere skriftlige/mundtlige 9.-klasseprøver i skoleåret 2017/2018. I det følgende vil vi gerne vide for hver prøve: Blandt disse, hvor mange havde du mistanke (formodning) om, brød prøvereglerne?

Når bedømmerne spørges, hvilke regelbrud mistanker drejer sig om til de skriftlige prøver, svarer 66%, at det drejer sig om plagiat/ikke henvist til eksisterende kilde. 26% omhandler mistanker om brug af nettet til at finde svar på prøvespørgsmål.

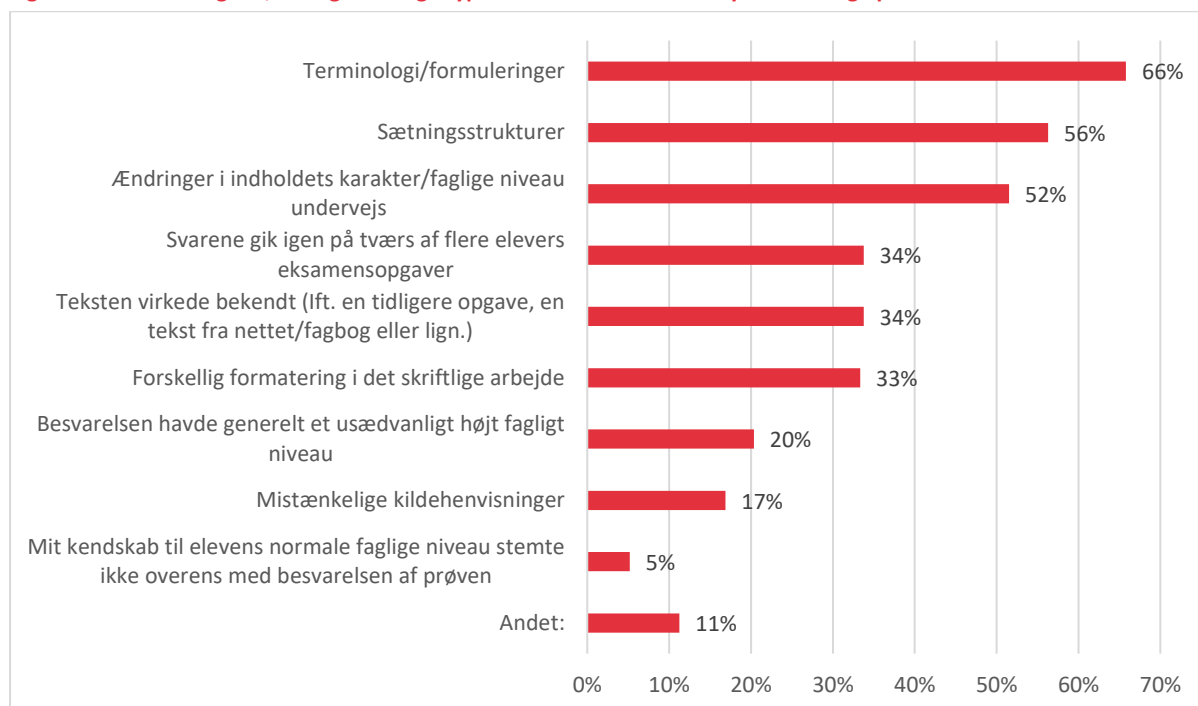
Figur 5. Andel af mistænkte til de skriftlige prøver, der blev mistænkt for at bryde følgende regler

N = 231. Spørgsmålsformulering: Mine mistanker handlede om, at en elev/elever havde...

Bedømmere til de skriftlige prøver har i de fleste tilfælde kun et produkt at forholde sig til. De har ikke nødvendigvis kendskab til den enkelte elevs faglige stil eller niveau eller hvad denne har foretaget sig i selve skrivesituationen. De må derfor bero sig på diverse tegn, hvis en mistanke skal vækkes.

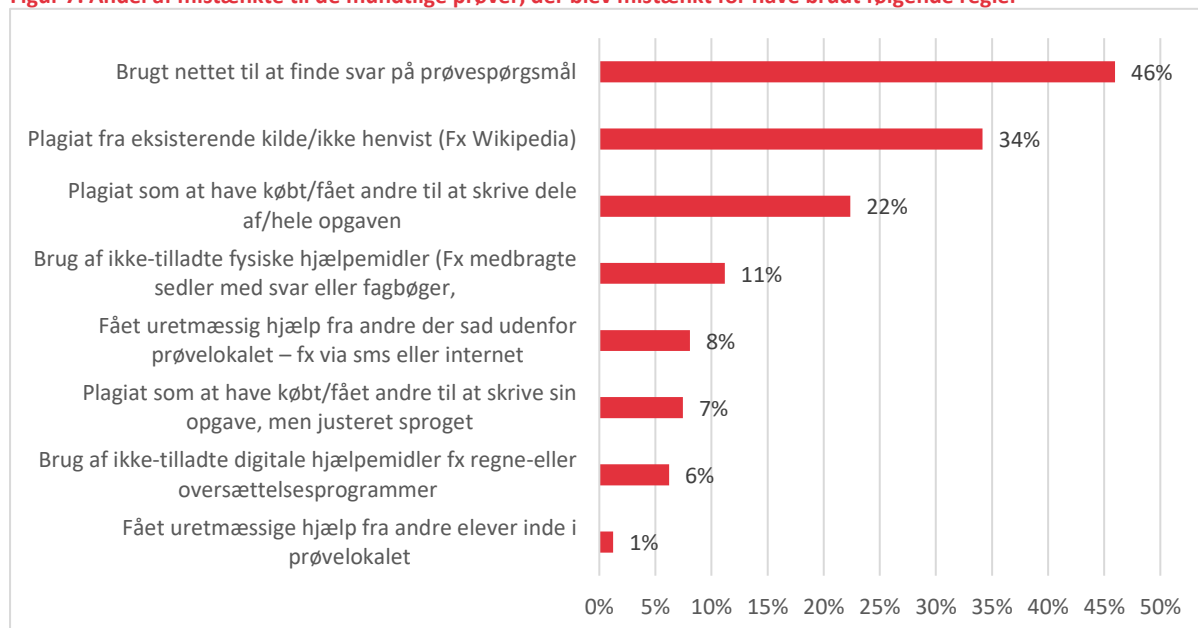
Som det kan ses i figuren nedenfor, angiver 66% af grundskolelærerne, at det typisk har været elevens brug af terminologi og formuleringer, der har vakt mistanke om snyd. I relation til dette angiver 56% af lærerne, at sætningsstruktur også kan vække mistanke. Dernæst oplever godt halvdelen (52%) af lærerne, at det vækker mistanke, hvis indholdets faglige niveau varierer fra afsnit til afsnit. Dette tyder på, at eleven ikke selv har formuleret hele teksten.

Figur 6. Andel der angiver, at følgende tegn typisk vakte mistanke om snyd til skriftlige prøver

N = 171. Spørgsmålsformulering: Hvilke tegn i de skriftlige opgaver, var typisk dem, der vakte mistanken?

Note: Andet-kategorien dækker over: at eleven har mere viden end forventet, identiske opgaver, manglende kildehenvisninger, billeder fra nettet ved ikke-neteksamener eller manglende kildehenvisninger på billeder samt direkte henvisning til nettet.

Hvad angår bedømmernes vurdering af regelbrud til de mundtlige prøver ses, at de fleste mistanker (46%) går på, at eleven har brugt nettet til at finde svar på prøvespørgsmål.

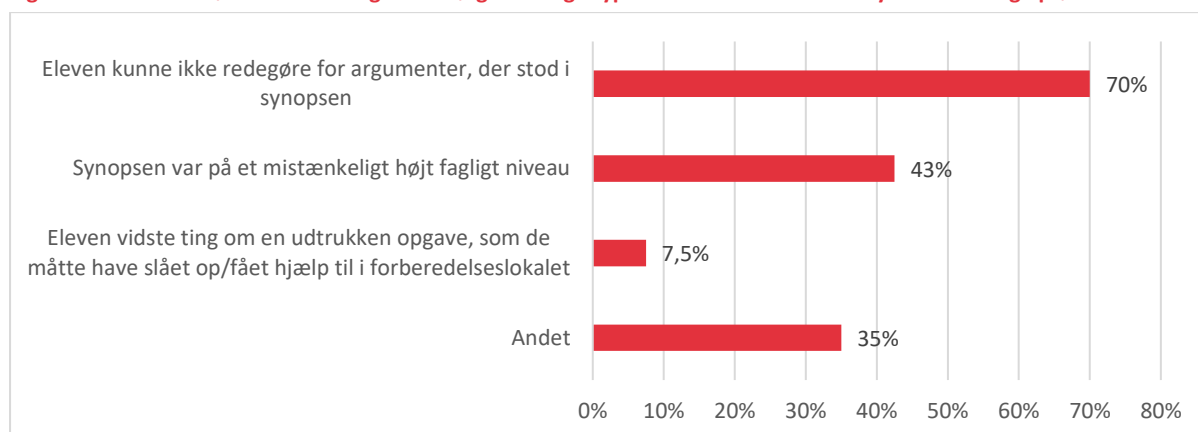
Figur 7. Andel af mistænkte til de mundtlige prøver, der blev mistænkt for have brudt følgende regler

N = 34. Spørgsmålsformulering: Mine mistanker handlede om, at en elev/elever havde...

Bedømmere til de mundtlige prøver har andre muligheder for at opdage tegn, der kan vække mistanke, end ved de skriftlige prøver. Til dels kender de af bedømmerne, som er eksaminatorer, elevens normale fagniveau og kan sammenstille dette med niveauet af fx en synopsis. Til dels kan elevens svar blive bedt uddybet, hvorfor eleven hurtigt kan komme på dybt vand, hvis de har plagieret og ikke forstået deres eget produkt til fulde.

På den baggrund angiver 70% af bedømmerne (jf. nedenfor), at det typisk har vakt mistanke, hvis eleven ikke kan redegøre for argumenter, der fremgår af synopsis. Dette tyder på, at eleven ikke selv har udarbejdet synopsis, og derfor må have fået hjælp udefra.

Figur 8. Andel af bedømmere der angiver at følgende tegn typisk vakte mistanke om snyd til mundtlige prøver

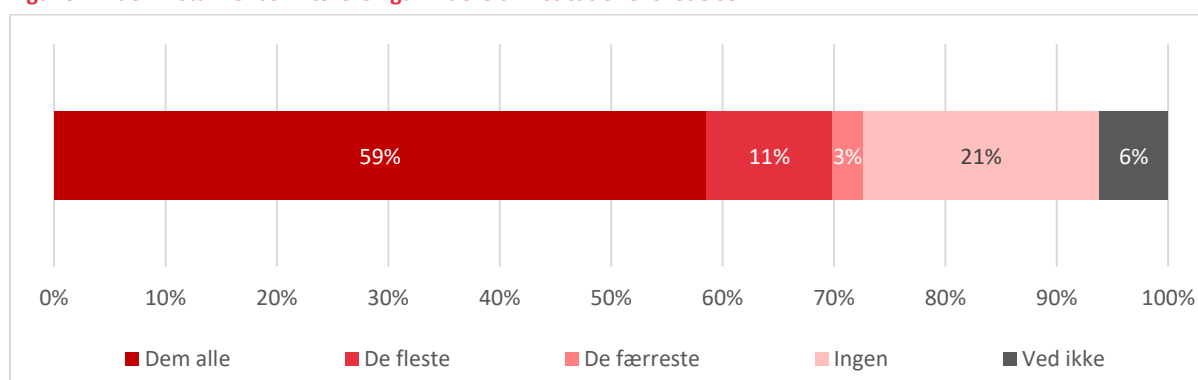
N = 34. Spørgsformulering: Du har angivet, at du som eksaminator igennem de sidste to år ved mundtlige prøver har oplevet én eller flere elever, hvor du mistænkte dem for regelbrud. Hvilke tegn vakte typisk mistanken?

Note: Andet-kategorien dækker over medbragte noter, tager noget fra nettet, læreren hjælper for meget, medbragt mobiltelefon til eksamen samt tilføjelse af tekst synopsis efter aflevering.

3.2.3 Reaktionen på mistanker

Blandt alle bedømmere, der har oplevet mistanker indenfor de sidste to år, gav størstedelen (59%) alle mistanker videre til institutionens ledelse. 21% af bedømmerne, der havde haft en eller flere mistanker, gik ikke videre med mistanken.

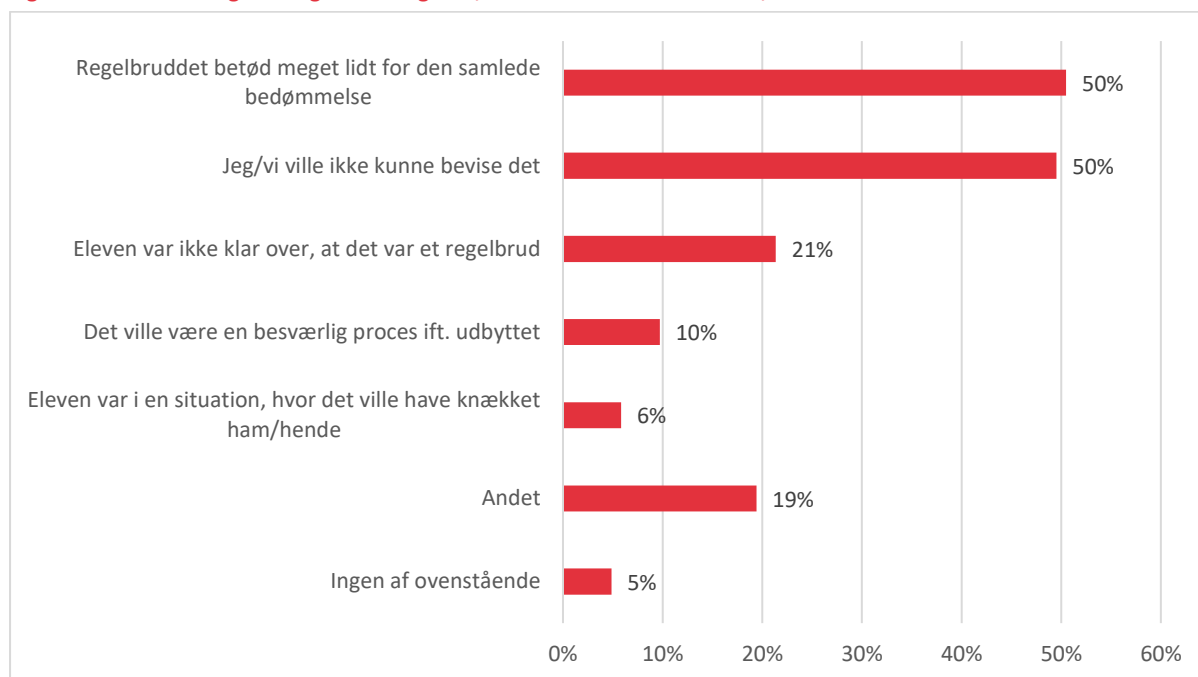
Figur 9. Andel mistanker som læreren gav videre til institutionens ledelse

N = 292. Spørgsformulering: Du har haft mistanker om regelbrud til en eller flere 9.-klasseprøver, hvor du har været eksaminator eller censor. Hvor mange af mistanker gav du videre til institutionens leder med henblik på videre undersøgelse?

De lærere der angiver, at de ikke har indberettet alle mistanker, begrundes særligt deres beslutning med, at de ikke kunne bevise det, eller at regelbruddet ville betyde meget lidt for den samlede bedømmelse (begge 50%). 21% angiver, at eleven ikke var klar over, at der var tale om et regelbrud, hvorfor læreren derfor ikke mente, at de skulle sanktioneres for deres manglende viden.

Figur 10. Andel der angiver følgende årsager til, at de ikke indberettede alle, som de mistænkte

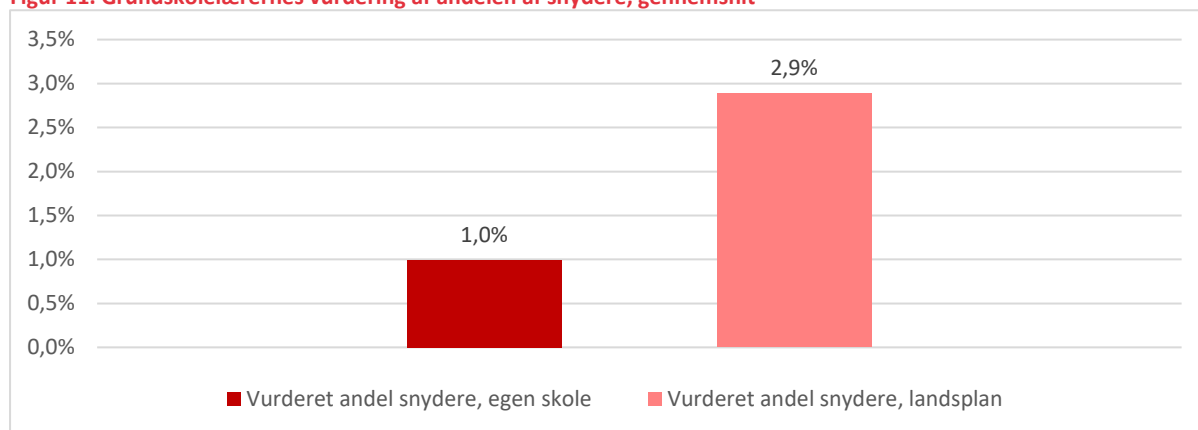

Note: N = 62. Spørgsmålsformulering: Du indberettede ikke alle elever, du mistænkte for at have brudt reglerne. Vælg venligst de grunde nedenfor, du vurderer bedst beskriver, hvorfor du ikke indberettede alle elever.

Note: Andet kategorien dækker over, at respondenterne ikke indberettede alle, da han/hun i stedet selv tog en samtale med læren om det, stoppede eleven i det det inden at det blev til snyd, ikke gjorde det fordi lederen alligevel frifinder eleven, i stedet vælger at trække ned i bedømmelsen eller hellere vil give advarsel og vejlede.

3.2.4 Grundskolelærernes vurdering af omfang af snyd

Bedømmerne er også blevet spurgt, hvor mange de tror, der generelt snød på deres skole og på landsplan. Spørgsmålets formål har været at få et mål for bedømmernes vurdering med det forbehold, at de forsøger at estimere et "mørketal". Ikke desto mindre siger deres vurdering noget om, hvordan omfanget opleves. Når der spørges ind til forskellen mellem omfanget på egen skole og nationalt plan, siger det også noget om, hvorvidt der er en tendens til, at man i mindre grad mistænker de elever, man kender. Som det ses nedenfor, vurderer bedømmere i grundskolen i gennemsnit, at 1,0% af eleverne på egen skole snyder, mens det er 2,9% på landsplan.

Figur 11. Grundskolelærernes vurdering af andelen af snydere, gennemsnit

N = 426.

Note: Alle vurderinger på over 50% er fjernet, idet de er vurderet som useriøse bud. Ift. variationen af vurderinger, vurderer 90% af respondenterne, at det er under 2% der snød på deres skole, og 2% af respondenterne har vurderet at over 10% har snydt. Når det gælder vurderinger af landsplan, er det herimod kun 67% af respondenterne der har angivet at 2% eller derunder har snydt, imens 3% angiver tallet til at være 10% eller derover.

3.3 GRUNDSKOLEELEVER

Nedenfor præsenteres grundskolelevernes egen fortælling om, hvorvidt de har snydt, og hvilke regelbrud de har begået. I alt har 756 grundskoleelever besvaret spørgeskemaet. Af bilaget fremgår en opgørelse over, hvilke fag de har været oppe i.

Direkte adspurgt svarer **4,9% af grundskoleleverne, at de snød til 9. klasseprøverne** sidste sommer. **13,8% overvejede at snyde** ved en eller flere af 9. klasseprøverne. Derudover, har **26,7% af grundskoleleverne snydt i løbet af skoleåret ved en eller flere afleveringer/opgaver**. I alt blev **2,2% af alle eleverne mistænkt og 0,5% bortvist**.

15,6% tror dog, de brød reglerne til 9. klasseprøverne uden at være klar over det. Ud af gruppen der tror de har brudt en regel uden at vide det, vurderer 62% (dvs. 9% af alle grundskoleeleverne), at de både tror, men også at de *ved*, de har brudt reglerne til prøverne⁶. Det betyder at der er 6,6 % af grundskoleeleverne, der tror de har brudt en regel uden at vide det, men ikke har været sikre nok til at angive, at de faktisk har gjort det.

Figur 12. Udsagn om snyd (grundskoleelever)

⁶ Findes ved at krydse "ja" til spørgsmålet om hvorvidt eleven tror at have brudt reglerne (figur 12), med "ja" til spørgsmålet i figur 13, hvor eleven angiver, at de ved, de har brudt en regel. Dette mønster i besvarelserne placerer eleven i segment 3, "utilsigtede regelbrydere", se metodebilag.

Segment 1: Tilsigtede snydere

Eleverne i dette segment erkender at have brudt reglerne, været sig bevidst herom og opfatter selv deres handling som værende decideret snyd. Det er disse elever, der, direkte adspurgt i spørgeskemaet, svarer, at de snød til sommerens prøver, og samtidig angiver at det var tilsigtet : **4,2%** af alle grundskoleelever i undersøgelsen⁷.

Segment 2: Gråzone snydere/regelbrydere

Eleverne i dette segment vedkender at have brudt reglerne, men ikke at have snydt. De er dog ikke nødvendigvis i tvivl om reglerne, men anser ikke handlingen som decideret snyd. Der er altså tale om, at de har en anden holdning til snyd end den prøvereglerne er baseret på. Eksempler fra gymnasieelevernes beretninger i de kvalitative interviews kan illustrere denne position: Fx hvis man gik på nettet imod reglerne for at printe opgaven ud under eksaminationen, at regelbruddet skete uforsætligt til eksamen (man kom til at kigge hos en sidemand og kunne ikke ignorere svaret), at eleven anser bruddet som relativt ubetydeligt for det endelige produkts karakter (verificerede på nettet at et facit var rigtigt) osv.

I undersøgelsens spørgeskema, er der således **3,6%** blandt alle deltagende grundskoleelever, der har angivet at have brudt prøvereglerne, men ikke har opfattet det som decideret snyd.

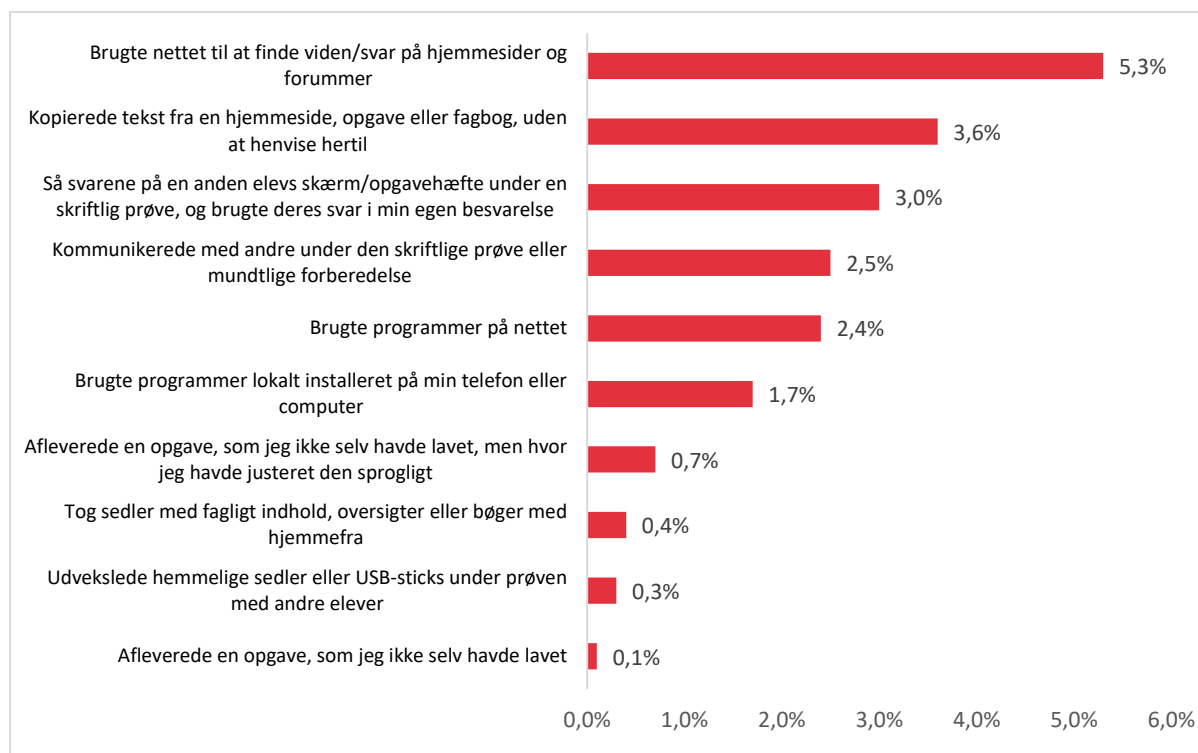
Segment tre: Utilsigtede regelbrydere

Eleverne i dette segment vedkender at have brudt reglerne eller have snydt, men samtidig at de først vidste de havde brudt reglerne bagefter prøven, eller at de har været i tvivl, om det, de gjorde, var imod reglerne. I alt ses denne tendens blandt **5,8%** af de deltagende grundskoleelever.

3.3.2 Hvilke regelbrud har eleverne foretaget?

Af figuren neden for fremgår, hvilke regler eleverne har angivet at have brudt.

Figur 13. Regelbrud eleverne har foretaget

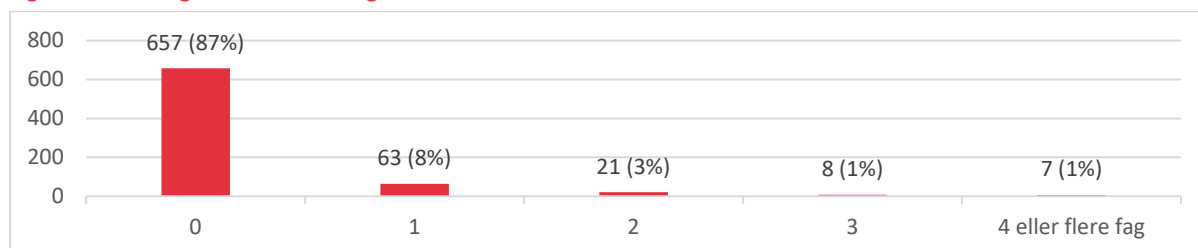
N = 756. Spørgsmålsformulering: Gjorde du nogle af følgende ting til 9.-klasseprøverne sidste år, selvom det var imod prøvereglerne? 13, 1% af grundskoleeleverne har valgt en eller flere af mulighederne.

I overensstemmelse med årsagen til størstedelen af bortvisningerne i både skoleåret 2016/2017 og 2017/2018, udgør brugen af nettet til at finde viden/svar det mest forekomne regelbrud. 5,3% af eleverne har brudt reglerne ved at finde svar på hjemmesider og digitale fora, hvor næsten alle har brugt egen computer og skolens netforbindelse til handlingen. 3,6% har kopieret tekst fra en hjemmeside, opgave eller fagbog, uden at henvise til den. 3% så svarene på en anden elevs skærm eller opgavehæfte og brugte den i deres egen besvarelse.

3.3.3 Er regelbrud enkeltstående eller systematiske for eleverne?

Som det fremgår af nedenstående figur, har størstedelen af grundskoleelever, der har brudt reglerne, kun brudt reglerne i ét fag. Ud af alle dem, der har brudt reglerne, angiver 64% at have brudt reglerne i ét fag, mens 36% angiver at have brudt reglerne i to fag eller flere. Kun 1 elev har snydt i hhv. 5, 6 og 7 fag, hvilket vidner om, at det er et forholdsvis lille antal elever, der systematisk bryder reglerne.

Figur 14. Antal fag man har brudt reglerne i

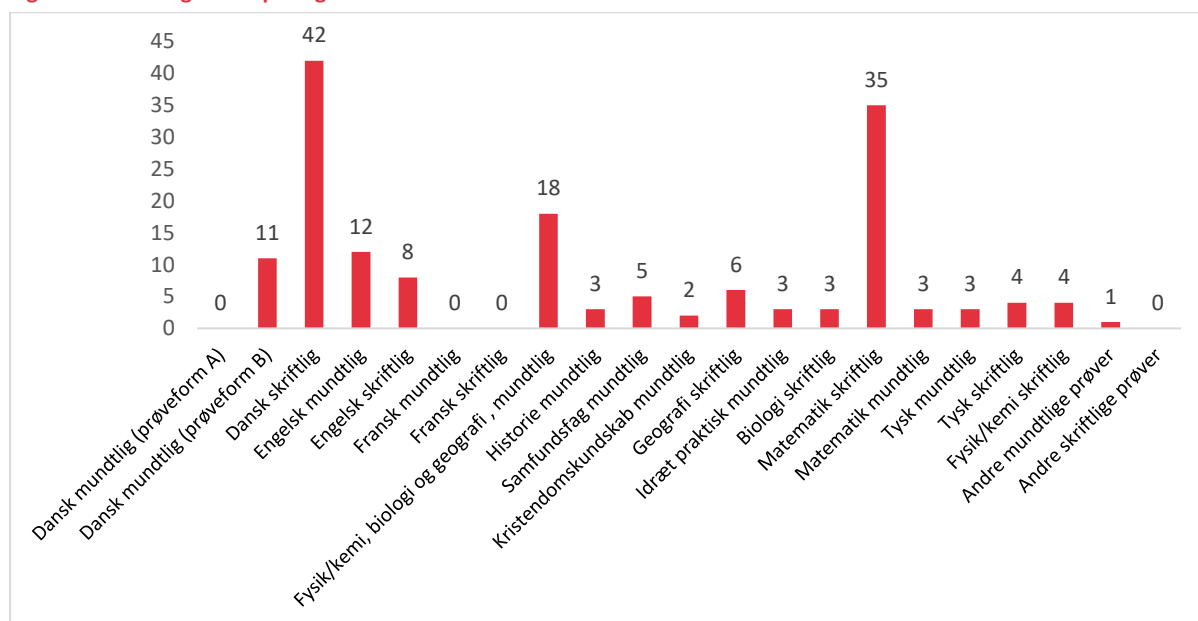

N = 756. Spørgsmålsformulering: Du har angivet, at du til 9.-klasseprøver sidste år gjorde følgende ting, som var imod prøvereglerne. I hvilke fagprøver var det?

3.3.4 Hvilke fag brydes reglerne i?

Af nedenstående figur fremgår det, hvor mange grundskoleelever, der har brudt reglerne i dansk skriftlig (42 elever dvs. 5,9% af det antal elever der har været oppe i faget) og matematik skriftlig (35 elever dvs. 5,4% af det antal elever der har været oppe i faget). Omfanget af regelbrud i de samme fags tilsvarende mundtlige prøver, er mere begrænset. 11 angiver at have brudt reglerne til dansk mundtlig, mens 3 har gjort samme i matematik mundtlig, og 18 har brudt reglerne til de mundtlige prøver i naturfag.

Figur 15. Antal regelbrud pr. fag

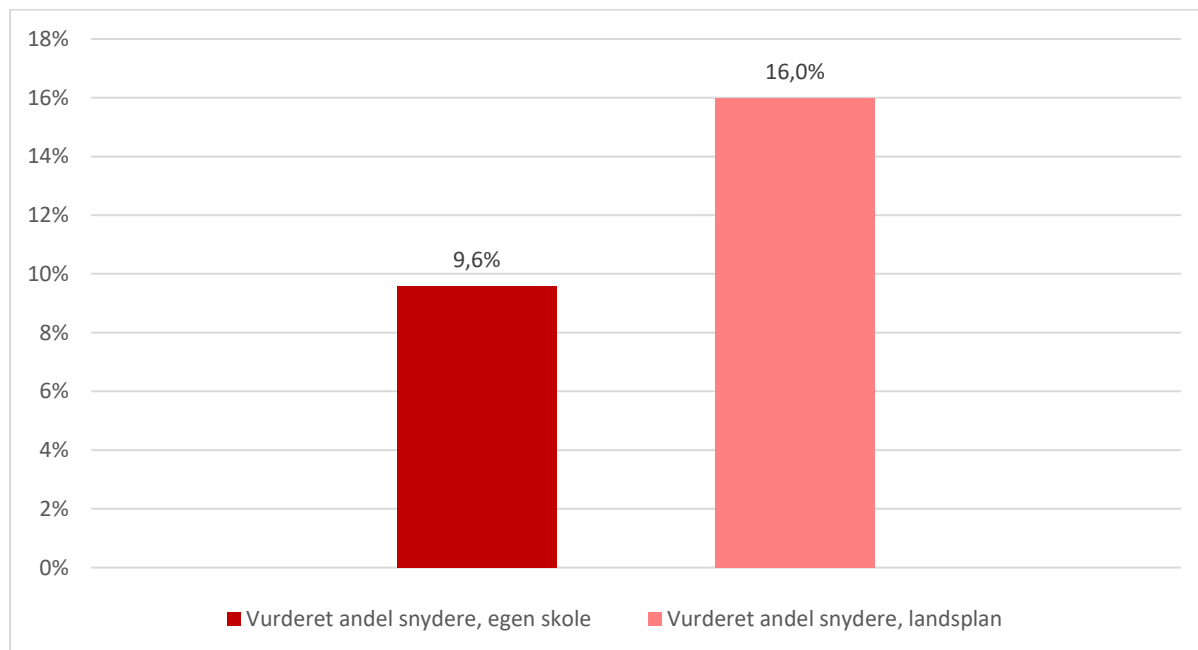

N = 99. Spørgsmålsformulering: I hvilke fagprøver var det du gjorde noget, som var imod prøvereglerne?

3.3.5 Vurdering af snydeomfang blandt grundskoleelever

Grundskoleeleverne er også blevet bedt om at vurdere, hvor mange der snød til 9.-klasseprøverne på deres egen skole og på landsplan. Ift. til at 13% i undersøgelsen har angivet at have brudt reglerne, ligger elevernes vurderinger meget tæt på. De angiver i gennemsnit, at 9,6% snød på deres skole og at 16% snød på landsplan. Den overvejende tendens er, at elever vurderer, at der foregår mindre snyd på deres egen skole end på andre skoler (ligesom lærerne).

Figur 16: Grundskoleelevernes vurdering af omfang af snyd

N = 503 for egen skole, n=558 for landsplan. Spørgsmålsformulering: Hvor mange procent af eleverne, tror du, snød ved 9.-klasseprøverne på den skole, du gik på i sommeren 2018? / Hvor mange procent af eleverne på landsplan, tror du, snød til 9.-klasseprøverne i sommeren 2018

Note: Alle vurderinger på over 50% er fjernet (9 besvarelser for egen skole og 18 besvarelser for landsplan), idet de er vurderet som værende ekstreme outliers. Ift. variationen af vurderinger, vurderer 23% af respondenterne, at det er under 2% der snød på deres skole, og 27% af respondenterne har vurderet at over 10% har snydt. Når det gælder vurderinger af landsplan, er det herimod kun 11% af respondenterne der har angivet at 2% eller derunder har snydt, imens 40% angiver tallet til at være 10% eller derover.

4. OMFANG AF REGELBRUD OG SNYD PÅ DE GYMNASIALE UDDANNELSER

Johanne, HF-elev, Region Syddanmark⁸: "Jeg tror, at eksamenssnyd er blevet alt for almindeligt. Det er for nemt at snyde, og man bliver nemt fristet til det. Jeg tror flere snyder til større opgaver som SSO, SRO osv. end til selve eksamen, fordi man ikke bliver kigget over skulderen på samme måde. Snyd til eksaminer kan være at tage en opgave fra Google som omhandler samme emne, og så plote det ind i sin egen opgave."

I dette kapitel redegøres for omfanget af gymnasieelevers brud på prøvereglerne. Fænomenet belyses kvantitativt fra tre forskellige perspektiver: **Leders, læreres og elevers**. Derudover inddrages yderligere perspektiver fra kvalitative interviews med gymnasieeleverer.

Kapitlet viser, at kun **en lille andel af elever (0,09%) bliver bortvist til prøverne** ifølge ledernes opgørelser. Blandt gymnasielærere, der har fungeret som bedømmere i 2017/2018, opleves kun begrundede **mistanker i få tilfælde (0,26-0,86%** til skriftlige og mundtlige prøver). Ift. **SRP/SSO som prøveform stiger andelen af mistanker til 2,1-3,3% på tværs af gymnasiale uddannelser**. Generelt vurderer lærerne, at omfanget af snyd er lavere på deres egen skole end på nationalt plan.

Direkte adspurgt svarer **3,9% af gymnasieeleverne, at de snød** til de afsluttende prøver sidste sommer, mens **10,5% af gymnasieeleverne svarer, at de begik et regelbrud** til de skriftlige og mundtlige prøver i 2017/2018. Derudover angiver **11% at have brudt prøvereglerne til SRP/SSO**.

4.1 LEDERPERSPEKTIV

I undersøgelsen har et spørgeskema været sendt ud til samtlige institutioner, der tilbyder en gymnasial uddannelse. I alt har 122 institutioner svaret på vegne af de op til flere uddannelser, de udbyder. Det betyder, at undersøgelsens respondenter på tværs af de 122 institutioner, dækker 172 uddannelsesstilbud, hvor i alt 92.897 gymnasieelever i 2016/2017 og 89.796 gymnasieelever i 2017/2018, har været til afsluttende prøver. På denne samlede elevgruppe er der registreret følgende antal mistanker og bortvisninger i skoleårene 2016/2017 og 2017/2018 (tabel 3).

Tabel 3: Samlede antal prøvedeltagende elever, mistanker og bortvisninger dækket af undersøgelsens institutioner

	Samlede antal elever til prøve	Samlet antal mistanker	Samlet antal bortvisninger	Antal elever bortvisningerne fordelte sig på
--	--------------------------------	------------------------	----------------------------	--

⁸ Dette navn, som alle øvrige ifbm. citater, er et alias udarbejdet af Epinion. Deltagerne og deres udsagn er anonymiseret, så det ikke kan genkendes af andre.

Skoleåret 2016/2017	92.897	236	120	111
Skoleåret 2017/2018	89.796	199	96	87

Som det kan ses, er det samlede antal bortvisninger fordelt på færre elever. Elever, der blev bortvist fra prøven, blev i gennemsnit bortvist fra 1,08 prøver i 2016/2017 og 1,1 prøver året efter. Derudover ses, at de samlede antal bortvisninger fra prøver er faldet. Basen af elever er faldet med ca. 3,5%, men antallet af bortvisninger i samme periode er faldet med ca. 20% på tværs af undersøgelsens institutioner⁹.

Kigger vi nærmere på, indenfor hvilke prøveformer bortvisninger fra prøven oftest finder sted på de gymnasiale uddannelser, får vi nedenstående tabel. Her ses, at bortvisningerne fra prøverne i højere grad finder sted i forbindelse med skriftlige prøver og SRP/SSO end de mundtlige prøver.

Tabel 4: Procentvis fordeling af bortvisning på prøveformer på tværs af gymnasiale uddannelser

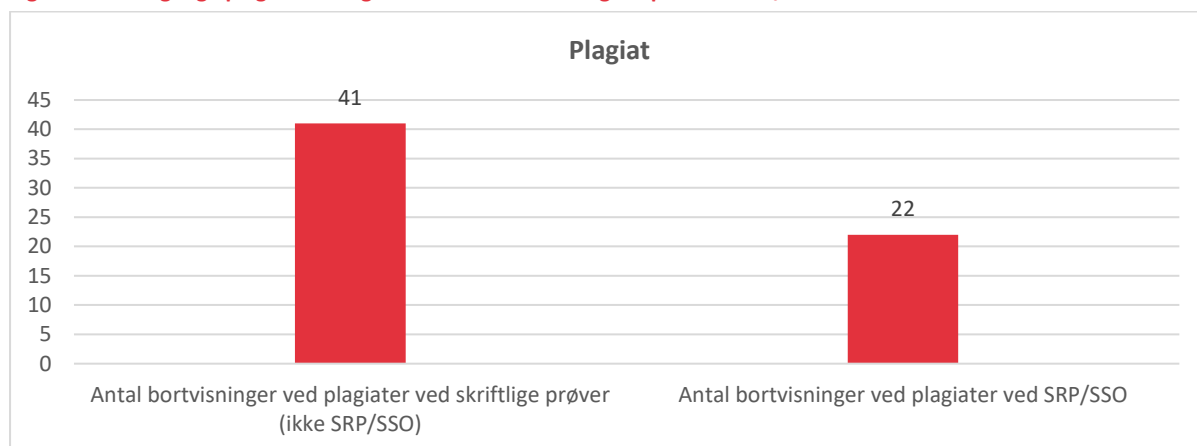
ÅR	MUNDTLIGE	SKRIFTLIGE	SRP/SSO
2016/2017 (n=120)	16%	53%	32%
2017/2018 (n=99)	9%	66%	25%

⁹ Antal og udvikling for de enkelte uddannelser, kan ses i bilag.

4.1.1 Årsager til bortvisning fra prøver i skoleåret 2017/2018

I dette afsnit ses nærmere på årsagerne til at elever er blevet bortvist fra prøverne i skoleåret 2017/2018, da dette er sammenligningsåret ift. lærernes og elevernes besvarelser. Ud af de i alt 96 registrerede bortvisninger fra prøver har i alt 63 (65%) handlet om plagiat ved skriftlige prøver eller SRP/SSO.

Figur 17: Antal gange plagiat var begrundelse for bortvisning fra prøve i 2017/2018.

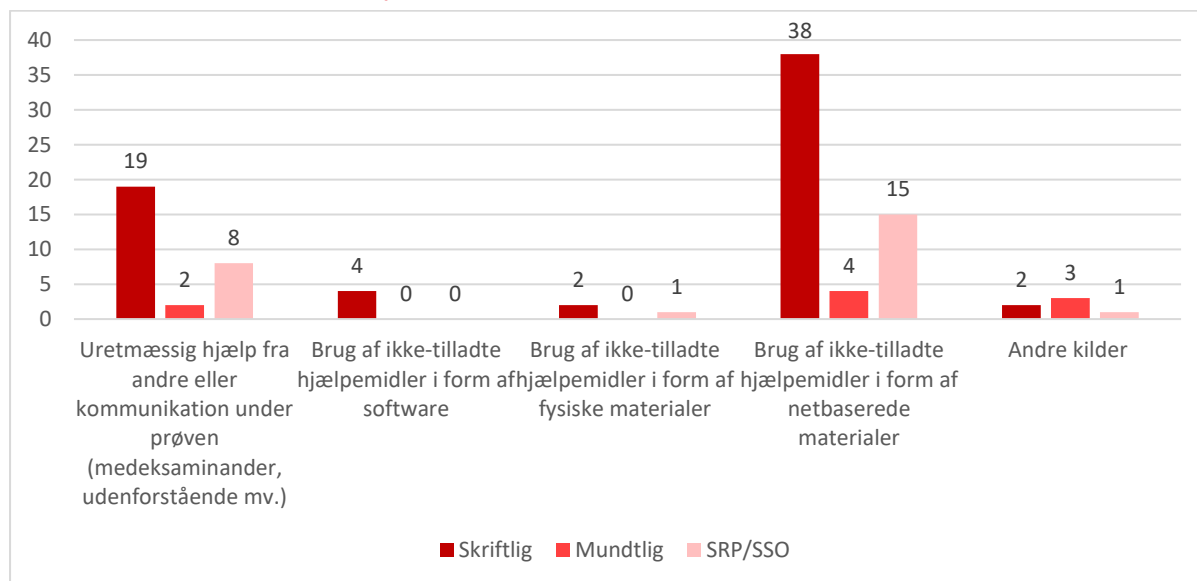

N = 41. Spørgsmålsformulering: Kan du angive ca. hvor mange af disse plagiater, der handlede om at eleven havde købt en opgave (dvs. betalt en ven, virksomhed eller andre) som de afleverede helt eller dele af?

Note: Ud af disse opgaver, kan berettes om at én opgave har været købt af eleven.

Kigges nærmere på hvilke kilder eleven har brugt til at overtræde reglerne, angiver lederne, at det i 57 af tilfældene (69%), har været netbaserede materialer. Som det også kan ses i nedenstående figur, har uretmæssig hjælp fra andre også været grund til bortvisning fra prøve i 29 tilfælde (30%).

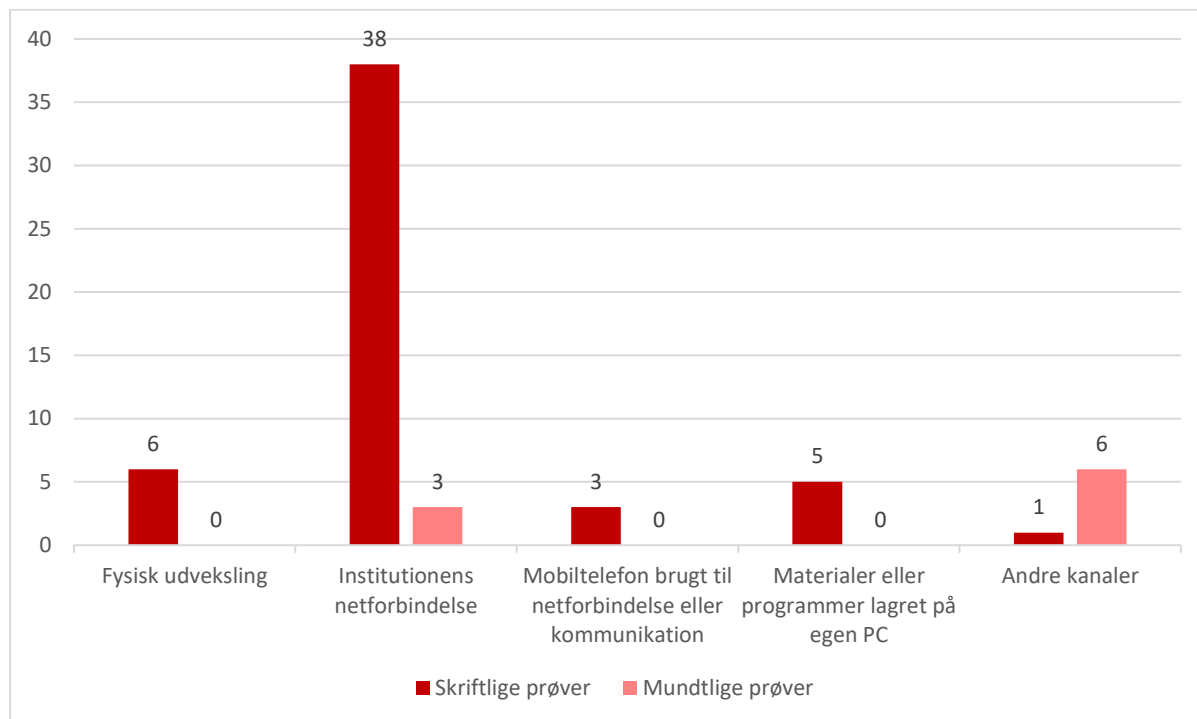
Figur 18: Antal gange brugen af forskellige kilder gav grund til bortvisning fra prøven ved forskellige prøveformer på tværs af uddannelser i skoleåret 2017/2018

N = 99. Spørgsmålsformulering: I hvilket omfang har nedenstående kilder eller hjælpemidler været anvendt i de sager om snyd, der har ført til bortvisning til de afsluttende prøver i skoleåret 2017/2018?

Afslutningsvist bemærkes, at skolens egen netforbindelse har været brugt som kanal i 40% af tilfældene.

Figur 19: Antal gange brugen af forskellige kanaler gav grund til bortvisning ved forskellige prøveformer på tværs af uddannelser i skoleåret 2017/2018.

N = 62. Spørgsmålsformulering: I hvilket omfang har nedenstående kanaler været anvendt i de sager om snyd, der har ført til bortvisning til de afsluttende prøver i skoleåret 2017/2018? Note: Fysisk udveksling dækker over fx tegn/hvisken, udveksling af papirer, USB-nøgler osv. Institutionens netforbindelse er den netforbindelse, som er blevet stillet til rådighed under prøven.

4.2 GYMNASIELÆRERNE

4.2.1 Omfanget af mistanker

I alt har 1704 bedømmere på det gymnasiale område besvaret spørgeskemaundersøgelsen. De fordeles sig således på de respektive uddannelser.

Tabel 5: Antal lærere der har besvaret spørgeskemaet fordelt på ungdomsuddannelser

	STX	HHX	HTX	HF
Antal besvarelser*	1001	324	118	263
Antal elever/elevbesvarelser	165	158	128	148

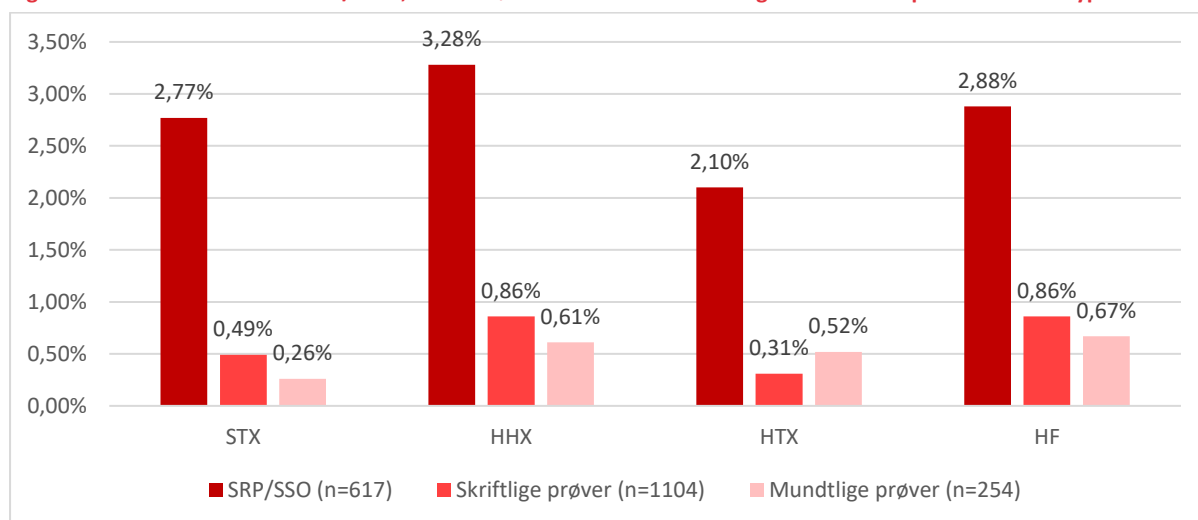
Note: * Fordelt på den uddannelse, hvor bedømmeren har angivet at have bedømt flest prøver i skoleåret 2017/2018

Gennemsnitligt har den enkelte bedømmer bedømt 155 elevpræstationer-/produkter i skoleåret. De har i alt bedømt 179.188 elevprodukter skriftligt, hvor dansk-, matematik- og engelsk skriftlig udgør flest prøver. Ligeledes har de samlet set eksamineret 59.636 antal elever mundtligt, hvor den største

kategori er "andre mundtlige prøver". Derudover har bedømmerne bedømt 21.599 SRP/SSO-produkter i skoleåret 2017/2018.

I følgende figur ses for hver prøvetype hvor stor en andel af bedømmelsesgrundlaget, der har vakt mistanke på hver uddannelse. Det bemærkes, at SRP/SSO er den prøveform, der afføder den klart højeste andel af mistanker.

Figur 20: Andelen af elever i 2017/2018, som bedømmere mistænkte for regelbrud fordelt på uddannelsestype.

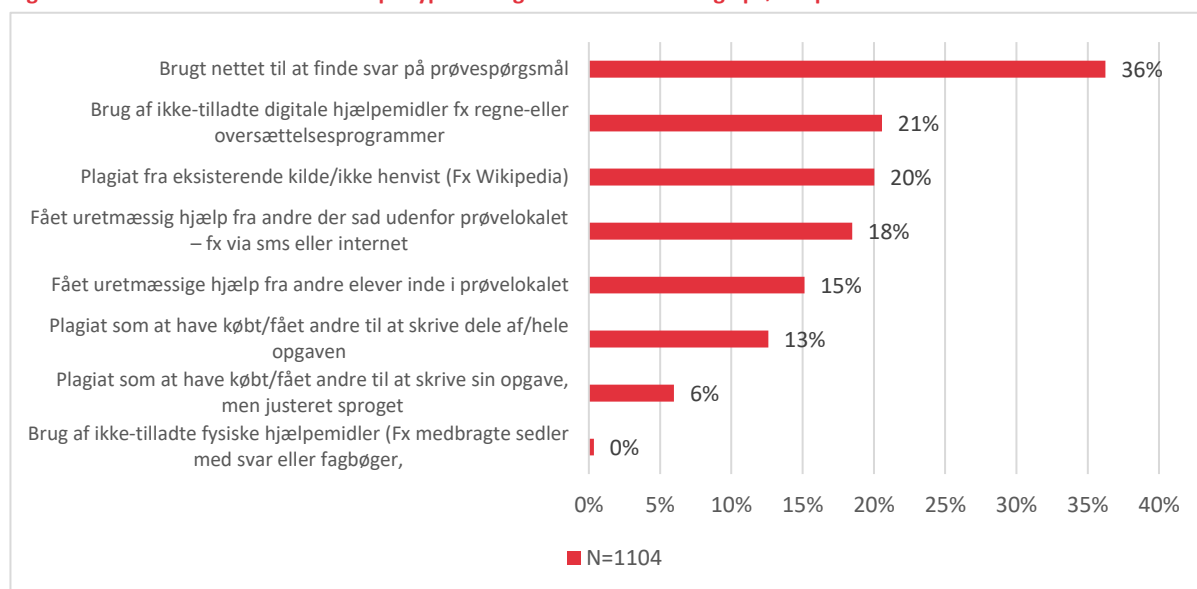
Spørgsmålsformulering: Angiv for hver prøve, hvor mange gange du mistænkte følgende typer af regelbrud, blandt de elever du bedømte.

4.2.2 Typer af regelbrud og hvad der vækker mistanke

I det følgende gennemgås, hvilke typer af regelbrud, der er mistanker omkring, fordelt på hhv. skriftlige og mundtlige prøver samt ved SRP og SSO.

4.2.2.1 Skriftlige prøver

Når det gælder de skriftlige prøver, er det overvejende brug af nettet til at finde svar på prøvespørgsmål, der har været kendetegnende for regelbrud. 36% af lærerne, der har haft mistanker ved skriftlige prøver, har tilkendegivet, at det handlede om brugen af nettet til at finde svar.

Figur 21. Lærernes mistanker fordelt på typer af regelbrud til de skriftlige prøver på tværs af alle fire uddannelser.

Note: Fordi lærerne har kunne vælge flere regelbrud pr. skriftlig prøve, summerer regelbruddene til mere end 100%.

Som hos grundskolelærerne ses også her, hvordan terminologi og ændringer i indholdets karakter er de primære tegn, der vækker mistanke ved de skriftlige produkter. Hvorfor snyd givetvis vil være lettere at spotte i fag, hvor sprog og fremstilling forventes at være mere personligt – som fx i de sproglige fag – end i mere videnstunge prøver, hvor der er rigtige og forkerte svar.

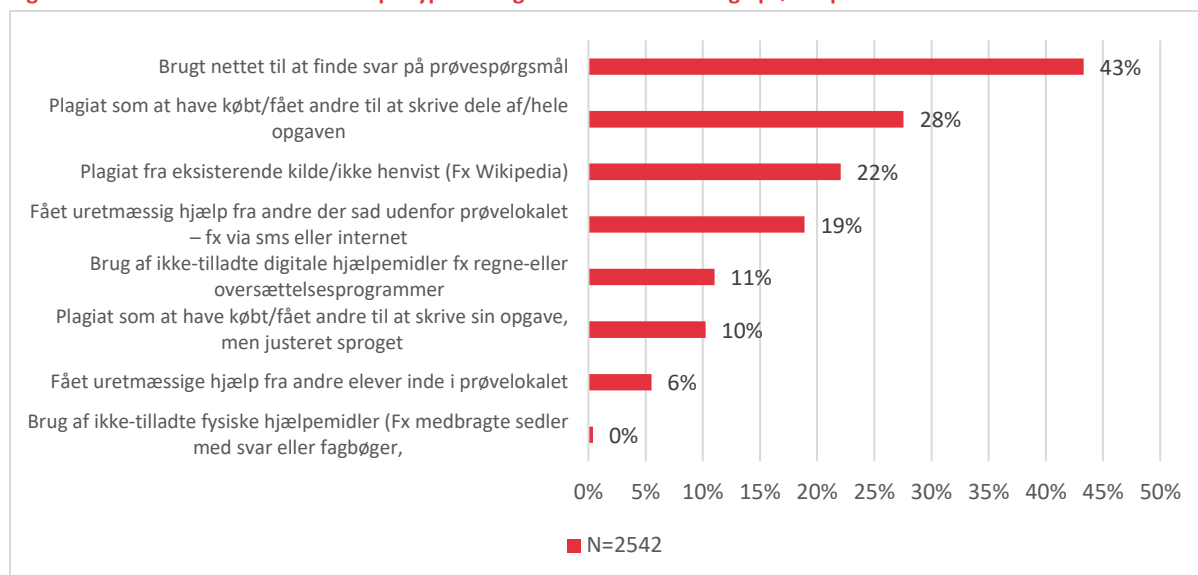
Figur 22. Andel der angiver, at følgende tegn typisk vakte mistanke om snyd til skriftlige prøver

Note: Andet-kategorien dækker over, at eleven har mere viden end forventet, identiske opgaver, manglende kildehenvisninger, billeder fra nettet ved ikke-neteksaminer eller manglende kildehenvisninger på billeder samt direkte henvisning til nettet.

4.2.2.2 Mundtlige prøver

Når det gælder de mundtlige prøver på de gymnasiale uddannelser, fordeler mistanker om regelbrud sig som vist i nedenstående figur. Det bemærkes, at 43% af lærerne, som har haft mistanke om regelbrud ved de mundtlige prøver, har mistænkt eleverne for at bruge nettet til at finde svar på prøvespørgsmålene, hvilket primært ville være i forberedelseslokalet. Dette er den samme mistanke, som også havde den største betydning ved de skriftlige prøver.

Figur 23. Lærernes mistanker fordelt på typer af regelbrud til de mundtlige prøver på tværs af alle fire uddannelser.

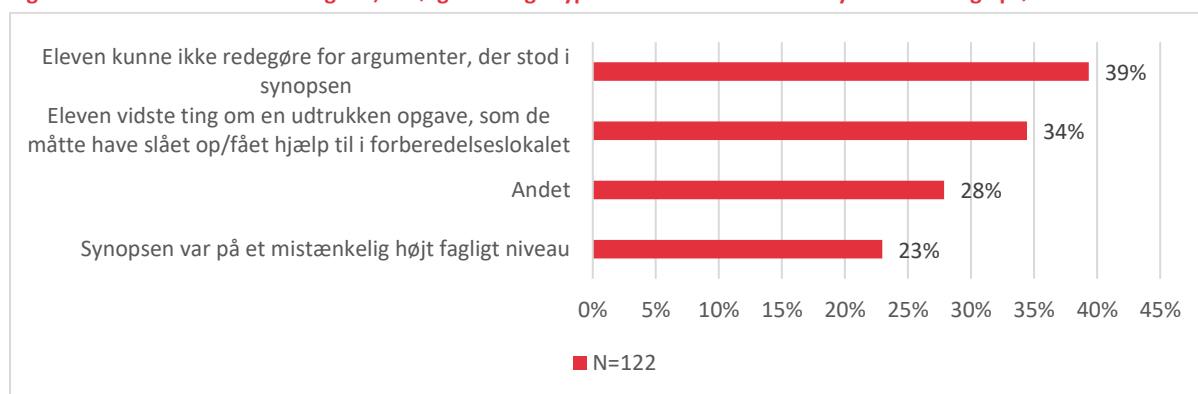

Spørgsmålsformulering: Angiv for hver prøve, hvor mange gange du mistænkte følgende typer af regelbrud, blandt de elever du bedømte.

Note: Fordi lærerne har kunne vælge flere regelbrud pr. mundtlige prøve, summerer regelbruddene til mere end 100%.

Til de mundtlige prøver er det, som har vakt flest mistanker, når eleven ikke har kunnet redegøre for argumenter, der stod i synopsisen (39%).

Figur 24. Andel af lærere der angiver, at følgende tegn typisk vakte mistanke om snyd til mundtlige prøver

Spørgsmålsformulering: Hvilke tegn, var typisk dem der vakte mistanken?

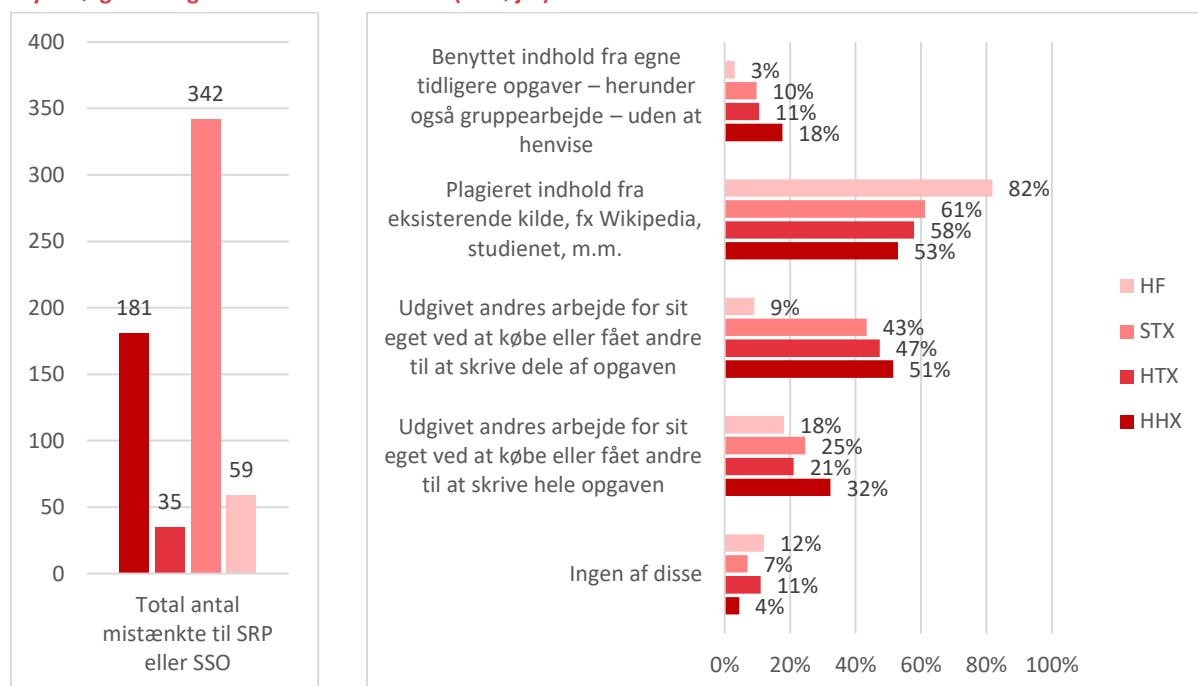
Note: Andet-kategorien dækker over medbragte noter, tager noget fra nettet, læreren hjælper for meget, medbragt mobiltelefon til eksamen samt tilføjelse af tekst synopsis efter aflevering.

4.2.2.3 SRP/SSO

Når det kommer til SRP/SSO, som er den prøveform, der har vakt flest mistanker, er billedet et lidt andet. Her går mistankerne på hf i høj grad på, at eleverne har plagieret fra eksisterende kilder

(82%), imens det i højere grad mistænkes på hhx, at eleven har fået andre til at skrive hele sin opgave (32%).

Figur 25. Antal mistænkte elever til SRP eller SSO (Til venstre) samt andel af respondenterne, der mistænkte elever for at bryde følgende regler til deres SRP eller SSO (Til højre)

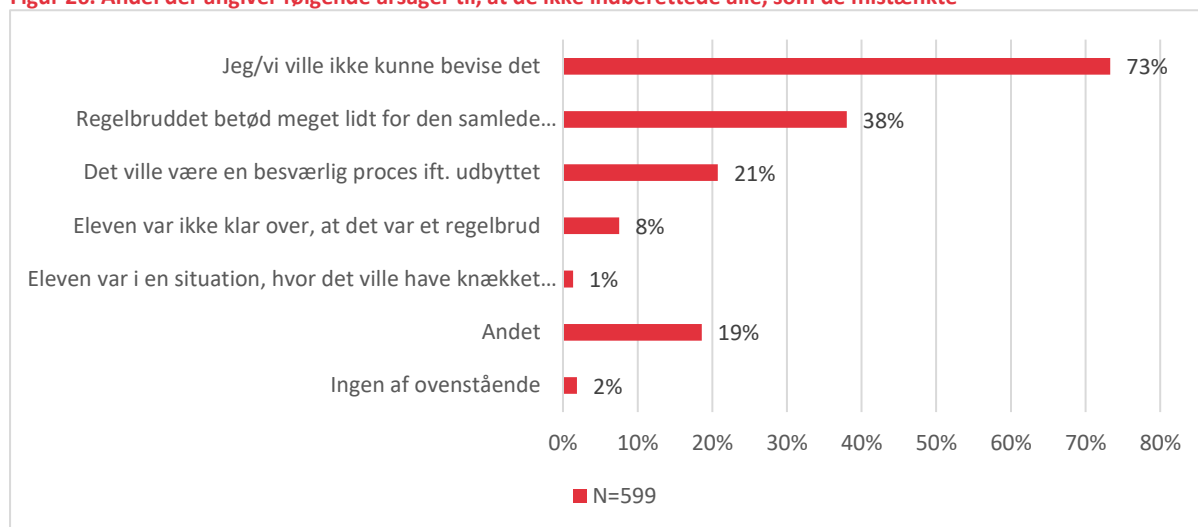
N = 617. Spørgsmålsformulering: Mistænkte du nogen af disse elever for at have brudt prøvereglerne? Hvis ja, hvor mange? (venstre). Hvilke regelbrud gik mistanker på? (højre).

Note: Gymnasielærerne angiver endvidere også andre typer af regelbrud til SRP eller SSO. Dette drejer sig om: Omfattende eller overdreven hjælp fra andre, eleven køber selv opgaven eller forældrene køber opgaven, glemme kilder, for lang opgave eller bruge dele af tidligere skrevne opgaver.

4.2.2.4 Reaktioner på mistanker

I alt har 42% af de skriftlige bedømmere og 8% af de mundtlige bedømmere indenfor de sidste to år oplevet, at mistænke en eller flere elever for at have brudt reglerne til de afsluttende prøver. Ud af disse gav 36% deres mistanke(r) videre til ledelsen, hvorimod 40% ikke gav deres mistanke(r) videre.

Blandt dem, der ikke gav alle deres mistanker videre til ledelsen, angiver 73%, at den overvejende begrundelse herfor var, at man ikke ville kunne bevise det. Dernæst kommer for 38% af bedømmernes vedkommende, at det "betød meget lidt for den samlede bedømmelse".

Figur 26. Andel der angiver følgende årsager til, at de ikke indberettede alle, som de mistænkte

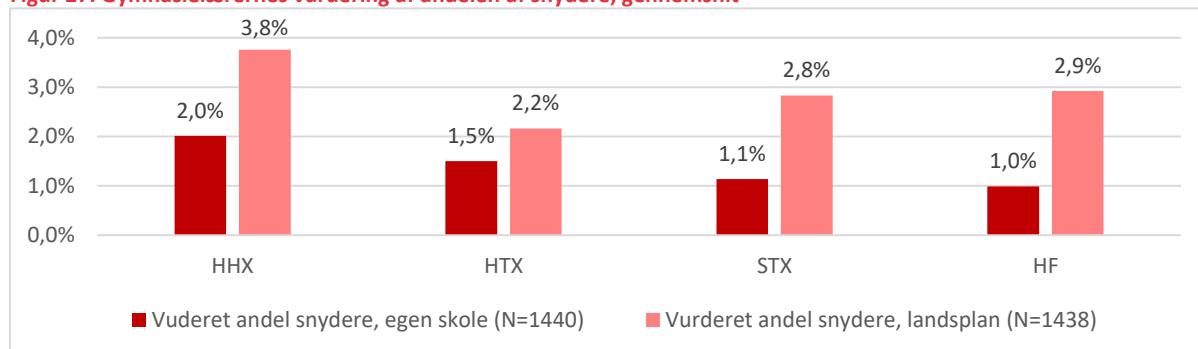
Spørgsmålsformulering: Vælg venligst de grunde nedenfor, du vurderer, bedst beskriver, hvorfor du ikke indberettede alle elever.

Note: Andet kategorien dækker over, at respondenterne ikke indberettede alle, da han/hun i stedet udfyldte formular, da der alligevel blev givet -3, trak ned i karakteren i stedet, medcensor mente ikke det kunne bevises, usikkerhed omkring det var et regelbrud, undersøgte selv om det var snyd, rektorer afviser alligevel, at det er snyd eller snakkede med læreren om det.

4.2.2.5 Lærernes vurdering af snyd

Bedømmerne er også blevet spurgt om, hvor mange de tror der generelt snød på den enkelte uddannelse de underviser på og tilsvarende på landsplan.

Spørgsmålets formål har været at få et mål for deres vurdering med det forbehold, at de forsøger at estimere et "skyggetal". Ikke desto mindre siger deres vurdering noget om, hvordan omfanget opleves. Når der spørges ind til forskellen mellem omfanget på egen institution og nationalt plan, siger det også noget om, hvorvidt der er en tendens til, at man i mindre grad mistænker de elever, man kender. Som det ses nedenfor, vurderer bedømmerne i gennemsnit, at mellem 1-2% af deres egne elever snyder, og at tilsvarende 2,2-3,8% snyder på landsplan.

Figur 27. Gymnasielærernes vurdering af andelen af snydere, gennemsnit

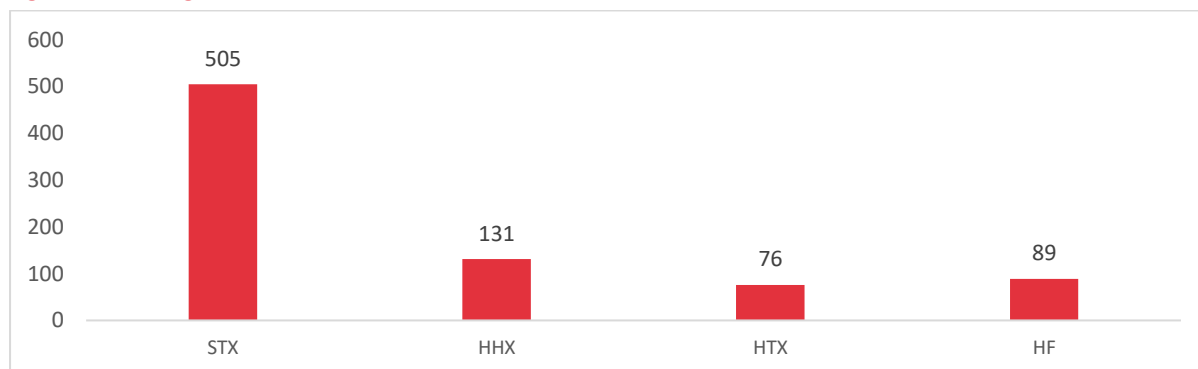
Spørgsmålsformulering: Hvor stor en andel af følgende elevgrupper, vurderer du, brød reglerne til de afsluttende prøver i skoleåret 2017/2018

Note: Alle vurderinger på over 50% er fjernet, idet de er vurderet som outliers. Ift. variationen af vurderinger, vurderer 84% af respondenterne, at det er under 2% der snød på deres skole, og 1% af respondenterne har vurderet at over 10% har snydt. Når det gælder vurderinger af landsplan, er det herimod kun 66% af respondenterne der har angivet at 2% eller derunder har snydt, imens 3% angiver tallet til at være 10% eller derover.

4.3 GYMNASIEELEVER

Nedenfor præsenteres gymnasieelevernes egen fortælling om, hvorvidt de har snydt og hvilke regelbrud, de har begået. I alt har 801 elever fra en gymnasial uddannelse i skoleåret 2017/2018 besvaret undersøgelsen. Fordelingen på uddannelser kan ses i nedenstående figur.

Figur 28. Fordeling mellem uddannelser

N = 801. Spørgsmålsformulering: Hvilken uddannelse har du sidst gennemført?

4.3.1 Selvrapporteret omfang af regelbrud og snyd

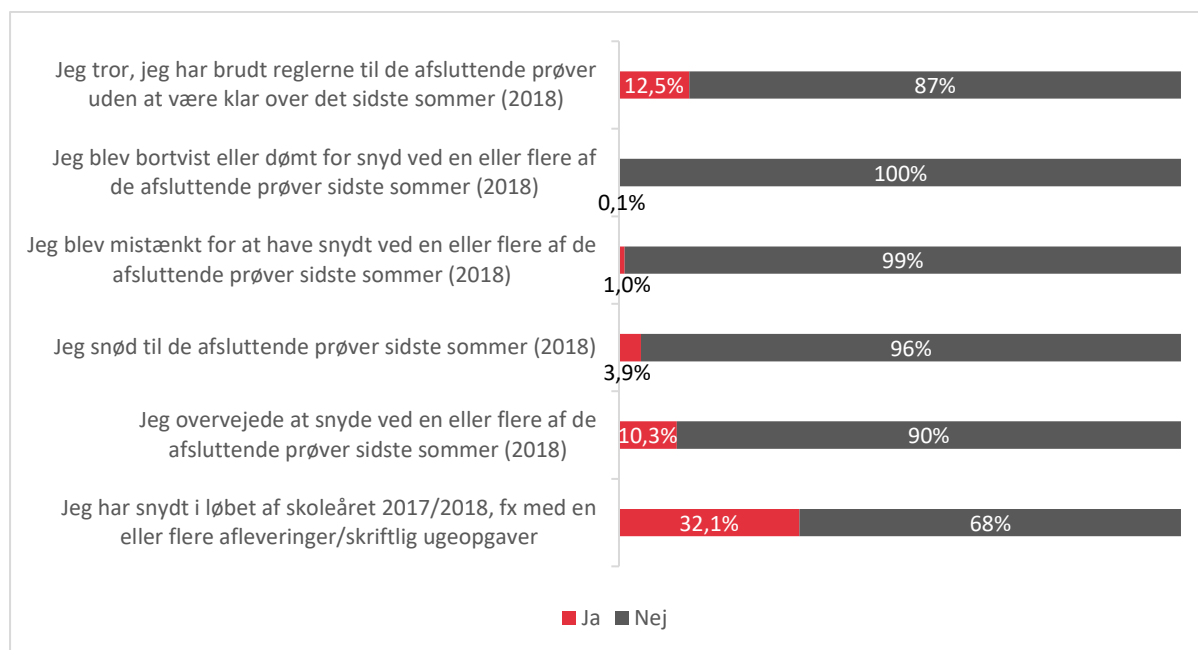
Nedenfor præsenteres gymnasieelevernes egen fortælling om, hvorvidt de har snydt, og hvilke regelbrud de har begået. I alt har 801 gymnasieelever besvaret spørgeskemaet. Af bilaget fremgår en opgørelse over, hvilke fag de har været oppe i.

Direkte adspurgt svarer 3,9% af gymnasieeleverne, at de snød til de afsluttende prøver sidste sommer. 10,3% overvejede at snyde ved en eller flere af de afsluttende prøver. Derudover, har 32,1% af snydt i løbet af skoleåret ved en eller flere afleveringer/opgaver. I alt blev 1% af alle eleverne mistænkt og 0,1% bortvist.

12,5% tror dog, de brød reglerne til de afsluttende prøver uden at være klar over det. Ud af gruppen der tror de har brudt en regel uden at vide det, vurderer 56% (dvs. 5,9% af alle gymnasieeleverne), at de både tror, men også at de *ved*, de har brudt reglerne til prøverne¹⁰). Det betyder at der også er 6,6% af gymnasieeleverne, der tror de har brudt en regel uden at vide det, men ikke har været sikre nok til at angive, at de faktisk har gjort det.

Figur 29. Udsagn om snyd (gymnasieelever)

¹⁰ Findes ved at krydse "ja" til spørgsmålet om hvorvidt eleven tror at have brudt reglerne (i figur 29), med "ja" til spørgsmålet i figur 30, hvor eleven angiver, at de ved, de har brudt en regel.

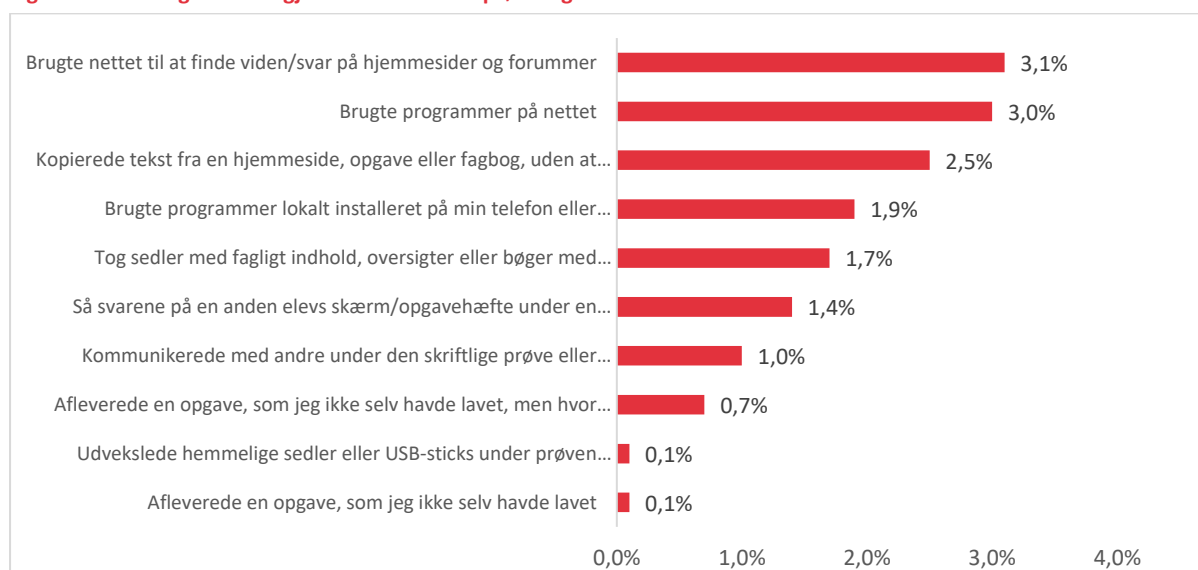

N=796-800

I alt angiver **10,5% af gymnasieeleverne, at de brød prøvereglerne** til de afsluttende prøver i sommeren 2018 (minus SRP/SSO). Ud af denne elevgruppe, der brød reglerne, angiver kun 4%, at de blev mistænkt til prøverne, mens ingen angiver, at være blevet bortvist som følge heraf. I følgende figur ses, hvilke typer regelbrud eleverne har angivet at have begået. Ligesom ved grundskoleeleverne er der altså væsentlig flere, som angiver at have begået regelbrud, end der angiver decideret at have snydt. Dette stemmer godt overens med, at 12,5% tror, de brød reglerne uden at være klar over det, hvorfor de betragter det som utilsigtet.

I næste figur kan ses, hvilke handlinger eleverne angiver at have foretaget, som var imod prøvereglerne.

Figur 30. Handlinger elever gjorde som er imod prøvereglerne

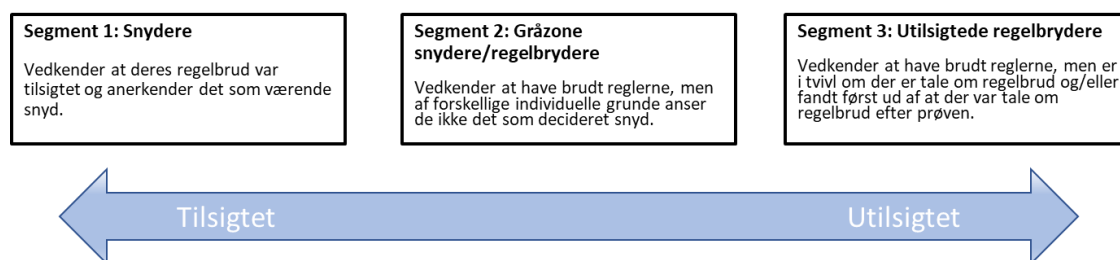

N = 801. Spørgsmålsformulering: Gjorde du nogle af følgende ting til de afsluttende prøver sidste år, selvom det var imod prøvereglerne?

3,1% af eleverne brød reglerne ved at bruge nettet til at finde viden eller svar, og de fleste brugte egen computer og skolens net. 3% har brugt ikke-tilladte programmer på nettet og 2,5% kopierede tekst fra en hjemmeside, opgave eller fagbog, uden at henvise hertil. Det bemærkes at 40% af disse kopieringer har været fra elevens egne tidligere opgaver, og 30% har været fra hjemmesider. 0,7% har afleveret en opgave, som de ikke selv havde skrevet, hvor én elev har købt den.

4.3.2 Var elevernes regelbrud tilsigtet eller utilsigtet?

De enkelte elevers opfattelser af snyd afhænger både af deres viden og moralske holdninger. På baggrund af både de kvantitative og kvalitative fund kan tre segmenter identificeres. Hvert segment fungerer som en idealtipe af regelbrydere, hvor en andel af eleverne kan placeres på baggrund af mønstre i deres besvarelser på spørgeskemaet. Dette gøres ud fra den betragtning, at eleven i sit faktiske regelbrud kan have karakteristika fra alle tre segmenter, men på baggrund af deres besvarelser, i højere grad kan siges at høre mere til et segment, end et andet. De tre segmenter kendetegnes ved en placering på et kontinuum, hvor segmentets handling enten er klart tilsigtet (Segment 1), klart utilsigtet (Segment 3) eller i en gråzone herimellem (Segment 2).

Segment 1: Tilsigtede snydere

Eleverne i dette segment erkender at have brudt reglerne, været sig bevidst herom og opfatter selv deres handling som værende decideret snyd. Det er disse elever, der direkte adspurgt i spørgeskemaet, svarer, at de snød til sommerens prøver og angiver det var tilsigtet: **3,6% af alle gymnasieelever i undersøgelsen¹¹.**

Segment 2: Gråzone snydere/regelbrydere

Eleverne i dette segment vedkender at have brudt reglerne, men ikke at have snydt. De er dog ikke nødvendigvis i tvivl om reglerne, men anser ikke handlingen som decideret snyd. Der er altså tale om, at de har en anden holdning til snyd end den prøvereglerne er baseret på. Eksempler fra

¹¹ Godt 0,5 % har angivet at de snød, men har ikke angivet hvilke regelbrud der var tale om, blandt dem spørgeskemaet tilbød som muligheder. De regnes med ift. segmenteringen som snydere, hvorfor ovenstående tal som regelbrydere vil blive ca. 0,5 % højere, hvis andelen oplyst i de tre segmenter lægges sammen. Se metodebilag.

gymnasieelevernes beretninger i de kvalitative interviews kan illustrere denne position: Fx hvis man gik på nettet imod reglerne for at printe opgaven ud under eksaminationen, at regelbruddet skete uforsætligt til eksamen (man kom til at kigge hos en sidemand og kunne ikke ignorere svaret), at eleven anser bruddet som relativt ubetydeligt for det endelige produkts karakter (verificerede på nettet at et facit var rigtigt) osv.

I undersøgelsens spørgeskema, er der således **2,2%** blandt alle deltagende gymnasieelever, der har angivet at have brudt prøvereglerne, men ikke har opfattet det som decideret snyd.

Segment tre: Utilsigtede regelbrydere

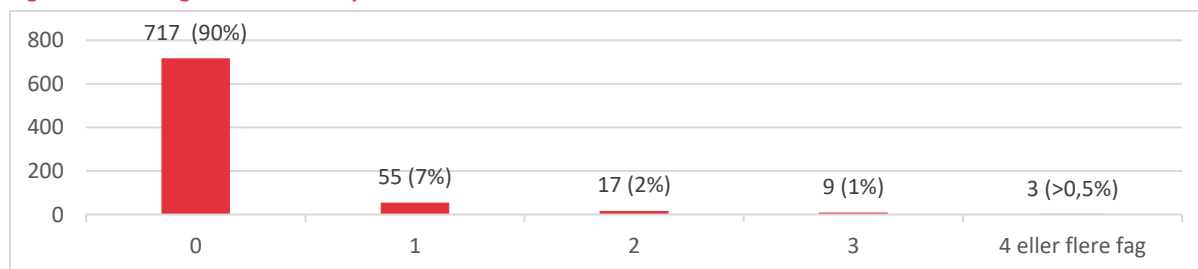
Eleverne i dette segment vedkender at have brudt reglerne eller have snydt, men samtidig at de enten ikke vidste de brød reglerne før bagefter, eller har været i tvivl, om det, de gjorde, var imod reglerne. I alt ses denne tendens blandt **5,3% af de deltagende gymnasieelever**.

Denne andel udgøres både af elever, der angiver at have brudt reglerne og først fundet ud af det bagefter og/eller elever der angiver at have brudt reglerne, men samtidig har angivet, at de tror de har brudt reglerne uden at være klar over det.

4.3.3 Er regelbrud typisk enkeltstående eller systematiske for individet?

Regelbrud udgør for nogle elever et enkeltstående tilfælde, motiveret af særlige omstændigheder i den givne situation, mens det for andre udgør en systematisk adfærd. Som det fremgår af nedenstående figur, angiver de fleste, at regelbruddet er enkeltstående. Således angiver 47 gymnasieelever, at de har brudt reglerne til én prøve, mens 25 angiver, at de har brudt reglerne til to eller flere prøver.

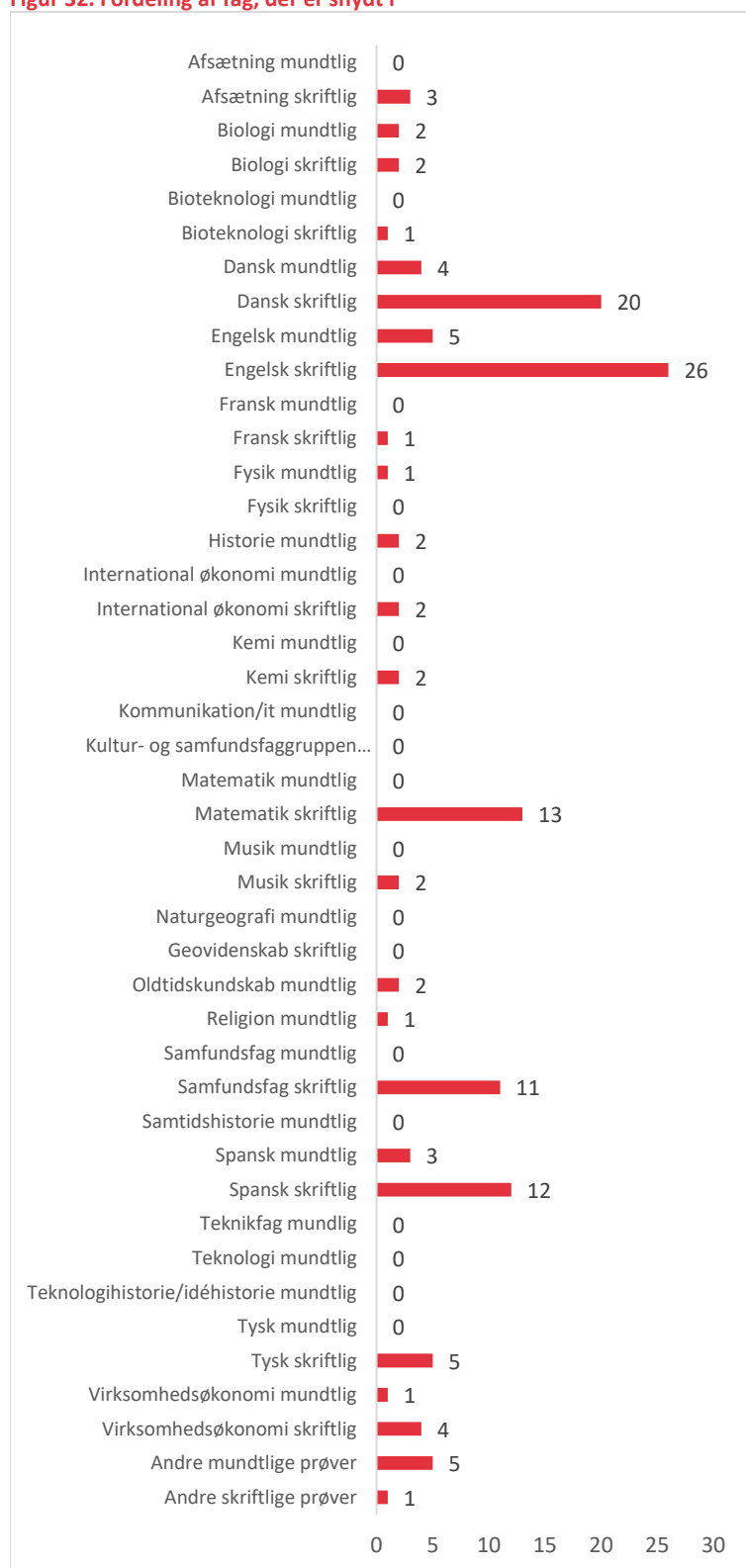
Figur 31. Antal fag eleverne har snydt i

N = 801. Spørgsmålsformulering: Du har angivet, at du til de afsluttende prøver sidste år gjorde følgende ting, som var imod prøvereglerne. I hvilke fagprøver var det?

4.3.4 Hvilke prøveformer og fag brydes reglerne i?

Figur 32. Fordeling af fag, der er snydt i

N = 801. Spørgsmålsformulering: Hvilke fag snød du i?

På det gymnasiale område brydes reglerne primært i de store skriftlige fag: Dansk, matematik og engelsk.

Flere elever fra den kvalitative del af undersøgelsen oplever, at omfanget af snyd er større i nogle fag end andre. Særligt oplever de, at snyd forekommer oftere i fag med ét facit, der kan sættes to streger under. Her nævner de fag som matematik, fysik/kemi samt den grammatiske del af sprogfagene. Idet der ofte er ét korrekt facit, er det muligt at kigge efter ved sidemanden under eksaminationen eller spørge omverdenen om konkrete svar vha. internetadgang. I fag som dansk og samfundsfag er der derimod mere fokus på, hvordan man formulerer sig og argumenterer, og eleverne oplever derfor, at det er sværere at snyde i sådanne fag. Disse hypoteser kan dog hverken af- eller bekræftes af surveydata.

Nogle elever mener, at der forekommer mere snyd under skriftlige prøver end mundtlige, mens andre har den modsatte oplevelse. De elever, der mener, at forekomsten af snyd er størst under skriftlige prøver, oplever, at det primært er internetadgangen til disse prøver, der giver flere muligheder for at snyde. Under de mundtlige prøver har man omvendt en begrænset forberedelsestid uden brug af internet, hvilket begrænser mulighederne for snyd.

Cornelius, HTX-elev, Region Midtjylland: *"Jeg tror det er nemmere at komme til at snyde under en skriftlig eksamen, hvor man i de fleste af prøverne har internettet tilgængeligt, modsat den mundtlige prøve, hvor du trækker et emne og så efterfølgende har et bestemt antal minutter til at forberede dig i uden internet."*

Andre elever angiver dog, at det er muligt at tilgå internettet under forberedelsen til mundtlige prøver. Derfor oplever de, at forekomsten af snyd er større under sådanne prøver, idet man har adgang til internet, uden at der er eksamensvagter, der kigger en over skulderen. Det er derfor muligt, uden risiko for at blive opdaget, at tilgå digitale hjælpemidler samt kommunikere med omverden.

Agnes, STX-elev, Region Hovedstaden: *"Jeg tror, det er en lille del, der snyder til de skriftlige eksamener, hvor der er eksamensvagter, men til eksamener med forberedelsestid, hvor man får lov til at sidde og forberede sig i et lokale alene, har jeg indtryk af, at der er en del, der eksempelvis går på nettet og googler ting."*

4.3.4.1 Digitale snydestrategier til de afsluttende mundtlige og skriftlige prøver

I takt med digitaliseringen og teknologiseringen af skolesystemet, er der opstået en digitalisering af snyd. Eleverne i webforummet oplever, at det er blevet nemmere at finde digitale snydestrategier. Særligt mobiltelefonen og brugen af internet under flere eksaminer muliggør nye snydestrategier. Herigennem har eleverne mulighed for at tilgå hjemmesider og hjælpemidler, der ikke er tilladte under prøverne.

Anna, HF-elev, Region Hovedstaden: *"Jeg tror helt klart også, at det bliver nemmere og nemmere at snyde, da teknologien hele tiden udvikler sig, og da man jo også kan gå på nettet på sit ur, så tænker jeg bare: Hvad bliver det næste?"*

En elev fortæller, at han mente, det ville være decideret "nemt" at snyde. Han havde ikke intentioner om at snyde men fandt det underholdende at snakke med sine venner om, hvordan man kunne snyde. I hans vennegruppe fandt de derfor på forskellige digitale snydestrategier og jokede med, hvor nemt det ville være at føre dem ud i livet.

Elias, HTX-elev, Region Midtjylland: *"De fleste af os havde ikke nogen intentioner om at snyde, men vi gik og jokede med hvor nemt det ville være at snyde. [...] Det er blandt andet meget nemt at komme på internettet under prøverne, enten skulle man bare lade være med at give sin telefon, lade den ligge i tasken og så lave et hotspot med den. Ellers kan man bare bruge en VPN, så kan dem der tjekker, hvad man bruger internettet [til,] ikke se hvad man laver."*

På trods af overvågning og regler oplever flere elever, at kommunikation med omverdenen udgør en særligt anvendt snydestrategi under både skriftlige og mundtlige prøver. Internetadgangen gør det muligt for eleverne at tilgå sociale medier og kommunikationsplatforme (fx Facebook eller dele dokumenter på Dropbox eller Google Drev) over nettet, hvor de kan udveksle spørgsmål og svar under prøverne.

Felix, STX-elev, Region Syddanmark: *"Ved eksaminer i gymnasiet kunne snyd også foregå gennem kommunikation gennem omverdenen. Det var ikke altid, at der var det bedste opsyn ved skriftlige prøver, hvilket gjorde at elever havde mulighed for at skrive med folk, der kunne hjælpe dem med deres opgave."*

Ligeledes fortæller en anden elev, at hans klassekammerat lavede internetdeling fra sin mobiltelefon under en tysk eksamen uden hjælpemidler for på den måde at komme i kontakt med en fra Fixminopgave. Elevens klassekammerat havde sågar medbragt to telefoner til eksamen, så han kunne aflevere den ene og beholde den anden til at tilgå internettet. Igen illustrerer dette en meget gennemtænkt handling, der var nøje arrangeret på forhånd.

Noah, HHX-elev, Region Hovedstaden: *"Min klassekammerat, der havde købt sin tysk aflevering, han gjorde det samme der til eksamen. Til eksamen, der skrev hans hjælper eksamen, og lagde løbende svarene op i en dropbox. Der fortalte han så, at for ikke blive opdaget, så havde han to telefoner. Hvor den ene, den afleverede han, og den anden den lå i tasken som et wifi-hotspot."*

For andre elever opstår behovet for at snyde i højere grad under selve prøven. Flere elever fortæller, at deres klassekammerater går på toilettet med en medbragt (og ofte gemt) mobiltelefon, for ikke at blive grebet i at tage kontakt til omverden. Her kan de uden opsyn udveksle beskeder med venner eller familie udenfor eksaminationen for at få svar på de aktuelle eksamensopgaver.

Frederikke, HF-elev, Region Hovedstaden: *"Hvis man skal ud og tisse, så er det jo nemt at have sin telefon med og skrive med nogen eller tjekke op på noget."*

Kommunikationen med omverdenen foregår ikke blot under de skriftlige eksaminationer. Flere elever har erfaringer med, at deres skolekammerater anvendte deres computer eller telefon til at kontakte venner og familie under forberedelsen til en mundtlig eksamen. To elever er ligefrem selv blevet kontaktet af veninder, der sad midt i en eksamensforberedelse og havde brug for hjælp.

Frederikke, HF-elev, Region Hovedstaden: *"Man kan snyde i forberedelsen. Der er internetadgang på computeren og ikke nogen, der holder øje. [...] Der kan du både ringe og skrive. Der har jeg hørt mange, som har ringet og skrevet til folk. [...] Bare små spørgsmål, hvordan gør man det, hvad betyder det og sådan noget."*

De digitale snydestrategier udgør ikke blot kommunikation med omverdenen, men også brug af digitale hjælpemidler, der ikke er tilladte under eksaminationen. Flere elever nævner, at det er relativt udbredt at tilgå *Google Oversæt* i skriftlige sprogfagseksaminer, for at få hjælp til at oversætte ord eller hele sætninger. Endnu flere elever bruger dette i deres daglige arbejde og afleveringer, mens det er elevernes oplevelse, at færre tør bruge det til selve eksaminationen af frygt for at blive opdaget af eksamensvagterne.

Johanne, HF-elev, Region Syddanmark: *"Snyd kan fx være at bruge hjemmesider som ikke er acceptable under eksamen. [...] Hvis man fx under engelsk eksamen ikke helt forstår teksten og derfor googler et resume, og kopierer det."*

Flere elever nævner dertil, at de oplever, at plagiat er en udbredt digital snydestrategi. Eleverne tilgår hjemmesider, der ikke er tilladte under eksaminationen, og kopierer hele tekststykker ind i deres egen eksamensaflevering. Nogle elever finder ligefrem hele eksamensopgaver på hjemmesider såsom *Studienet* eller *Studieportalen*, erstatter afsenderens navn med sit eget, og afleverer denne opgave. En elev fortæller dog, at en af hans skolekammerater, der gjorde dette under en dansk skriftlig eksamen, blev taget i plagiering og dumpede eksaminationen.

Cornelius, HTX-elev, Region Midtjylland: *"Det at snyde kunne fx være, at man under en dansk skriftlig eksamen tager en anden studerendes opgave i ens sted, altså et klassisk eksempel på plagiat. En jeg gik i skole med gjorde netop dette, hvor han gik ind på internettet og fandt en tidligere opgave lavet af en anden studerende, og lod efterfølgende som om, at det var hans egen opgave ved blot at slette den anden studerendes navn og skrive sit eget navn på opgaven. Han slap dog ikke afsted med det."*

4.3.4.2 Analoge snydestrategier til de mundtlige og skriftlige afsluttende prøver

Til trods for de mange teknologiske muligheder der er opstået i dagens Danmark, oplever mange elever i den kvalitative del af undersøgelsen fortsat, at analoge snydestrategier tages i brug under mundtlige og skriftlige prøver. Dette stemmer overens med de kvantitative fund, hvoraf det fremgår, at 1,7% af alle gymnasieelever angiver at have brudt prøvereglerne, ved at tage sedler med fagligt indhold med hjemmefra, mens 1,4% kiggede efter ved sidemanden.

Flere elever i den kvalitative del af undersøgelsen nævner netop, at en typisk analog snydestrategi under skriftlige prøver er at kigge efter ved sidemanden og aflæse vedkommendes svar. Dette er svært at kontrollere, da eksamensvagterne ikke kan have øjne på alle elever samtidig. Dog forudsætter denne snydestrategi, at eleverne sidder tæt nok på hinanden til, at det er muligt at aflæse svarene.

Felix, STX-elev, Region Syddanmark: *"Snyd kan foregå på flere forskellige måder ved eksaminer. Alle kender nok den der med, at man lige kommer til at kigge hos sidemanden og aflæse personens svar."*

Flere elever oplever dertil, at brugen af noter til eksaminer uden hjælpemidler er en udbredt analog snydestrategi. Nogle nævner, at de har kendskab til, at deres klassekammerater har forberedt og medbragt disse noter hjemmefra. De gemmer noterne enten i penalhuset, lommen eller bh'en, og tager dem frem, når de går på toilettet, for at undgå at blive opdaget i at læse dem.

Patrick, STX-elev, Region Hovedstaden: *"Jeg kender en som til den skriftlige spansk eksamen - i delen uden hjælpemidler - gik på toilettet med en liste med spanske gloser og bøjninger. På denne måde snød han i første delprøve og endte med en ganske fin karakter."*

Enkelte elever nævner dertil, at nogle af deres skolekammerater skrev noter ned i deres penalhus, på deres viskelædere, deres vandflasker, deres arme eller under deres lange negle, for at undgå at blive opdaget. Hvis de havde skrevet noterne på armene, kunne de blot tage en langærmet trøje på, for at undgå at blive opdaget, og hive lidt op i ærmet, når de havde brug for hjælp. Sådanne noter på kroppen (for ikke at nævne viskelæderet) skal per definition være korte, hvorfor de ofte udgør matematiske formler eller grammatiske regler, der kun kræver begrænset skriveplads.

Nogle elever nævner også, at de har kendskab til, at deres klassekammerater hjælper hinanden ved at skrive noter og efterlade dem på toilettet. Dette behøver dog ikke udgøre håndskrevne noter men kan også være USB-stik med digitale noter, der gemmes inde i toiletrulleholderen. Her kan andre efter aftale kan finde dem, hvilket vidner om, at det er en strategi, der er planlagt på forhånd.

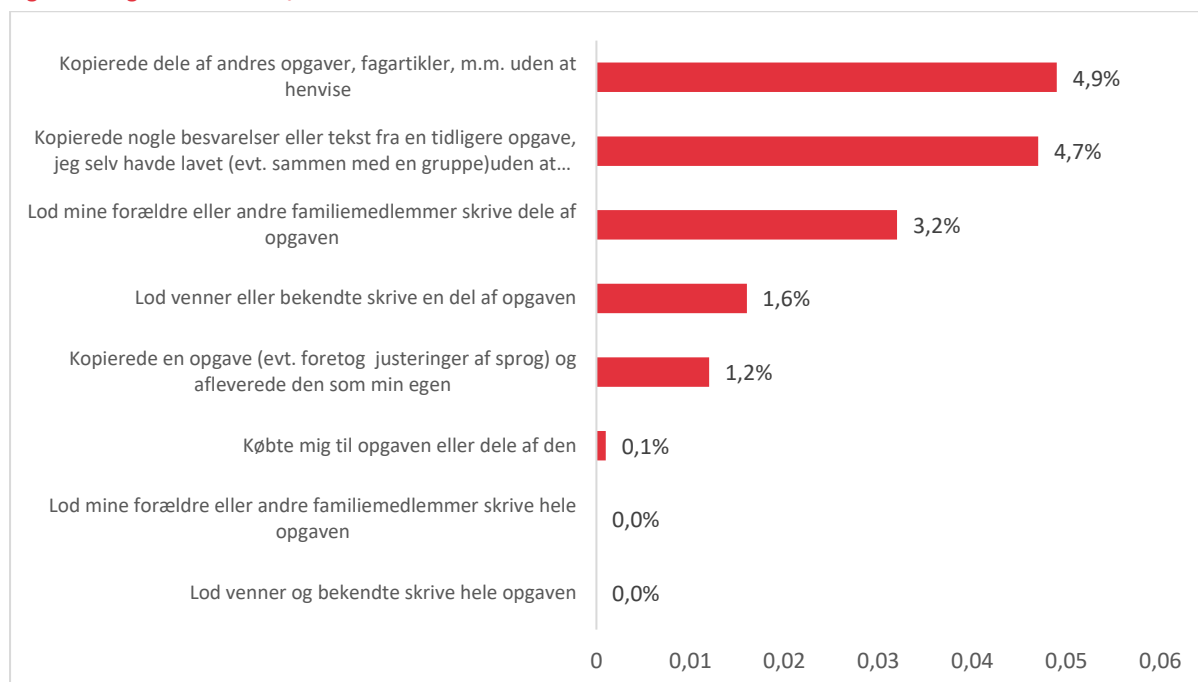
Noah, HHX-elev, Region Hovedstaden: *"Jeg har flere gange oplevet, at folk lagde ting som USB eller små håndskrevne noter til hinanden ude på toiletterne, hvilket ikke blev opdaget."*

4.3.5 Regelbrud til SRP/SSO

Større skriftlige opgaver såsom SRP eller SSO udgør en prøveform for sig. Denne muliggør, at eleverne kan sidde hjemme uden overvågning af deres adfærd, ligesom de har ubegrænset adgang til internettet samt mulighed for at få hjælp fra venner og familie, der potentielt overskrider grænserne for almindelig og legal sparring. Dette skaber andre og nye muligheder for snyd, end hvad der er muligt under skriftlige og mundtlige prøver på skolen.

Af nedenstående figur fremgår, at 93 gymnasieelever har angivet, at de har foretaget en eller flere handlinger, der kan anses som værende imod reglerne til en større skriftlig opgave. Dette udgør 11,6% af det samlede datagrundlag. Yderligere 85 gymnasieelever har angivet, at de overvejede at snyde, men undlod alligevel at gøre det (10,6% af samlede base).

Figur 33. Regelbrud ved SRP/SSO

N = 801. Spørgsmålsformulering: Gjorde du i forbindelse med opgaveskrivningen af SRP/SSO nogen af følgende ting?

De hyppigst forekomne regelbrud under større skriftlige opgaver er plagiering af tidligere elevers opgaver, fagartikler eller egne tidligere opgaver. Således angiver 39 gymnasieelever (4,9%) at have kopieret dele af andres opgaver eller fagartikler uden at henvise, mens 38 gymnasieelever (4,7%) angiver at have kopieret egne tidligere besvarelser eller opgaver ind i eksamensopgaven uden at henvise hertil. Det lader også til at være udbredt at få andre til at skrive dele af ens opgave. Således angiver hhv. 26 (3,2%) og 13 gymnasieelever (1,6%), at de lod hhv. et familiemedlem eller en ven skrive dele af deres opgave for dem.

De fleste elever i den kvalitative del af undersøgelsen mener, at **omfanget af snyd er mere udbredt under større skriftlige opgaver**, såsom SSO/SRP, end ved skriftlige og mundtlige prøver på skolen. Dette skyldes, at der ikke er samme grad af overvågning under udarbejdelsen af større skriftlige opgaver. Eleverne har derfor frihed til at tilgå hjemmesider såsom Studienet og plagiere opgaver, uden nødvendigvis at blive opdaget i denne adfærd. Under den skriftlige eksamen på skolen har overvågningen derimod en afskrækkende effekt, hvorfor elever oplever, at omfanget af snyd er mindre.

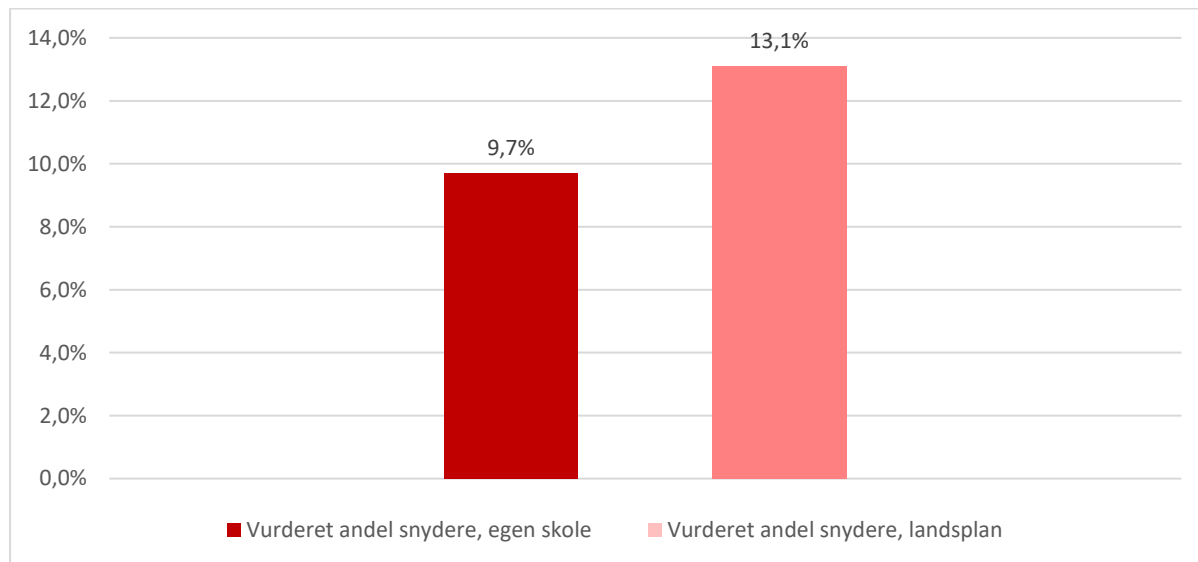
Emma, STX-elev, Region Midtjylland: "Jeg tror desuden der er flere der snyder til større skriftlige opgaver, end til skriftlig eksamen, da overvågningen [red: her refereres til ExamCookie] til skriftlig eksamen trods alt virker ret afskrækkende."

4.3.6 Gymnasieelevernes opfattelse af omfang

Gymnasieeleverne er også blevet bedt om at vurdere, hvor mange der snød i de afsluttende prøver på deres egen skole og på landsplan. Ift. til at 10,5% i undersøgelsen har angivet at have brudt reglerne til de mundtlige og skriftlige prøver, ligger elevernes vurderinger heraf tæt på, idet de

vurderer, at knap 10% snød på deres skole og 13,1% på landsplan. I disse vurderinger fremgår det i øvrigt også, at den overvejende tendens er, at elever vurderer, at deres egen skole ligger under gennemsnittet.

Figur 34: Gymnasieelevernes vurdering af snydeomfang

N = 594 på egen skole og **n=608** landsplan. Spørgsmålsformulering: Hvor mange procent af eleverne, tror du, snød til de afsluttende prøver på den uddannelse, du gik på i sommeren 2018? / Hvor mange procent af eleverne på [din type uddannelse] på landsplan, tror du, snød til de afsluttende prøver i sommeren 2018?

Note: Alle vurderinger på over 50% er fjernet (13 besvarelser for egen skole og 10 besvarelser på landsplan), idet de er vurderet som outliers. Ift. variationen af vurderinger, vurderer 24% af respondenterne, at det er under 2% der snød på deres skole, og 28% af respondenterne har vurderet, at over 10% har snydt. Når det gælder vurderinger af landsplan, er det herimod kun 10% af respondenterne der har angivet at 2% eller derunder har snydt, imens 39% angiver tallet til at være 10% eller derover.

5. ELEVERNES VIDEN OM EKSAMENSREGLER OG HOLDNINGER TIL SNYD

Nina, STX-elev, Region Midtjylland: *"Snyd går ud over alle de andre, der ikke snyder, fordi lærere sammenligner elever (Red. Eleven oplever, at karakterer gives relativt til andres præstationer). Det er jo ikke meningen, at man skal snyde. Man skal gå i gymnasiet for at lære ting. Det skal slet ikke være en nødvendighed at snyde."*

I dette kapitel redegøres indledningsvist for hhv. grundskole- og gymnasieelevernes grad af viden om eksamensreglerne ved sidste års afsluttende prøver. Derefter gives med udgangspunkt i den kvalitative del af undersøgelsen eksempler på situationer, hvor gymnasieeleverne oplever, at (nogle af) eksamensreglerne har været ukendte eller uklare for dem, og hvor der dermed er basis for ikke-intentionelt regelbrud.

Efterfølgende kortlægges elevernes holdninger til snyd. Denne kortlægning udbygges med fortællinger fra den kvalitative del af undersøgelsen, som identificerer årsager, som ifølge gymnasieeleverne kan forklare og eventuelt retfærdiggøre snyd samt beskriver de af eleverne opfattede konsekvenser af snyd for snyderen selv, klassen, årgangen og samfundet.

5.1 ELEVERNES VIDEN OM EKSAMENSREGLER

For at begrænse omfanget af snyd, er det væsentligt, at eleverne er velinformerede om eksamensreglerne. Hvis eleverne har kendskab til reglerne, ved de også, hvornår de bryder dem, mens begrænset viden om reglerne kan føre til utilsigtede regelbrud.

I den kvalitative undersøgelse beretter eleverne, at de oplever, at deres individuelle faglærere informerer om og repeterer eksamensreglerne i klassen. På den måde sikres det, at alle elever bliver informeret om reglerne til de forskellige eksamensformer og i de forskellige fag. Dertil har eleverne mulighed for at tilgå eksamensreglerne på skolens hjemmeside, hvor det er muligt at nærlæse dem en ekstra gang.

Emma, STX-elev, Region Midtjylland: *"Jeg har faktisk oplevet, at ledelsen på mit gymnasium har gjort en dygtig indsats for at klargøre, hvad der er eksamenssnyd og hvad der ikke er. De samme regler er blevet repeteret til uendelighed og vi har altid selv kunne tjekke op på reglerne på skolens hjemmeside."*

Flere elever nævner dertil, at eksamensreglerne bliver gentaget umiddelbart inden eksaminationens igangsættelse af eksamensvagterne. De oplever dog ikke altid, at eksamensvagter er velinformerede omkring reglerne, men snarere at de blot læser op fra en liste. I nogle tilfælde ligger der også en sådan liste med eksamensreglerne ved hvert bord til skriftlige eksaminer.

Malthe, STX-elev, Region Hovedstaden: "De plejer have et modul halvt inde i 3.g, hvor vi får forklaret eksamensreglerne. Og så siger eksamensvagterne det også lige inden eksamen, men de er meget dårligt sat ind i det. De aner ikke noget og har bare sådan en seddel, som de læser op."

Elias, HTX-elev, Region Midtjylland: "På min skole var de ved de skriftlige eksamener meget klare om, hvad vi måtte og ikke måtte. I lokalet man skulle sidde i, var der på hvert bord en seddel, hvor der stod præcis hvilke hjælpemidler man måtte bruge, og hvilke man ikke måtte."

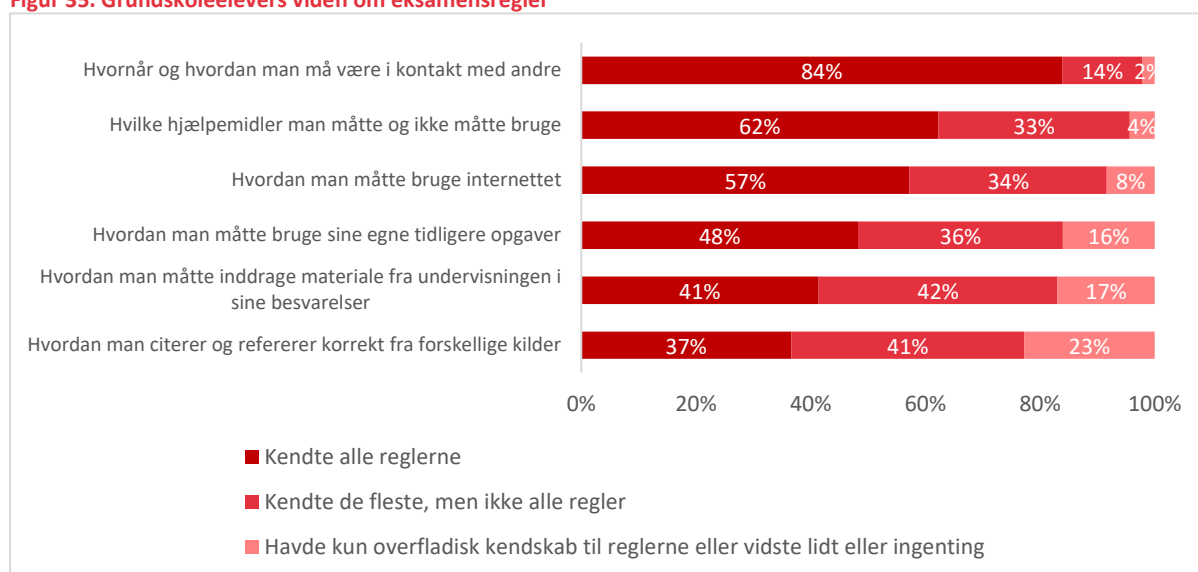
Andre elever får udleveret en eksamenshåndbog, som de kan læse inden eller medbringe under eksamen, hvis de skulle blive i tvivl undervejs. Som eleven beskriver, er en sådan håndbog dog så uoverskuelig og lang, og at han ikke får sat sig ordentligt ind i den.

Noah, HHX-elev, Region Hovedstaden: "Vi fik fra skolens side udleveret en eksamenshåndbog, som meget tydeligt gjorde klart, hvad man måtte og ikke måtte. Den var nærmest for tydelig, sådan 20-40 sider. Det er måske lidt for uoverskueligt."

Både surveyen og den kvalitative undersøgelse viser, at der er stor forskel på, hvilke regler elever følger sig inde i. Som det fremgår af figuren nedenfor, angiver 84% af grundskoleleverne fuldt kendskab til reglerne om, hvornår og hvordan man må være i kontakt med omverden under eksaminer. Andelen, der har kendskab til, hvordan man citerer og refererer korrekt, er dog betydeligt lavere. 36% af grundskoleleverne svarer, at de kender alle reglerne, mens 23% kun har overfladisk eller ingen kendskab til reglerne. Også inddragelsen af materiale fra undervisningen udgør en kilde til tvivl. Her angiver 17% af grundskoleleverne, at de kun har overfladisk kendskab til reglerne.

Figur 35. Grundskoleelevers viden om eksamensregler

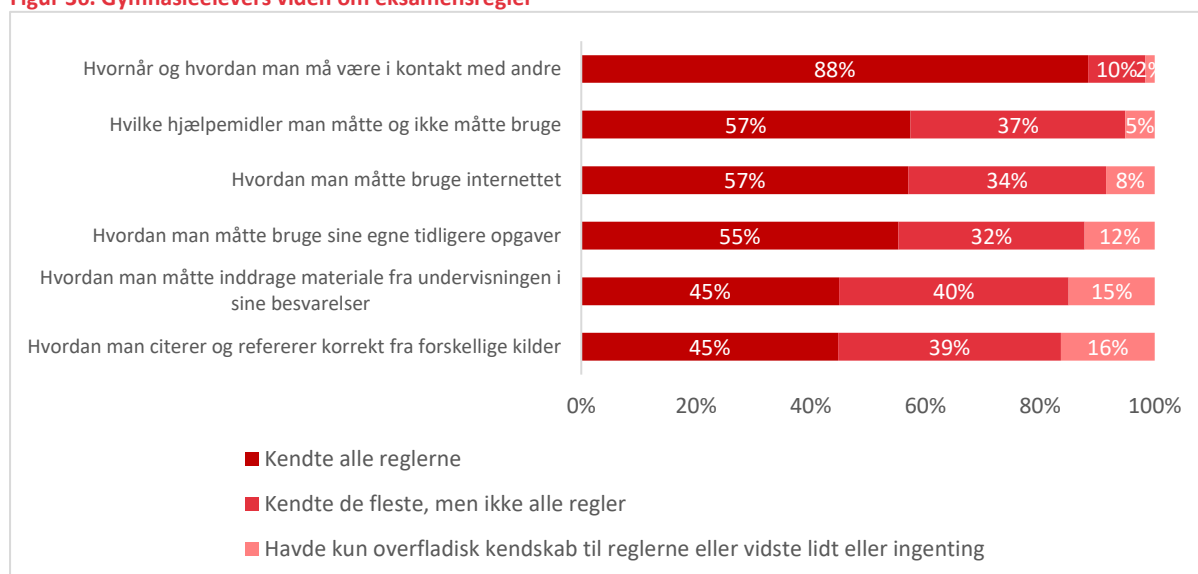

N = 756. Spørgsmålsformulering: Hvor godt havde du styr på regler om, hvad der var tilladt til 9.-klasseprøverne sidste år? Jeg havde generelt viden om reglerne for...

Tvivlen om referencer og inddragelse af materiale fra undervisningen er også at finde på de gymnasiale uddannelser. Disse to typer formalia udgør også dem, som gymnasieeleverne har flest udfordringer med. Hhv. 16% og 15% af gymnasieeleverne angiver, at de kun har overfladisk kendskab til disse regler, mens under halvdelen har kendskab til alle reglerne på disse to områder.

Igen er kendskabet til reglerne om, hvornår og hvordan man må være i kontakt med omverdenen, det område, hvor eleverne angiver at have mest viden.

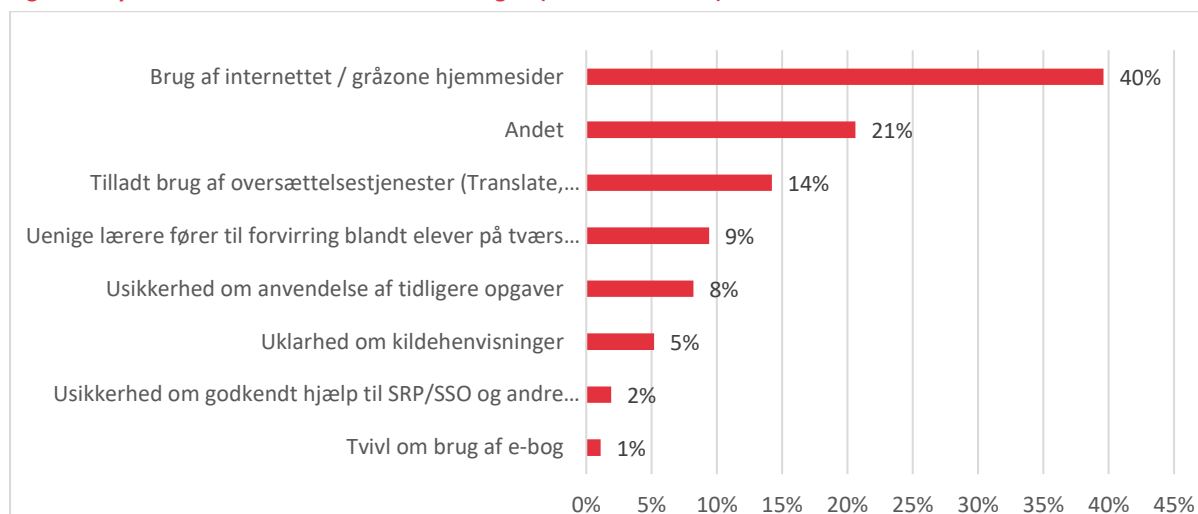
Figur 36. Gymnasieelevers viden om eksamensregler

N = 801. Spørgsmålsformulering: Hvor godt havde du styr på regler om, hvad der var tilladt til de afsluttende prøver sidste år? Jeg havde generelt viden om reglerne for...

Når flere gymnasieelever angiver, at have mindre viden om citation og inddragelse af materialer fra undervisningen, hænger det også godt sammen med, at eleverne i de åbne besvarelser fremhæver forskellige eksempler på fortrinsvis skriftlige fag, som de mest uklare¹². Hertil kommer, at 40% af de åbne besvarelser fremhæver, at uklarheden på de skriftlige fag særligt har handlet om brugen af internettet/gråzonehjemmesider.

¹² Eleverne har i et åbent spørgsmål kunnet angive, i hvilke fag de havde sværest ved at gennemskue reglerne og hvorfor. Her nævnes i højest grad skriftlig- matematik, -engelsk og -dansk.

Figur 37. Gymnasieelevers viden om eksamensregler (åbne besvarelser)

N = 295. Spørgsmålsformulering: Hvor godt havde du styr på regler om, hvad der var tilladt til de afsluttende prøver sidste år? Jeg havde generelt viden om reglerne for...

Note: Under andet er der fx nævnt, at det var svært at holde styr på de mange forskellige regler til forskellige prøver, eleverne havde ikke fået præcis information om prøvens forløb og tilladte hjælpemidler og forvirring grundet nye regler.

Gymnasieeleverne i den kvalitative undersøgelse tilkendegiver også varierende grader af tvivl om reglerne ved forskellige prøver. De fleste er bekendte med de grundlæggende regler såsom forbud mod plagiering, køb af opgaver, medbringelse af ikke-tilladte hjælpemidler og kontakt med omverdenen. Men det er ikke altid klart for eleverne, hvad disse forbud konkret består af. Fx udtrykker de fleste af eleverne tvivl om, hvad 'ikke-tilladte hjælpemidler' dækker over.

Johanne, HF-elev, Region Syddanmark: "Skriftlige eksamener hvor man har fuld internetadgang kan godt være rigtig tvivlende. Må man gøre brug af online Spotify? YouTube? Google Drive? Jeg har mange gange været i tvivl om det, måske fordi lærerne ikke er gået i detaljer med det hele. Jeg sad engang til en danskeksamen, hvor jeg skulle skrive en analyserende artikel om en reklamefilm. Til sidst i opgaven skulle jeg perspektivere til noget lign. Her havde jeg en god reklamefilm jeg gerne ville bruge, men var i tvivl om, om jeg måtte gøre brug af YouTube, så jeg måtte spørge om hjælp midt under eksamen."

Særligt under de prøver, hvor man har adgang til internettet, opstår tvivl om den praktiske udformning af reglerne. Eleverne har mulighed for at tilgå internettet, men kan blive i tvivl om, hvilke online hjælpemidler og hjemmesider, det reelt er tilladt at anvende. Hjemmesider med chat-funktioner såsom tidsskrifter, musiktjenester og blogs samt hjemmesider med oversættelsesprogrammer, såsom Google Translate, opleves som værende særligt svære at vurdere.

Malthe, STX-elev, Region Hovedstaden: "Så er der nogen, der er i tvivl om, om man må gå på YouTube og sådan noget, fordi det er sådan en kommentarfunktion, og du kunne jo i princippet sende en hel opgave der."

Patrick, STX-elev, Region Hovedstaden: *"Jeg har til en mundtlig eksamen været i tvivl om, hvor meget viden jeg måtte tilgå på internettet. Derudover var jeg lidt forvirret over, hvorvidt man måtte bruge Google Translate til den skriftlige spanske eksamen."*

Noah, HHX-elev, Region Hovedstaden: *"Jeg var selv i tvivl, da vi sad med en eksamen med netadgang, fordi i princippet havde vi fri netadgang, vi måtte bare ikke gå ind på steder, hvor vi kunne kommunikere med andre. Vi kunne godt gå ind og finde en artikel, men det kunne jo godt være, at man skrev i en kommentarboks med andre. Der var jeg faktisk i tvivl til mine skriftlige om jeg havde snydt, fordi der var en chatfunktion."*

Flere af gymnasieeleverne påpeger dertil, at det er svært at forstå regler ifm. større skriftlige opgaver, da man i udarbejdelsen af denne opgave har en stor grad af frihed. Man kan arbejde på opgaven derhjemme, snakke med sit sociale netværk om den og bruge internettet i vid udstrækning. Eleverne har derfor svært ved at gennemskue, præcist hvor grænserne går, og hvornår de faktisk bryder reglerne.

Christopher, STX-elev, Region Midtjylland: *"Det er meget svært, for jeg synes ikke det kan opstilles så sort/hvidt i forhold til større skriftlige opgaver. Modsat eksamen, hvor der er et meget klart regelsæt, og snyd meget nemmere kan logges, er disse større opgaver med en meget større grad af frihed og personligt ansvar, og dermed er det både svært at vide, hvornår man snyder, og hvad der egentlig er snyd, fordi man har internettet til rådighed i så vid en udstrækning."*

Disse elever oplever, at der fra skolens side er blevet brugt uforholdsmæssigt meget tid på at snakke om plagiering og køb af opgaver sammenlignet med brugen af internet og hjælp fra forældre eller venner. De to førstnævnte forbindes ikke med tvivl, idet eleverne ofte er bevidste om, at det er snyd at plagiere og købe opgaver af andre. Sværere er det at afgøre grænserne for snyd, når det kommer til hjælp og sparring fra ens sociale netværk. På dette område er der derfor også langt mere tvivl, og eleverne oplever, at det kan være svært at forstå formalia og sikre adfærd i overensstemmelse med reglerne.

Agnes, STX-elev, Region Hovedstaden: *"Så vidt jeg husker, fik vi ikke nogen særligt klare retningslinjer omkring hjælp og sparring – det der var mest fokus på var, at man ikke måtte plagiere eller købe sin opgave, hvilket det måske ikke var så nødvendigt at bruge lang tid på at informere om, da det var noget, de fleste ved på forhånd."*

Særligt er det forvirrende for eleverne, når lærerne selv er i tvivl eller giver forskellige informationer på tværs af klasser eller skoler. Flere elever har oplevet eller kender nogen, der har oplevet at

snakke med en ven i parallelklassen eller på naboskolen, der har fået nogle andre retningslinjer og informationer om eksempelvis brug af hjælpemidler til prøverne.

Emma, STX-elev, Region Midtjylland: *"Nogle gange har jeg også oplevet at underviserne har været i tvivl, men så har de spurgt ledelsen og er vendt tilbage med fyldestgørende svar."*

Patrick, STX-elev, Region Hovedstaden: *"Bare til skriftlige prøver, der er det bare lidt indviklet, hvad man må. Der var et program, som jeg spurgte min lærer om jeg måtte bruge, så sagde hun ja, men en uge efter, der sagde hun så nej. Nogle klasser måtte også måtte andre klasser ikke."*

Olga, STX-elev, Region Hovedstaden: *"I min gymnasieklasse delte vi noter og opgaver i klassen hele tiden, hvilket nogle lærere så som snyd."*

Anna, HF-elev, Region Hovedstaden: *"Min dansklærer på gym synes også det var snyd, at dele noter, men de andre lærere elskede når vi gjorde det."*

Den kvalitative undersøgelse viser, at fx manglende viden omkring eksamensregler kan føre til tvivl og utilsigtede regelbrud blandt flere elever. Eleverne oplever, at de har været i tvivl om gråzoner under prøverne. De har derfor været i tvivl om, hvorvidt de snød, på trods af, at de ikke havde intentioner om at snyde.

En elev fortæller, at hun var i tvivl om reglerne omkring brugen af egne tidligere afleveringer og derfor risikerede at plagiere sig selv i sin engelskeksamen på trods af, at hun ikke havde intentioner om at snyde.

Flere elever er også i tvivl om, hvilke hjælpemidler, de må bruge og kan derfor risikere at bryde reglerne utilsigtet. En elev fortæller, at en af hans skolekammerater anvendte internettet under forberedelsen til en mundtlig prøve, uden at vide, at det ikke var tilladt. En anden elev fortæller, at hans klassekammerater anvendte et program under deres terminsprøve i engelsk, der rettede stave- og kongruensfejl. De fik efterfølgende at vide af deres lærer, at det ikke var tilladt, og at de derfor ikke måtte bruge det til den endelige prøve.

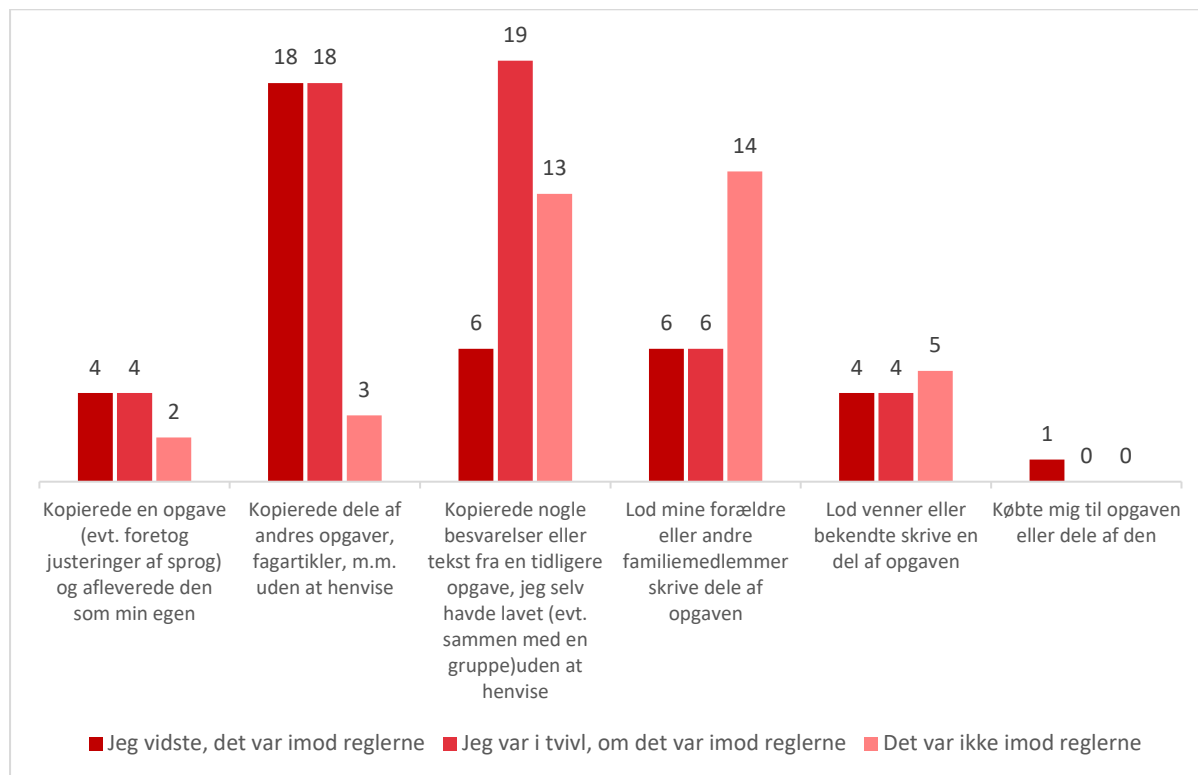
En ven af en anden elev fra undersøgelsen var mindre heldig. Hun anvendte hjælpemidler til den del af hendes matematikseksamen, der var uden hjælpemidler, fordi hun havde misforstået, at kun en del af eksaminationen foregik med hjælpemidler. Hun forsøgte at forklare situationen, men lærerne accepterede det ikke og sanktionerede hende for snyd.

5.1.1 Tvivl om reglerne ved større skriftlige opgaver

Ligesom der er tvivl om reglerne for skriftlige og mundtlige prøver, er det samme tilfældet – om end i endnu højere grad – for de større skriftlige opgaver. Af nedenstående figur fremgår, at størstedelen af regelbrydere under de større skriftlige opgaver enten var i tvivl om, hvorvidt de brød eksamensreglerne, eller mente, at de agerede i overensstemmelse med reglerne. Det er særligt det at kopiere

egne tidligere produktioner ind uden at henvise, der skaber tvivl. Her er godt en tredjedel overbevist om, at det ikke var imod reglerne, imens halvdelen var i tvivl.

Figur 38. Viden om regelbrud

N = 93. Spørgsmålsformulering: Hvordan vurderer du handlingen ift. din viden om prøvereglerne for faget på tidspunktet? (SRP/SSO regelbrud)

Note: Figuren ovenfor opdelt på viden om, hvorvidt det var imod reglerne

18 gymnasieelever kopierede dele af andres opgaver, fagartikler eller lignende, og var bevidste om, at dette ikke var tilladt under den pågældende eksamen. 22 gymnasieelever var derimod i tvivl eller mente, at det ikke var imod reglerne at kopiere dele af andres opgaver eller fagartikler ind i deres egen eksamensopgave. Endnu mere slående angiver blot 6 gymnasieelever, at de bevidst snød ved at kopiere dele af deres egen tidligere opgave ind i deres eksamensopgave, mens 32 gymnasieelever gjorde dette uden at vide eller være i tvivl om, hvorvidt det var imod reglerne. Dette vidner om, at gymnasieeleverne **mangler viden om reglerne ved større skriftlige opgaver.**

I de kvalitative interviews bakkedes dette billede op, da eleverne generelt har svært ved at redegøre for, hvad der tæller som snyd i større skriftlige opgaver, herunder i SRO/SSO-regi. Disse opgaver udgør hjemmeopgaver, der ikke fysisk sætter grænser for brugen af hjælpemidler. Det kan derfor være svært at vide, hvornår man overskrider grænsen til snyd.

Eleverne er helt enige om, at det er snyd, hvis man får en anden person, til at skrive opgaven på ens vegne. Eleverne har dermed ikke udarbejdet opgaven selvstændigt, og har ikke selv tillært sig den viden, der fremgår af opgaven. De fleste elever anser det som snyd at købe en opgave igennem hjemmesider såsom Studienet og Studieportalen, og bruge argumenterne direkte i deres egen opgave. Denne brug af lignende opgaver medfører, at opgaven ikke er besvaret selvstændigt, da eleven henter argumenter fra andre, som de ikke selv har tænkt sig frem til. Andre elever mener først, at

det er snyd, hvis man kopierer hele afsnit ind i sin egen opgave, mens det at hente inspiration fra lignende opgaver ikke anses som snyd. Disse elever oplever, at den skriftlige opgave er en læringsproces, hvorfor de ikke mener, at eleven bør sanktioneres for at tilegne sig yderligere viden fra forskellige kilder under udarbejdelsen af opgaven. Det er først, hvis de plagierer andre opgaver at det krydser grænsen til snyd.

Patrick, STX-elev, Region Hovedstaden: "Jeg synes, at en helt klar skillelinje er, at man skal skrive hele opgaven selv. Hvis man får en anden til at skrive sin opgave for sig, vil jeg sige, at man har snydt."

Sophie, STX-elev, Region Midtjylland: "Jeg ville nok anse det for snyd, hvis man køber en opgave på studienet, og direkte bruger pointerne. Netop fordi det fjerner det selvstændige i opgaven, og man snyder jo kun sig selv."

Cornelius, HTX-elev, Region Midtjylland: "Jeg vil sige at tage inspiration fra andre er okay, men at lave en komplet afskrivning af inspirationen er langt fra i orden."

En elev nævner, at han søgte hjælp fra hjemmesiden Studieportalen under sin SRP skrivning, hvor han stillede spørgsmål i et forum for at få bekræftet, at hans matematiske udregninger var korrekte. Eftersom han selv havde lavet udregningerne forinden, opfatter han det ikke som snyd.

Noah, HHX-elev, Region Hovedstaden: "Den form for hjælp, jeg benyttede under min opgaveskrivning var, at jeg spurgte om notationer til min matematik og bekræftelse af, at jeg havde udført et bevis korrekt. Dette fik jeg hjælp til via et onlineforum. [...] Personligt mener jeg ikke, at det er snyd, at få af-/bekræftet noget. Derfor synes jeg ikke, at min brug af Studieportalen var snyd."

Mange af eleverne har svært ved at vurdere, hvor grænserne går for snyd ift. hjælp, sparring og inspiration under større skriftlige opgaver såsom SRP og SRO. Det at hente inspiration fra tidligere opgaver eller fra sit sociale netværk ligger for de fleste elever i en gråzone.

Sophie, STX-elev, Region Midtjylland: "Jeg synes, at det er svært at vurdere hvornår noget er inspiration, og hvornår det er snyd. Jeg anser nemlig ikke inspiration, som en form for snyd, men samtidig er inspirationen jo også med til at plante nye ideer i hovedet, hvilket fjerner noget af det selvstændige, som kræves ved sådan en opgave. Hvornår er der tale om en omformulering, og hvornår er der bare taget inspiration? Sådan nogle ting ligger i en gråzone for mig i forhold til snyd."

Christopher, STX-elev, Region Midtjylland: "Enkelte fik også tidligere SRP'er fra gamle elever med emner, der mindede meget om. Her er der nok tale om en gråzone i forhold til snyd, alt efter hvordan opgaves anvendes. Hvis det er for at se, hvordan selve opgaven er bygget op, er der nok ikke tale om snyd, men hvis det er for at kopiere eller skrive opgaven op ad den eksisterende, er det snyd."

Josephine, STX-elev, Region Hovedstaden: "Jeg ved, at nogle fra min klasse havde downloadet gamle opgaver fra nettet, før den rigtige prøve. De kunne så være heldige, at årets eksamensopgave havde det samme emne som en af de downloadede opgaver. Men det er vel ikke snyd? Det er vel bare at få hjælp fra gamle opgaver og det er tilladt."

Mange af eleverne i den kvalitative undersøgelse oplever, at større skriftlige opgaver såsom SRP og SRO er meget frie, hvorfor det er tilladt at få hjælp og sparring fra familie og venner.

Olga, STX-elev, Region Hovedstaden: "Jeg fik meget hjælp af min familie til at skrive den. Min kusine hjalp med at finde personer jeg kunne inkludere i opgaven (jeg havde om sociologi) og da hun gik på uni og havde nogle bøger der kunne bruges til det, så jeg det som en god mulighed. Min mormor er rimelig god til at stave og finde grammatiske fejl, så hun hjalp til sidst med at rette den igennem. Så på den måde har jeg fået en masse hjælp. Jeg fandt også en skabelon på Studienet der viste hvad opgaven skulle indeholde. [...] Jeg ser det [ovenstående] som hjælp."

Elias, HTX-elev, Region Midtjylland: "Jeg tænker at SRP er en meget fri opgave og man derfor må bruge alt den hjælp, man kan få uden at det er snyd. Det eneste jeg ser som snyd, er, hvis man får andre til at formulere dele af opgaven, så man ikke nødvendigvis selv forstår det."

Nogle elever har mentorer, tutorer eller vejledere, som de betaler for at hjælpe sig med deres afleveringer. Andre betaler deres klassekammerater eller øvrige sociale netværk for at læse korrektur. Disse elever får nogle fordele, som andre elever muligvis ikke har råd til at investere i, og derfor anser nogle elever det som noget, der ligger i en gråzone for snyd.

Patrick, STX-elev, Region Hovedstaden: "En del af mine venner havde vejledere til deres SRP. De betalte altså vejledere. Jeg synes det at få hjælp, hvad end det er af en vejleder eller af en far, er lidt en gråzone. For i virkeligheden er det vel en smule snyd. Især fordi alle ikke har mulighed for at få denne hjælp."

Noah, HHX-elev, Region Hovedstaden: "I forbindelse med afleveringer i tysk har flere købt sig til at få gennemlæst deres opgaver for grammatiske fejl, hvilket jeg mener er en gråzone."

De fleste er enige om, at det er snyd, hvis man får sine forældre eller andre til at skrive hele afsnit af ens opgave, men de er derimod i tvivl om, hvorvidt det er tilladt at få andre til at læse korrektur.

Flere elever oplever, at der er mange der får deres forældre, ældre søskende eller venner til at rette deres SRP igennem for stavfejl og kongruensfejl. Eleverne bedømmes på deres samlede skriftlige fremstilling, og hertil hører grammatisk forståelse. Derfor anser nogle af eleverne det også som snyd at få hjælp til denne del af besvarelsen.

Agnes, STX-elev, Region Hovedstaden: "Når folk får hjælp af deres forældre til at rette det sproglige til, synes jeg, det befinder sig i en gråzone for, hvad der kan kaldes snyd, men når folks forældre går ind og direkte hjælper dem med at skrive opgaven, mener jeg, at der meget klart er tale om snyd."

Emma, STX-elev, Region Midtjylland: "Jeg mener, at der er nogle ting, der ligger på grænsen til snyd. Fx hvis man får sine forældre til at læse korrektur på sine skriftlige opgaver eller sin tyske tante til at rette sin tyskstil."

En elev mener, at det afhænger af, hvilket fag der er tale om.

Agnes, STX-elev, Region Hovedstaden: "Jeg kendte et par stykker, der fik deres forældre til at rette deres franskopgaver, så de blev fuldstændig fejlfri, og de endte med at få en langt højere skriftlig karakter end mundtlig, fordi det indtryk, lærerne fik af deres skriftlige evner, ikke afspejlede deres reelle evner. Det befinder sig i en gråzone. Hvis der derimod er tale om en matematikopgave, og man får sine forældre til at rette den igennem for stavfejl, ville jeg ikke mene, at det var snyd. [...] Det afhænger i høj grad af hvilket fag, der er tale om, samt hvad de retter."

To elever tilføjer, at de ikke anser det som snyd at skrive opgaven i fællesskab med en, der har kendskab til det område, man skriver om. Så længe eleven forstår og kan redegøre for det, der fremgår i opgaven, anser han det som en læringsproces og ikke snyd.

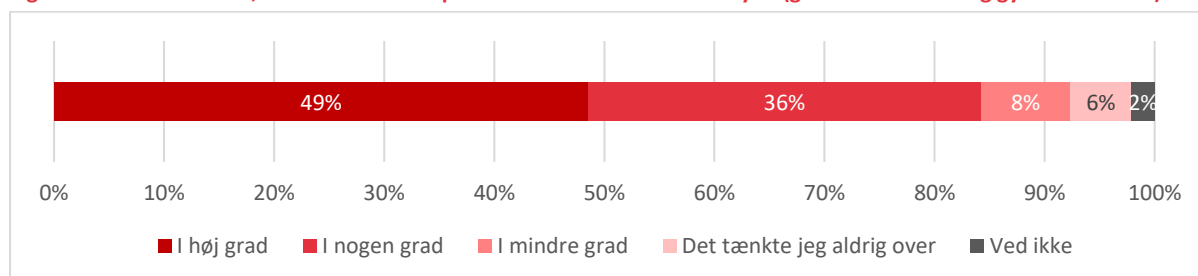
Elias, HTX-elev, Region Midtjylland: "Som sådan vil jeg ikke sige, at det er snyd, hvis man sætter sig sammen med én som har styr på det man skriver om, og skriver opgaven sammen, så længe man forstår og kan redegøre for alt som står i opgaven, og man selvfølgelig selv formulere selve opgavebesvarelsen. Jeg synes SRP skal ses som en proces hvor man lærer noget fremfor noget hvor man skal præstere så meget man kan."

Sylvester, STX-elev, Region Hovedstaden: "Det med gråzone, det kan også være bare at få hjælp af sine forældre eller en god klog ven. Jeg synes det er svært at se, hvor grænsen går. Det kommer selvfølgelig an på, hvor meget man selv forstår det, som man får forklaret. I princippet så er der jo ikke nogen, der siger, at man kun må lære af det ens lærer siger."

5.2 VIDEN OM SANKTIONER

I elevsurveyet er eleverne blevet spurgt, om de kendte til de præcise konsekvenser af at snyde til deres afsluttende eksaminer. Som det fremgår af figuren nedenfor, angiver størstedelen af eleverne, at de i høj eller nogen grad har kendskab til sanktionsmulighederne, mens godt 14% i mindre grad har været klar over konsekvenserne eller aldrig tænkt over det.

Figur 39. Andel af elever, som kendte til de præcise konsekvenser af at snyde (grundskoleelever og gymnasieelever)

Note: N = 1557. Spørgsmålsformulering: "Jeg kendte til de præcise konsekvenser af at snyde"

Når en mindre andel af gymnasieeleverne kan være i tvivl om konsekvenserne, kan det forklares med flere ting. Fx beretter eleverne i de kvalitative interviews om, hvordan de har oplevet forskellige udmålinger af straf ift. eksamenssnyd på deres institutioner. Derudover kan **tvivlen om konsekvenserne forklares af manglende information**. Flere af gymnasieeleverne i den kvalitative del af undersøgelsen oplever at have begrænset viden om konkrete sanktioner og oplever at være usikre på, hvad der ville ske, hvis de blev taget i snyd.

Sylvester, STX-elev, Region Hovedstaden: "Jeg synes ikke, jeg har hørt om nogle konkrete straffe. Jeg er i hvert fald i tvivl om, hvad straffen var, hvis man blev taget."

På andre skoler har eleverne primært kendskab til sanktionerne pga. elever, der er blevet taget i at snyde. De har dermed hørt eksempler på, hvad disse snydere har fået som straf, men oplever at det oftere kommer via mundtlige overleveringer elev-til-elev end fra officielle retningslinjer udstedt af skolen. Nogle elever er fortsat i tvivl om, hvorvidt de ville få samme straf, hvis de snød eller om den reelle straf er en vurdering i den konkrete sag.

Anna, HF-elev, Region Hovedstaden: "Det er svært at vide, hvad straffen er. Der var en, der blev taget på min skole. Der var ingen straf, hun kom bare til samtaler."

Patrick, STX-elev, Region Hovedstaden: "Der var nogle, som havde lavet plagiat, hvor det bare var pointer fra nettet, som de havde fundet. Og de kom til samtale på rektors kontor og fik -3, og det talte ind i årskaraktoren."

I elevsurveyet spurgte vi endvidere eleverne, om de i deres skoletid oplevede andre blive taget i snyd. 62% oplevede aldrig, at elever blev taget, 33% oplevede 1-2 elever blive taget og 5% oplevede, at 3 elever eller flere blev taget i snyd. Flertallet har således ikke kendskab til konkrete tilfælde.

5.3 ELEVERNES HOLDNING TIL SNYD

For at kortlægge elevernes generelle holdninger til snyd, blev de i spørgeskemaet præsenteret for en række udsagn. De skulle her vurdere, hvorvidt det under forskellige betingelser kunne retfærdiggøres, at en elev brød reglerne.

Som det kan ses i nedenstående figur, er 74-89% af grundskoleeleverne generelt uenige i alle undtagen ét udsagn. **Størstedelen af grundskoleeleverne mener dermed, at snyd i langt de fleste tilfælde ikke kan retfærdiggøres.** Den ene undtagelse er, når eleverne skal vurdere, om det er acceptabelt at have snydt, hvis man ikke er bevidst om det. 41% mener, at snyd er ok, hvis det ikke har været intentionelt. Der er derudover også et mindretal, som er enige eller delvist enige i, at snyd kan undskyldes, hvis det skyldes, at eleven gerne vil ind på sin drømmeuddannelse (13%), ikke skal bruge faget til noget efterfølgende (9%), eller forældrene har høje forventninger til eleven (9%).

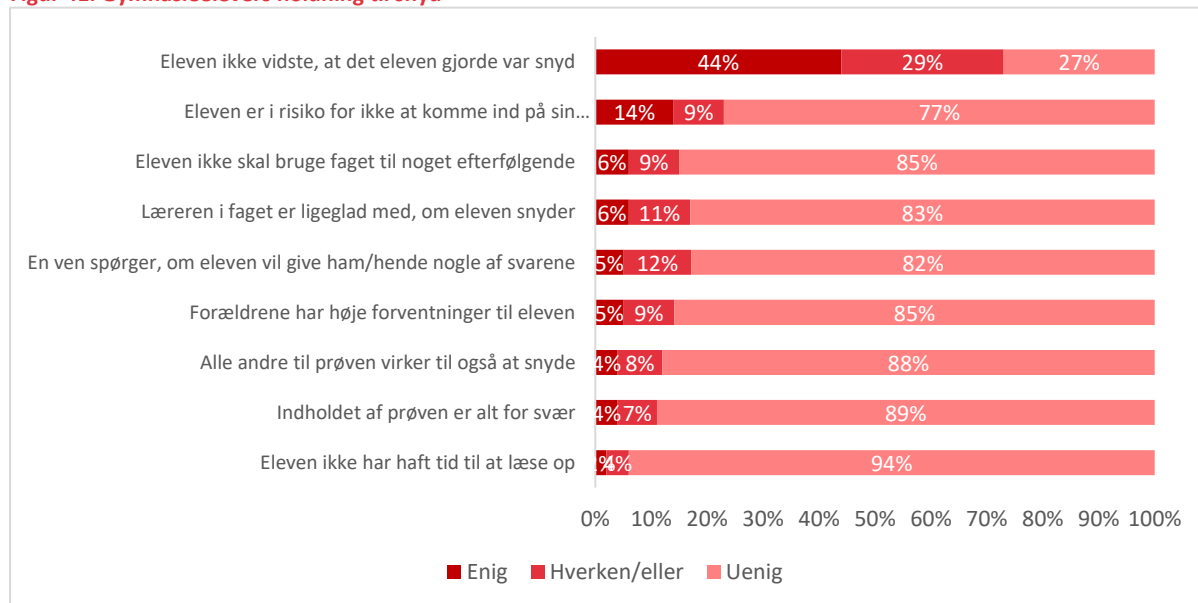
Figur 40. Grundskoleelevers holdning til snyd

N = 756. Spørgsmålsformulering: Vi er interesseret i din holdning til snyd. Tag stilling til følgende forslag. Det er okay at [elev] snyder, hvis...

Gymnasieeleverne er blevet stillet samme spørgsmål, og mønsteret gentager sig blandt disse elever. Der er klart størst tilbøjelighed til at betragte snyd som retfærdiggjort, hvis eleven ikke brød reglerne intentionelt (44% er enige). Ligeledes er en mindre gruppe blandt gymnasieeleverne helt enige eller delvist enige i, at ønsket om at komme ind på sin drømmeuddannelse kan retfærdiggøre snyd (14% er enige). Det generelle mønster er dog, at ingen af udsagnene retfærdiggør snyd (79-94% er uenige).

Figur 41. Gymnasieelevers holdning til snyd

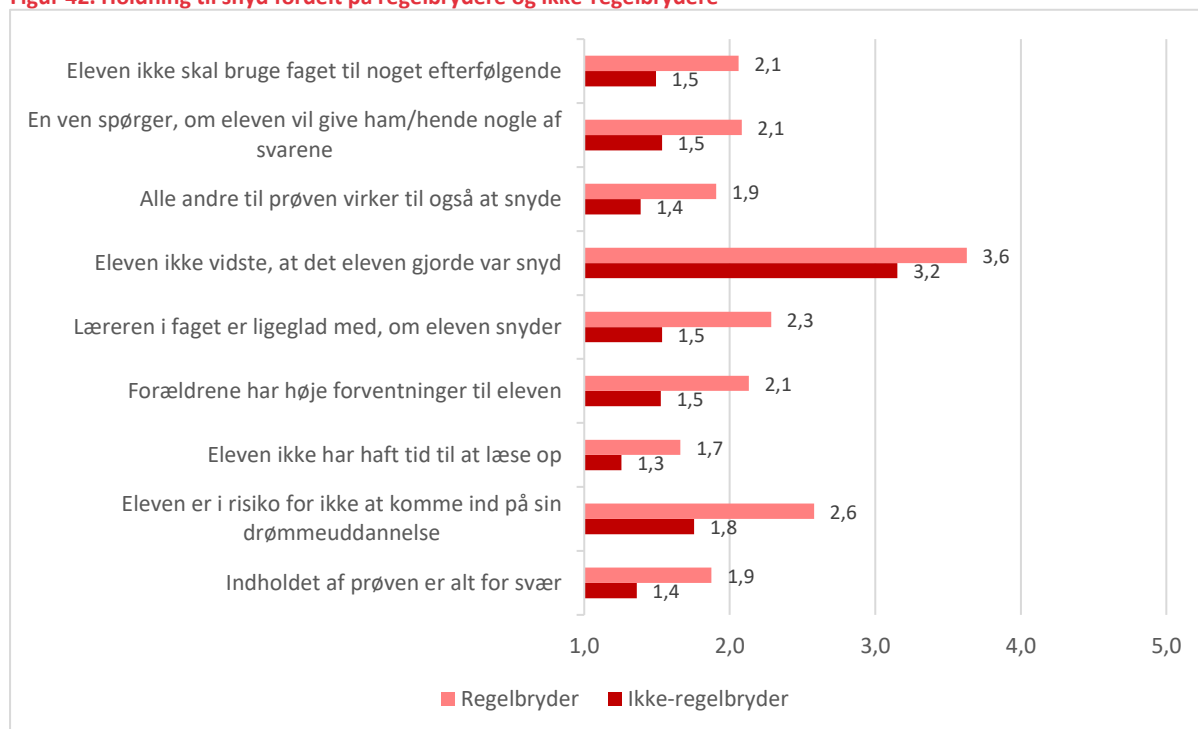

N = 801. Spørgsmålsformulering: Vi er interesseret i din holdning til snyd. Tag stilling til følgende forslag. Det er okay at [elev] snyder, hvis...

Den generelle holdning blandt både grundskole- og gymnasieelever er dermed, at snyd, altså intentionelt regelbrud, ikke kan retfærdiggøres.

Spørgsmålene er også blevet brugt til at teste tesen om, at dem, der bryder reglerne, vil være mere tilbøjelig til at retfærdiggøre snyd. Som figuren nedenunder viser, er der konsekvent forskel mellem grupperne på samtlige betingelser, hvorfor det kan konkluderes, at regelbrydere er mere tilbøjelige til generelt at retfærdiggøre snyd.

Figur 42. Holdning til snyd fordelt på regelbrydere og ikke-regelbrydere

N = 801. Spørgsmaalsformulering: Vi er interesseret i din holdning til snyd. Tag stilling til følgende forslag. Det er okay at [elev] snyder, hvis... krydset med Passer følgende udsagn på dig?

Note: Svarkategorier går fra helt uenig=1, delvis uenig=2, hverken enig eller uenig=3, delvis enig=4 og helt enig=5. Dvs. jo højere gennemsnitlig tal, jo større tilbøjelighed til at være enig i udsagnet.

5.3.1 Opfattelse af formildende omstændigheder

I den kvalitative del af undersøgelsen er gymnasieelever også blevet spurgt til, om der er nogen omstændigheder, der gør snyd mere acceptabelt. Som det fremgår af citatet nedenfor, har flere elever den holdning, at de ville få dårlig samvittighed, hvis de snød. Mange af eleverne reagerer derfor indledningsvist på spørgsmålet ved at forklare, at de ikke ville kunne retfærdiggøre over for dem selv og andre, at de havde taget ikke-tilladte hjælpemidler i brug for at forbedre deres præstation.

Felix, STX-elev, Region Syddanmark: "Chancen er for stor at tage, fordi der generelt er en stor kontrol. Desuden ville jeg også have dårlig samvittighed ved at gøre det, da jeg er af den opfattelse, at man selv skal udføre opgaven. Videre ud i livet vil det heller aldrig gavne én positivt, at man har snydt sig til sine resultater."

Nogle af eleverne i undersøgelsen kan dog godt forstå, at man kan blive fristet til at snyde. De nævner flere årsager, som de synes formilder omstændighederne omkring snyd under prøverne. I overensstemmelse med de kvantitative data nævner flere af gymnasieeleverne i den kvalitative undersøgelse, at regelbrud er acceptable, hvis man ikke er bevidst om, at det man gør er i strid med reglerne.

Cornelius, HTX-elev, Region Midtjylland: *"Hvis man fx har misforstået, hvad lærerne har fortalt om reglerne, og man så i god tro bryder reglerne."*

Flere nævner endvidere, at de godt kan forstå, at elever snyder, hvis de skal bruge en bestemt karakter for at blive optaget på deres drømmestudie, som 14% i surveyen også tilkendegav at være helt eller delvis enig i. Særligt bliver dette retfærdiggjort med, at en gymnasial uddannelse indeholder en bred vifte af fagområder, som ikke alle er relevante for forskellige videregående uddannelser.

Noah, HHX-elev, Region Hovedstaden: *"På sin vis kan jeg sagtens forstå, hvorfor folk vælger at snyde, hvis de skal bruge en bestemt karakter for at opnå optagelse på deres drømmestudie. Man kan jo på sin vis stille spørgsmålstegn ved, hvorfor ens karakter i religion eller oldtidskundskab skal påvirke ens chancer for at blive optaget på et studie indenfor naturvidenskab eller økonomi."*

Gymnasieeleverne tolererer generelt ikke snyd, som skyldes dovenskab eller manglende engagement i uddannelsen. De forklarer, at hvis eleverne ikke har engageret sig i skolen og læse op på deres lektier, fortjener de heller ikke en god karakter. Det opfattes derimod som mere acceptabelt at snyde, hvis en elev har udvist et stort engagement igennem hele sit skoleforløb, men kæmper med et specifikt fag eller har problemer med at løse en specifik opgave.

Elias, HTX-elev, Region Midtjylland: *"Hvis folk, der snyder, gør det, fordi de ikke tager skolen seriøst, synes jeg heller ikke, at de fortjener at få de bedre karakterer. Hvis man derimod brænder for det, man laver, men man bare ikke lige kan vride sin hjerne om, hvordan man skal løse et problem, synes jeg det er en anden sag. Det engagement man finder ved folk som virkelig kæmper for at få gode karakterer, er efter min mening meget mere værd, end en som har fået de gode karakterer, men intet engagement har. Derfor har jeg lettere ved at se igennem fingre med det."*

I forlængelse af dette nævner enkelte andre elever, at de har en forståelse for snyd, hvis klappen går ned for en elev under eksaminationen.

Anna, HF-elev, Region Hovedstaden: *"Derudover forstår jeg godt at folk snyder, hvis de plejer at have fuldt ud styr på tingene og klappen bare går ned, og de/alle andre godt ved de kan, men klappen bare er gået ned."*

I forlængelse af denne pointe nævnes også, at regelbrud kan accepteres i situationer, hvor en elev egentlig har styr på sine ting, men har glemt materiale til en eksamen. En elev fortæller konkret om, at en af hans venner havde glemt et vigtigt dokument med noter, da han sad i forberedelsen til sin mundtlige danskeksamen. I stedet for at forsætte uden tilgik han internettet og downloadede dokumentet og fortsatte derefter forberedelsen uden at bruge internettet yderligere. eleven fra undersøgelsen ser ikke noget problem i sin vens handling og retfærdiggør dermed dette tilfælde af brug af ikke-tilladte hjælpemidler.

5.3.2 Opfattelse af afledte konsekvenser af snyd

Mange af eleverne i den kvalitative del af undersøgelsen er af den opfattelse, at snyd har konsekvenser for andre end blot snyderen selv. De oplever, at **snyderens klassekammerater bliver uretfærdigt bedømt**, fordi deres præstation bliver sammenlignet med snyderens. Snyderen får altså en uretmæssig fordel, der har en negativ indflydelse på de øvrige elevers karakterer.

Malthe, STX-elev, Region Hovedstaden: *"Det kan sætte barren højere, sådan så det rammer alle. Hvis mange snyder, så stiger niveauet, også får dem der ikke snyder jo lavere karakterer. Selvom lærer burde give karakter efter et grundniveau [red: absolut niveau], så giver lærere jo karakterer efter [red: relativt til] niveauet i klassen. Det har jeg i hvert fald oplevet. Så dem som burde få 7, de ender måske med at få 4."*

Derudover beskriver flere af eleverne, at snyderen **snyder hele samfundet og særligt de elever, der ønsker at søge ind på en videregående uddannelse** i det pågældende år. Når elever snyder, er de nemlig med til at presse adgangskvotienten på de videregående uddannelser højere op. Dette kan resultere i, at chancerne for at blive optaget på drømmestudiet forværres for de elever, der følger reglerne.

Emma, STX-elev, Region Midtjylland: *"Hvis man snyder for at få et højt snit så man fx kan komme ind på medicin, så presser man jo bare det snit endnu højere op, og så er der nogen der ikke har snydt som ikke kommer ind. Jeg synes, det er vigtigt at tænke lidt mere langsigtet, før man bare opgiver et fag og så vælger at snyde til eksamen."*

Flere elever nævner derudover, at **man også snyder sig selv** ved at bryde reglerne. Hvis man oplever, at man er nødsaget til at snyde for at opnå den ønskede karakter, kan man udvikle dårlig selvtilid over ikke at slå til. Og hvis man indser, at man kun er kommet ind på sin videregående uddannelse pga. snyd, kan man få en følelse af, at man ikke hører til der, eller at man har taget pladsen fra en anden. Snyd har derfor ikke bare konsekvenser for andre men også for snyderen selv.

Wilhelm, STX-elev, Region Midtjylland: *"Jeg har aldrig turde rent faktisk at snyde, men har ofte leget med tanken. Jeg tror dog, at de omkostninger det personligt har at snyde, er mere end nok straf i sig selv. Udover bortvisning osv. risikerer man et hårdt slag på samvittigheden, som man måske aldrig får mulighed for at gøre noget ved. Det kan evt. også resultere i problemer ift. ens selv-værd/selvtillid, man indser måske en dag, at man kun er havnet dette sted pga. man har snydt sig til det."*

6. REGELBRYDERE OG BEVÆGGRUNDE

Astrid, STX-elev, Region Hovedstaden: "Det er nærliggende at tænke, at det kun er dovne, uambitiøse og fagligt inkompetente elever som snyder til eksamener, fordi de gerne vil score en højere karakter. Denne motivation for at opnå en højere karakter, tror jeg da helt klart også er hovedårsagen til, at mange unge mennesker vælger at snyde til en eksamen. Men jeg tror bare, der ligger nogle meget mere dybdegående tanker bag valget om at snyde, end at man blot vil opnå en højere karakter. For eksempel er jeg overbevist om, at der også er en rigtig stor andel af de dygtige og fagligt kompetente elever, der snyder. Forskellen ligger i, om det bare handler om karaktererne eller om det handler om resten af livet. Det jeg mener er, at jeg tror, at rigtig mange unge mennesker, især de meget dygtige elever, vælger at snyde til en eksamen, fordi de føler sig pressede - de føler simpelthen at resten af deres liv afhænger af, hvilken karakter de opnår i en eller anden eksamen."

I dette kapitel redegøres for **hvilke elever, der typisk bryder reglerne** til prøver. Denne redegørelse udgør først og fremmest en kvantitativ segmentering af regelbryderne baseret på deres demografiske og adfærdsmæssige karakteristika. Dernæst redegøres for, hvem gymnasieeleverne i den kvalitative del af undersøgelsen oplever som typiske snydere. Kapitlet vil derfor stille **faktiske og oplevede karakteristika** ved regelbrydere op mod hinanden.

Slutteligt indeholder kapitlet en kortlægning af de **bevæggrunde**, der driver elever til at snyde i skriftlige og mundtlige eksamener samt større skriftlige opgaver. Disse bevæggrunde kan inddeles i følgende fem kategorier: elever bliver presset af **præstationssamfundet**, de ønsker at opnå et bestemt gennemsnit for at komme ind på **drømmeuddannelsen**, de er **i tvivl om hvorvidt de består**, de skal til eksamen i **et fag, som vurderes ikke at være vigtigt** for deres fremtid, og eleverne er for **dovne** til at engagere sig i skolen.

6.1 HVEM BRYDER REGLERNE?

Dette afsnit indledes med en kvantitativ funderet redegørelse for, hvilke demografiske og adfærdsmæssige karakteristika, der kendetegner de elever, der bryder reglerne til eksamener.

6.1.1 Baggrundskarakteristika

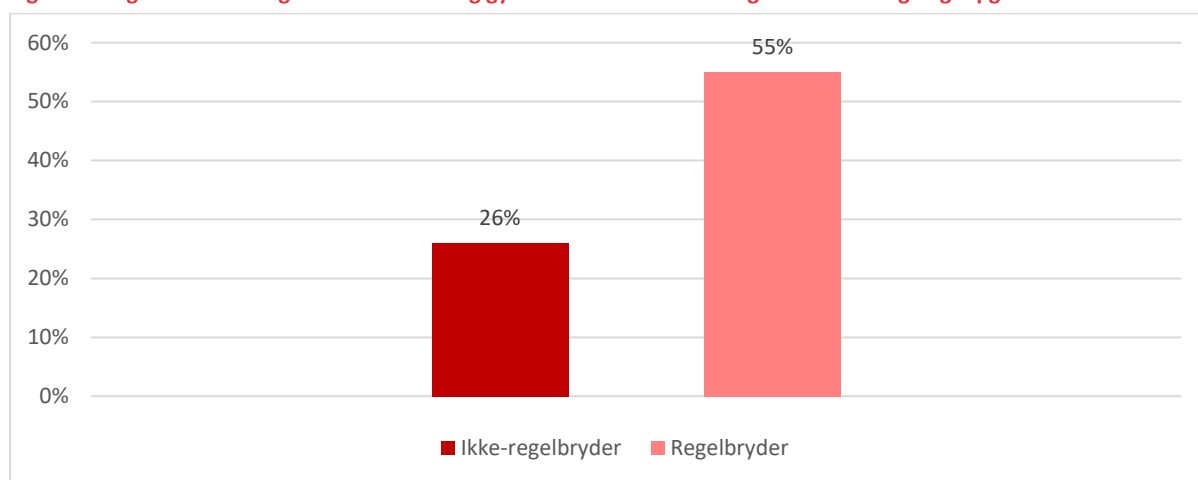
Indledningsvist kan der peges på, at når det kommer til køn, er der næsten ingen forskel. Undersøgelsen viser, at 52% af dem, der har brudt reglerne, er drenge, mens 48% er piger. Der er dermed **en lille overvægt af drenge, der bryder reglerne** i skolen.

Sammenlignes forældres uddannelsesniveau for gruppen af elever, der har brudt reglerne, med gruppen af elever, der ikke har brudt reglerne, er der også kun en lille (og ikke-signifikant) forskel. Således angiver 25% af ikke-regelbryderne at have forældre med en lang videregående uddannelse, mens 24% af regelbryderne angiver det samme. Samtidig angiver 33% af ikke-regelbryderne og 27% af regelbryderne, at deres forældre har en kort eller mellemlang videregående uddannelse.

Hvis man kigger på karakterer, er der ingen signifikante forskelle mellem regelbrydere og ikke-regelbrydere. Begge elevgrupper får karakterer, der spreder sig over hele karakterskalaen og ligger altså hverken primært i den lave eller høje ende af skalaen.

I elevsurveyet er grundskole- og gymnasieeleverne blevet spurgt, om de har brudt reglerne i løbet af skoleåret i afleveringer eller mindre skriftlige ugeopgaver. Af nedenstående figur fremgår, at de elever, der har brudt reglerne til eksaminer, også i større udstrækning har brudt reglerne i løbet af året. Således svarer 55% af regelbryderne, at de har snydt i mindre afleveringer, mens dette gør sig gældende for 26% af eleverne, der ikke har snydt til eksaminerne. Dette tyder på, at regelbrydere har en snydehistorik, der følger dem igennem skoleåret og videre til eksaminerne.

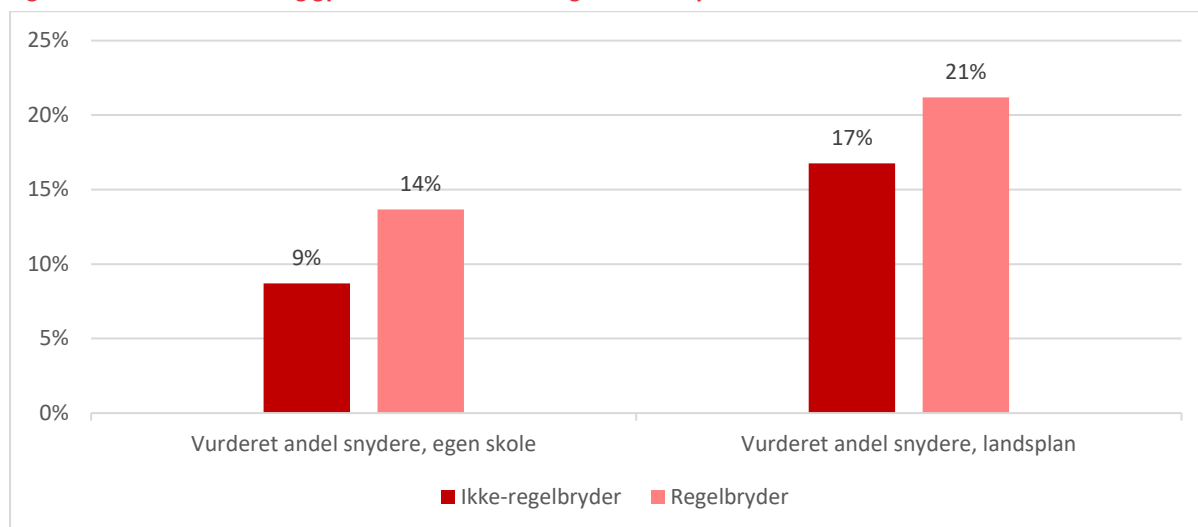
Figur 43. Regelbrud blandt grundskoleelever og gymnasieelever i afleveringer eller skriftlige ugeopgaver

N = 1373 for ikke-regelbrydere, n=183 for regelbrydere. Spørgsmålsformulering: Passer følgende udsagn på dig?: Jeg har snydt i løbet af skoleåret 2017/2018, fx med en eller flere afleveringer/skriftlige ugeopgaver

Grundskole- og gymnasieeleverne er dernæst blevet spurgt, hvor stor en andel af eleverne hhv. på deres skole og på landsplan, de vil vurdere snyder til eksaminer. Som det fremgår af nedenstående figur, vurderer regelbryderne i højere grad end ikke-regelbryderne, at andre elever også snyder. Således angiver regelbryderne i gennemsnit, at 14% af eleverne på deres skole snyder, mens denne andel vurderes til at være 9% blandt ikke-regelbryderne. **Det fremgår også, at eleverne vurderer, at omfanget af snyd er større på landsplan end på deres skole.**

Figur 44. Grundskoleelever og gymnasieelevers vurdering af andel snydere

N = 969 for ikke-regelbrydere på egen skole. n=128 for regelbrydere på egen skole. n=1038 for ikke-regelbrydere på landsplan. n=128 for regelbrydere på landsplan. Spørgsmålsformulering: Hvor mange procent af eleverne, tror du, snød til de afsluttende prøver på den skole, du gik på i sommeren 2018? OG Hvor mange procent af eleverne på landsplan, tror du, snød til de afsluttende prøver i sommeren 2018? krydset med Passer følgende udsagn på dig?

6.1.2 Hvem oplever eleverne som typiske snydere?

Én ting er, hvad de faktiske tal viser, en anden ting er, hvem eleverne oplever der typisk snyder i skolen. Gymnasieeleverne i den kvalitative del af undersøgelsen oplever, at **snyderne ofte findes i de to yderpunkter på karakterskalaen**. Dvs. ofte er det enten de elever, der altid får 12-taller, eller de elever, der kæmper for at hive deres karaktergennemsnit op over dumpegrænsen.

Førstnævnte gruppe udgør **de fagligt ambitiøse elever**, der ofte får gode karakterer i samtlige fag. Disse elever er vant til at opnå topkarakterer, og bliver derfor skuffede over en karakter, der anses for at være middel eller under middel. I nogle tilfælde, vil disse elever ikke acceptere en karakter under 12. Flere af gymnasieeleverne fra den kvalitative undersøgelse forestiller sig derfor, at det kan opleves som en nødvendighed at snyde, for at sikre sig det forventede 12-tal.

Astrid, STX-elev, Region Hovedstaden: "Jeg forestiller mig, at der godt kunne være en del fagligt kompetente elever, der kunne finde på at snyde, fordi de simpelthen ikke vil acceptere noget der er under et 12-tal."

Disse fagligt ambitiøse "12-tals-elever" har ofte en forventning om at få topkarakterer i samtlige fag, men det er ikke givet, at de er lige gode til det hele. De kan derfor blive fristede, eller føle sig pressede til at snyde i de fag, der ikke falder dem naturligt. En elev fortæller her, at hun kendte flere, der snød i de fag, som de kæmpede med, fordi de havde så høje forventninger til dem selv.

Nina, STX-elev, Region Midtjylland: *"Dem jeg kendte, var nogle elever, som var rigtig stærke i nogle fag, men havde svært ved nogle enkelte fag. Derfor havde de nok en forventning til dem selv om, at de skulle have et højt gennemsnit uanset hvad, hvilket i sidste ende fik dem til at snyde i de fag, de ikke var stærke i. Derfor var det først og fremmest det forventningspres, de havde til dem selv, som gjorde det."*

Nogle af disse fagligt ambitiøse elever har dertil en oplevelse af, at de er begavede nok til at omgå systemet, og undgå at blive taget i at snyde. De anser det derfor ikke som en risiko at snyde, fordi de har tiltro til, at de er intelligente nok til at snyde på en sådan vis, at de ikke bliver opdaget.

I den anden ende af karakterskalaen findes de elever, som er **fagligt udfordrede og/eller uengagerede i skolen**. De har ofte svært ved det faglige og kæmper for at gennemføre gymnasiet med et gennemsnit over 02. Flere elever fra undersøgelsen mener, at det ofte er disse elever, der tyer til snyd, for at komme op over dumpegrænsen. De er stærkt fagligt udfordrede, og anser ofte snyd som den "eneste udvej".

Felix, STX-elev, Region Syddanmark: *"Det er min opfattelse, at snyd kan forekomme hos de elever, som klarer sig dårligt i skolen, og rent ud sagt "kæmper for at overleve" på gymnasiet. Disse elever skal måske bruge en bestemt karakter for at kunne gennemføre gymnasiet, hvilket så gør, at de tyr til hjælpemidler, der ikke er lovlige. Det er måske sidste chance, og den eneste udvej er decideret snyd."*

Derudover oplever flere elever, at de elever, der befinder sig i den lave ende af karakterskalaen, ofte er uengagerede. De er ofte dovne, følger ikke med i undervisningstimerne eller vælger slet ikke at dukke op. Som følge af deres manglende engagement er de ofte stærkt udfordrede under eksaminer og større eller mindre opgaver. Eleverne oplever derfor, at disse elever nemmere bliver fristet til at snyde, idet de ikke har mulighed for at besvare opgaverne uden hjælp.

Johanne, HF-elev, Region Syddanmark: *"Det er svært at udpege en bestemt type elever, der har større tendens til at snyde, men jeg vil tro at det gælder den "dovne elev", eleven der ikke har fulgt med i undervisningen, har høj fraværsprocent, og bare ikke "giver en fuck" for skolen. Det er nemmere at blive fristet til at snyde, når man ikke forstår, hvad opgaven handler om."*

I overensstemmelse med de kvantitative fund, mener enkelte elever ikke, at der er en bestemt type, der snyder. De oplever derimod, at der er **særlige situationer eller omstændigheder, der kan gøre elever mere tilbøjelige til at snyde**. Sådanne situationer vurderes ofte at udgøre det forventningspres, som mange unge oplever at blive udsat for. De har en oplevelse af, at de skal have topkarakterer for at være gode nok, og derfor kan de føle sig pressede til at snyde for at opnå dem.

Patrick, STX-elev, Region Hovedstaden: *Jeg tror ikke, at der findes en bestemt type, men måske mere en bestemt situation som kan gøre en person tilbøjelig til at snyde. Dette kan for eksempel være et forventningspres som man ikke føler man kan leve op til og derfor ser snyd som en oplagt mulighed."*

6.2 ELEVERNES VURDERING AF HVORFOR REGLERNE BRYDES

De elever, der har angivet et regelbrud i en prøve, er efterfølgende blevet bedt om at angive, hvilke begrundelser de havde for handlingen. Som tidligere angivet på tværs af elevgrupper, er over en fjerdedel (29%) af regelbruddene utilsigtede, og det er først gået op for eleven bagefter. Blandt de resterende regelbrydere, kan der tales om snydere, der har haft deres grunde til at foretage en bevidst handling. Disse grunde fremgår for grundskoleeleverne i figuren nedenfor:

Figur 45. Årsager til at snyde blandt grundskoleelever

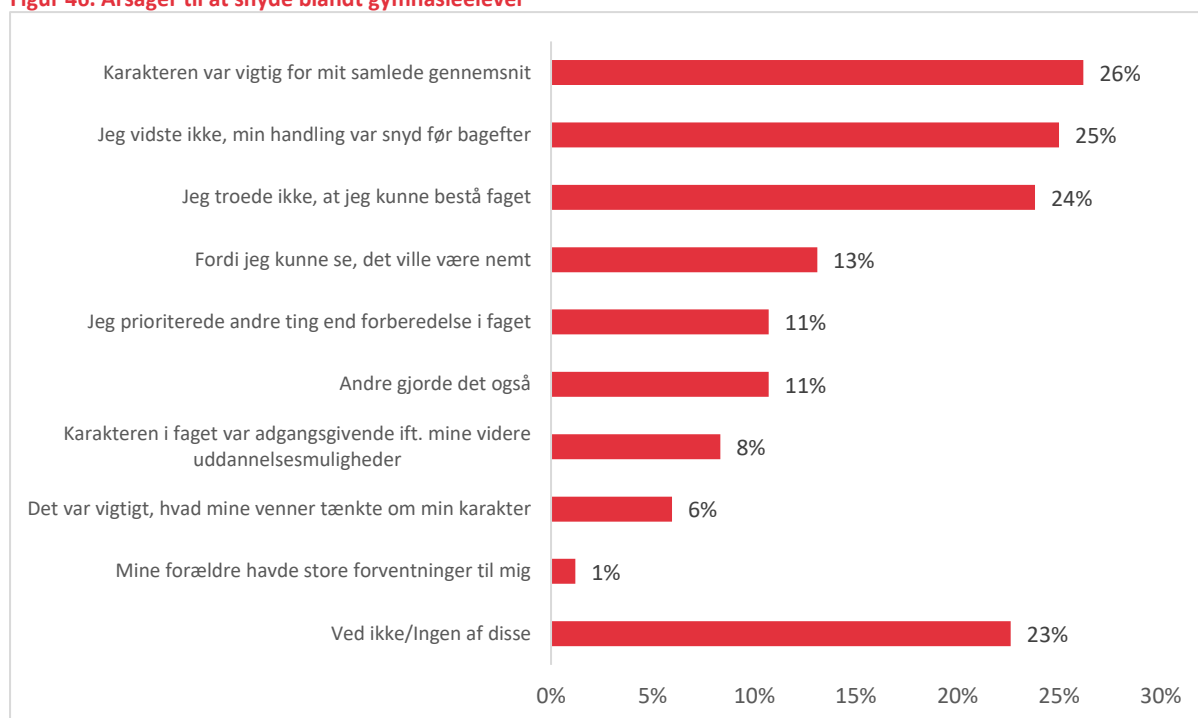
N = 99. Spørgsformulering: Du har angivet at have foretaget nogle handlinger, der var imod prøvereglerne i følgende fag. Hvorfor valgte du at gøre dette? Vælg op til de tre vigtigste grunde.

Det er værd at bemærke, at 19% til dels har snydt, fordi de anså det som værende nemt. Herudover har 16% været bange for ikke at kunne bestå faget, ligesom godt 14% har været optaget af at højne deres gennemsnit. Bemærkelsesværdigt er det, at elevernes motivation ift. at bestå/sikre deres snit, ikke i særlig høj grad hænger sammen med et forventningspres fra forældre eller venner. Desuden angiver 35% af eleverne, at de ikke ved, hvorfor de har snydt eller ikke vurderer, at grunden bliver dækket ind af mulighederne. Dette vidner om, at der enten kan være flere motiver, eller også at eleven måske ikke altid er bevidst om, hvorfor han/hun egentlig er endt med at snyde.

Når gymnasieeleverne spørges om det samme, ses både ligheder og forskelle. Her har en fjerdedel også brudt reglerne og først fundet ud af det bagefter. Forældre og vennepres fylder heller ikke her

meget i begrundelserne (hhv. 1% og 6%). Til gengæld er karakteren som motivationsfaktor blevet højere, idet 26% af gymnasieeleverne angiver, at karakteren var vigtigt for deres samlede snit, og 24% angiver, at de ikke troede, de kunne bestå faget. Værd at bemærke er, at kun 8% har angivet, at karakteren i det enkelte fag var vigtig ift. videre adgangsmuligheder. Der er tilsyneladende mere fokus på at snyde der, hvor man har bedst mulig effekt ift. at højne sit samlede gennemsnit, end karakteren er vigtig i det enkelte fag.

Figur 46. Årsager til at snyde blandt gymnasieelever

N = 84. Spørgsmålsformulering: Du har angivet at have foretaget nogle handlinger, der var imod prøvereglerne i følgende fag. Hvorfor valgte du at gøre dette? Vælg op til de tre vigtigste grunde.

Dertil fandt den kvalitative undersøgelse, at nogle gymnasieelever oplever, at snyd oftere forekommer i de fag, der ikke er en del af deres studieretning. Ofte har eleverne ikke den samme interesse eller forståelse for disse fag, hvorfor de bliver mere fristede til at snyde for at sikre, at de består. I de fag, der er en del af deres studieretning, oplever eleverne derfor ikke i lige så stor udstrækning, at det er nødvendigt at snyde for at få en tilfredsstillende karakter.

Agnes, STX-elev, Region Hovedstaden: "Det afhæng i høj grad af læreren og faget. Jeg gik i en samfundsfaglig klasse, og jeg havde indtryk af, at der var en større del, der snød til de naturvidenskabelige fag samt matematik, da de havde meget svært ved overhovedet at klare sig igennem prøverne uden brug af snyd, og derfor "lige så godt" kunne forsøge at snyde."

De øvrige årsager til snyd, identificeret i den kvalitative undersøgelse, præsenteres i det følgende.

6.2.1 Præstationssamfund

Flere gymnasieelever oplever, at en generel årsag til snyd udgør de forventninger og det pres, eleverne oplever fra det omgivende samfund. De oplever, at der i de senere år, er etableret et præstationssamfund, hvor eleverne forventes at præstere på utallige parametre, herunder både fagligt, socialt, personligt og fysisk. Nogle elever oplever, at de ikke kan leve op til samtlige parametre uden hjælp og tyer derfor til snyd for – i hvert fald udadtil – at præstere på det faglige.

Flere elever oplever derfor, at snyd er mere udbredt blandt de elever, der føler, at andre forventer meget af dem og internaliserer presset fra det omgivne samfund. Disse elever har en oplevelse af, at deres familie og venner forventer, at de leverer topkarakterer. Og hvis de ikke kan formå selvstændigt at opnå dem, resulterer det for flere i snyd til eksaminer.

Patrick, STX-elev, Region Hovedstaden: *"Generelt tror jeg, at en person, hvis omgangskreds forventer meget af dem er mere tilbøjelig til at snyde. For hvis en person forventer, og føler at andre forventer, at personen skal præstere og opnå en høj karakter (måske så personen kan få et højt snit) selv i de fag, som personen ikke er synderligt god til, så kan jeg forestille mig at ideen om at snyde sig til et bedre resultat er nærliggende."*

Det er ofte de elever, der er fagligt stærke og normalt klarer sig godt i skolen, der internaliserer presset fra det omgivende samfund. Disse elever har ofte en forventning om, at de får høje karakterer i samtlige fag og lægger dermed et stort pres på sig selv. Som en anden elev nævner, har de ofte en oplevelse af, at deres gennemsnit vil definere deres fremtidige liv og professionelle kunnen. Derfor vil en lav karakter – og i nogle tilfælde alt under 12 – ikke være tilstrækkeligt til at gøre dem glade. Derfor kan de fristes til at snyde, for at opnå det ønskede resultat.

Emma, STX-elev, Region Midtjylland: *"Jeg tror, at det især er dem, for hvem snittet virkelig er vigtigt, der snyder, fordi en enkelt karakter kan være med til at definere deres fremtid. Det er derfor, jeg mener, at hvis man virkelig vil snyd til livs, så skal man gentænke karaktersystemet, fordi det ligger så højt et pres på de enkelte elever til konstant at præstere deres bedste. Det er det pres, der kan drive nogen ud i at snyde."*

Flere elever nævner i forlængelse af dette, at de oplever, at det er blevet vigtigere at vise, at man har lært noget og få gode karakterer end reelt at lære noget. Fordi samfundet har så høje forventninger til de unge, ender de til tider med at gå på kompromis med læringen og sikre sig en god karakter vha. snyd.

Sophie, STX-elev, Region Midtjylland: *"Vi lever også i et samfund med høje forventninger til unge, så man vil gerne klare sig godt i specielt skolen. Gode karakterer er blevet vigtigere end at lære noget."*

Patrick, STX-elev, Region Hovedstaden: *"Gymnasiet handler ret meget om karakterer. Jeg tror, at de fleste ville vælge en høj karakter frem for rent faktisk at lære noget."*

En gymnasieelev fra den kvalitative undersøgelse har selv oplevet at føle dette store pres fra det omgivende samfund. Hun blev så presset af forventningerne til hende, at hun, i en periode af gymnasiet, følte sig helt "psykisk nedbrudt". Efter en længere periode lærte hun, at ikke alle opgaver kunne blive perfekte, og at karakterer under 12 også kunne accepteres. Men på baggrund af denne erfaring vurderer hun, at mange fagligt kompetente elever, kunne finde på at snyde for at få 12.

Astrid, STX-elev, Region Hovedstaden: *"Min egen oplevelse af gymnasiet var, at karaktererne var altafgørende. Jeg var selv en af de meget ambitiøse og hårdtarbejdende elever, og jeg tør godt at indrømme, at jeg i perioder af mit gymnasieforløb, har følt mig fuldstændig psykisk nedbrudt af hele det her karakterræs, der dominerer i uddannelsessystemet. Jeg synes nu selv, at jeg formåede at finde en fin balancegang hen mod slutningen af mit gymnasieforløb, hvor jeg blev bedre til at acceptere, at ikke alle opgaver kan blive perfekte. Det er på baggrund af denne erfaring, at jeg forestiller mig, at der godt kunne være en del fagligt kompetente elever der kunne finde på at snyde, fordi de simpelthen ikke vil acceptere noget der er under et 12-tal."*

6.2.2 Drømmeuddannelsen

Mange elever ved allerede i gymnasiet, at de gerne vil læse videre, når de dimitterer, og i nogle tilfælde ved de også, hvad de gerne vil læse. De ved derfor, hvilket karaktergennemsnit de skal bruge for at opnå optagelse på den pågældende videregående uddannelse og sigter nøje efter at opnå dette gennemsnit. Hvis de kan se, at deres karakterer ikke rækker til at komme ind, kan de blive fristet til at tage andre midler i brug for at opnå det nødvendige gennemsnit.

Mange af gymnasieeleverne i den kvalitative undersøgelse nævner, at de kender flere, der har snydt, fordi de skulle bruge en høj karakter for at komme ind på deres drømmeuddannelse. De oplever, at det er en stærk motivationsfaktor at skulle bruge et bestemt karaktergennemsnit for at opnå optagelse på denne udsete uddannelse. Motivationen opleves at være så stærk, at eleverne presses til at ty til snyd for at opnå det.

En elev nævner, at hans klassekammerat snød under en eksamen i spansk skriftlig, fordi han var bange for at få et gennemsnit, der var for lavt til at komme ind på en videregående uddannelse.

Patrick, STX-elev, Region Hovedstaden: *"Jeg tror, at grunden til at han snød var, at han simpelthen var bange for at dumpe sin eksamen og dermed ikke få det snit, han gerne ville ende med. Generelt tror jeg, at det er motivationen for mange der snyder, at de er bange for at deres snit bliver "for lavt" og at de senere hen ikke kan komme ind på den videregående uddannelse, som de drømmer om at komme ind på."*

Det er ikke alle elever, der er bevidste om drømmeuddannelsen i gymnasiet. Gymnasieeleverne nævner derfor også, at eleverne ikke nødvendigvis er motiverede til at snyde grundet et ønske om optagelse på en bestemt drømmeuddannelse. I stedet kan eleven have en frygt, for at ende op med et gennemsnit, der er for lavt til at åbne muligheder for optagelse på forskellige uddannelser. De frygter derfor, at når de endelig finder ud af, hvilket studie de gerne vil optages på, er deres gennemsnit for lavt til at komme ind (via. kvote 1).

6.2.3 Tvivl om hvorvidt man består

En anden udbredt årsag til snyd udgør tvivl om, hvorvidt man består. Flere elever fra undersøgelsen angiver, at de og deres venner ved flere lejligheder, oplevede at blive fristet til at snyde, fordi de var i tvivl om, hvorvidt de ville bestå en bestemt eksamen. Dette udgjorde primært eksaminer i de fag, som eleverne ikke var interesserede eller fagligt stærke i. De havde derfor en oplevelse af, at de muligvis ikke ville bestå faget uden at anvende ikke-tilladte hjælpemidler.

En elev fortæller, at hun var fristet til at snyde i en tysk eksamen, fordi hun var i tvivl om, hvorvidt hun ville bestå. Dertil oplevede hun, at det ville være pinligt at dumpe en eksamen, og skulle fortælle familie og venner, at hun ikke bestod. Det var ikke fordi, hun risikerede at få et samlet gennemsnit under 02, hvis hun ikke bestod den eksamen, men hun oplevede, at selve det at dumpe et fag, ville være svært at fortælle til sin opgangskreds.

Josephine, STX-elev, Region Hovedstaden: *"Jeg var faktisk i tvivl om, jeg ville bestå. Det var ikke fordi tysk eksamen var alt afgørende for, hvorvidt jeg ville få hue på, men det var bare pinligt ikke at bestå eksamen."*

En anden elev angiver, at hun oplevede det som et decideret "nederlag" at dumpe en test eller eksamen. Det handlede altså for hende mere om den personlige oplevelse og følelse forbundet med at dumpe en eksamen. Hun var derfor fristet til at snyde i sin matematikeksamen, for at sikre sig, at hun kom op over dumpegrænsen.

Olga, STX-elev, Region Hovedstaden: *"Jeg har da været fristet til at snyde, især i matematik som jeg ikke er så god til. Følte det var et nederlag når man dumpede en test."*

En anden elev mener, at elever snyder, hvis klappen går ned og de er i tvivl om, hvorvidt de vil bestå. Særligt hvis man normalt får gode karakterer, men sidder i eksamenslokalet og ikke kan huske det man har lært, kan man blive fristet til at snyde.

Frederikke, HF-elev, Region Hovedstaden: *"Og så hvis klappen går ned. Jeg tror, hvis folk godt ved at de kan og de har fået 12 hele skoletiden, så hvis klappen går ned til forberedelsestiden, så tror jeg at man snyder. [...] Jeg kan godt se, at man kan være fristet til lige at snige sig op på 02. Det er pinligt at dumpe."*

6.2.4 Et fag som ikke er vigtigt eller som man ikke interesserer sig for

Flere af gymnasieeleverne i den kvalitative undersøgelse angiver, at en udbredt bevæggrund for snyd er, at man skal til eksamen i et fag, som vurderes ikke at være vigtigt for ens videre uddannelse, eller som man ikke interesserer sig for. Dette kan være fag, som ikke er en del af ens studieretning, og som man derfor afslutter allerede i 1.g. Her har flere elever den oplevelse, at de blot skal igennem det, men at de ikke har et ønske om eller behov for at lære pensum. Derudover er disse fag ofte fra-valgt som linjefag, fordi de ikke interesserer eleven. De bruger derfor disse årsager til at begrunde og retfærdiggøre snyd i de pågældende fag.

Flere elever oplever, at deres klassekammerater snyder, fordi de mener, at det er uretfærdigt, at de skal bedømmes på et fag, der ikke er vigtigt for deres videre uddannelse. Hvis de allerede ved, at de vil læse samfundsvidenskab på en videregående uddannelse, kan de blive fristet til at snyde i naturvidenskabelige fag, da de vurderer, at faget ikke "vil være vigtigt for dem" fremover.

Noah, HHX-elev, Region Hovedstaden: *"På sin vis kan jeg sagtens forstå, hvorfor folk vælger at snyde, hvis de skal bruge en bestemt karakter for at opnå optagelse på deres drømmestudie. Man kan jo på sin vis stille spørgsmålstegn ved, hvorfor ens karakter i religion eller oldtidskundskab skal påvirke ens chancer for at blive optaget på et studie indenfor naturvidenskab eller økonomi."*

Sophie, STX-elev, Region Midtjylland: *"Helt enig med det sidste. Karakterer virker til at betyde mere end at lære noget, og det er svært at opnå gode karakterer i noget som man ikke finder interessant."*

Patrick, STX-elev, Region Hovedstaden: *"Enig, men igen så er det vel meget fair, at uddannelsespladsen går til en som både klarede sig godt i det samfundsfaglige og det naturvidenskabelige. Kan selvfølgelig sagtens se, at det er unfair, men ved ikke hvordan det ellers skulle løses."*

Flere elever underbygger dette med, at det er svært at få en god karakter i et fag, man ikke interesserer sig for. De mener ikke, at det er retfærdigt, at de skal bedømmes af deres potentielle fremtidige uddannelsesinstitution på baggrund af et fag, der ligger udenfor det pågældende fagområde.

6.2.5 Dovenskab

Flere af eleverne i den kvalitative undersøgelse oplever dertil, at dovenskab udgør endnu en af bevæggrundene for snyd. De har oplevet, at flere af deres klassekammerater har snydt, fordi de "ikke

orkede" at engagere sig i skolen og lave deres lektier. I nogle tilfælde har dette resulteret i, at de har betalt andre for at lave deres skriftlige opgaver eller eksaminer eller anvendt ikke tilladte hjælpemidler under eksaminationen, for at undgå at bruge tid på at forberede sig.

Elias, HTX-elev, Region Midtjylland: *"Hos de jeg kender som har snydt, har grunden hovedsageligt været, at de ikke orkede til at lave opgaverne selv, og derved fik andre til at lave dem."*

De elever, der er præget af dovenskab, har ofte ikke fulgt med i skolen i løbet af skoleåret, og oplever at have store udfordringer med at besvare eksamensopgaverne. Det opleves derfor ofte at være de elever, der ikke er engagerede eller fagligt stærke i skolen. Ofte har de dog stadig et ønske om at opnå en god karakter og anser derfor snyd som det "nemme alternativ" til at engagere sig i skolen.

Christopher, STX-elev, Region Midtjylland: *"Først og fremmest tror jeg, at det har været fordi de har tænkt, at det var en "nem" måde at score en bedre karakter på. Hvis man ikke lige kan huske formlerne, fordi man ikke har fulgt så meget med i matematiklektionerne, er det derfor det "nemme" alternativ til en god karakter."*

I nogle tilfælde udgør de elever, der snyder grundet dovenskab, dog også dem, som er fagligt stærke, men bare ikke gider prioritere en skriftlig aflevering. De har kompetencerne til at besvare opgaverne men gider ikke at tage det seriøst nok og prioriterer i stedet at bruge deres tid på at pleje sociale relationer eller fritidsaktiviteter. I nogle tilfælde er det ligefrem en norm, at man deler sine lektier således, at de andre i klassen kan slippe for at lave dem, hvis de ikke gider. Dette gør sig dog ofte kun gældende i mindre skriftlige opgaver og daglige lektier og ikke til eksaminer.

Noah, HHX-elev, Region Hovedstaden: *"Det var helt normalt på mit gymnasie, at lektierne blev sendt inde i klassechatten, hvis man ikke gad lave dem selv. Der var et meget stort fokus på karakterer, og folk ville hellere bruge deres tid på noget andet."*

7. BETYDNINGEN AF FÆLLESSKABER OG NETVÆRK

Kasper, STX-elev, Region Midtjylland: *"Det er helt forskelligt afhængigt af, hvilke omgangskredse som man gik i. I den omgangskreds, som jeg var en del af, der pralede man af, hvor nemt det var at snyde. I andre omgangskredse er det noget helt andet, hvor man siger, at det er dårlig stil. Det er meget forskelligt, hvad man tænker om det. Jeg tror, de der drengekredse, de har set på det på en helt anden måde."*

Nina, STX-elev, Region Midtjylland: *”De var meget pralende med det. Når de fik en karakter, som de havde snydt sig til, var de også megaglade for den karakter som om, at de havde fortjent den. Så havde de ligesom glemt, hvordan de kom til den.”*

I dette kapitel undersøges **betydningen af fællesskaber og socialt netværk for omfanget af snyd**. Elever bliver påvirket af deres omgangskreds ift. adfærd, holdninger og værdier generelt. Elever påvirkes derfor også af deres klassekammerater og venner i relation til deres holdning til snyd og adfærd ifm. overholdelse af eksamensregler.

Dette kapitel afdækker opfattelsen af og omfanget af en **snydekultur** blandt elever på grundskoler og gymnasier. Der skelnes mellem en snydekultur blandt klassekammerater og venner, hvilket belyses i afsnittene om hhv. **klassekulturen** og **venskabskulturen**.

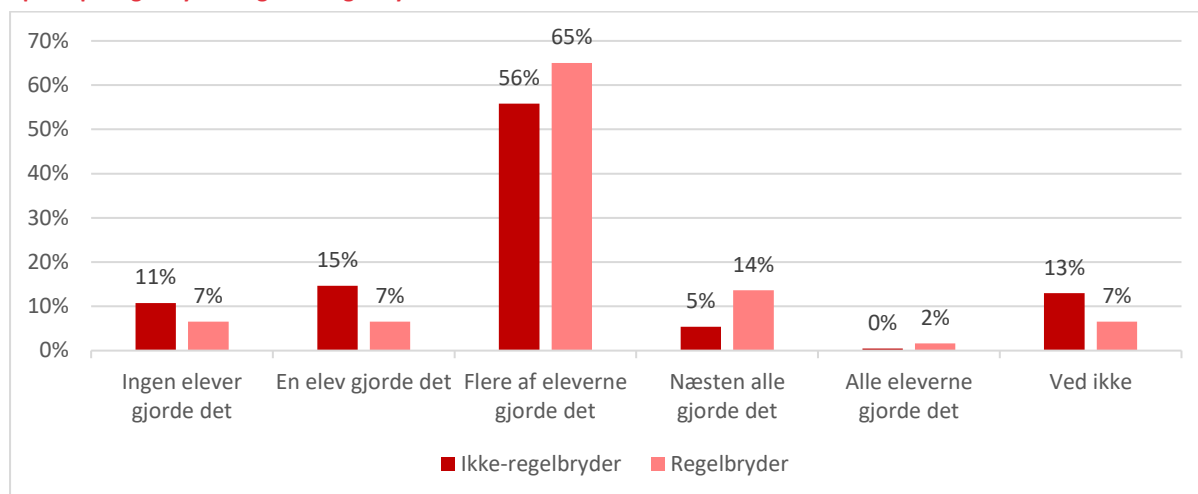
Dernæst redegøres for de **aktører i elevens miljø, der muliggør snyd**. Disse aktører hjælper eleven med at snyde ved at stå til rådighed for sparring, Q&A eller decideret udarbejdelse af eksamensopgaver. Disse aktører kan inddeles i følgende fire kategorier: **familie**, øvrigt **socialt netværk**, **fagpersonale** og **kommercielle aktører**.

7.1 OPFATTELSE AF KLASSEKULTUREN

Nærværende undersøgelse vidner om, at elever indgår i og er med til at skabe en bestemt klassekultur i samspil med deres klassekammerater, der blandt andet fostrer en bestemt holdning til snyd og adfærd ift. overholdelse af reglerne. Nogle elever indgår i klasser, hvor snyd er strengt uacceptabelt og begrænset i omfang, mens andre elever går i klasser, hvor snyd er mere accepteret eller ligefrem normaliseret, hvorfor omfanget også er større.

I elevsurveyet er grundskole- og gymnasieeleverne blevet spurgt, hvor ofte de har set eller hørt om andre elever, der brød reglerne i afleveringer og terminsprøver i løbet af året. Som det fremgår af nedenstående figur, svarer regelbryderne i højere grad end ikke-regelbryderne, at ”flere” eller ”næsten alle” elever snød. Blandt de elever, der ikke selv brød reglerne, var der derimod en større andel, der angiver, at ”ingen elever” eller blot ”en elev” snød. Dette vidner om, at der er en **opfattelse blandt de elever, der selv snyder, om, at snyd er et udbredt og mere normaliseret fænomen**, mens de elever, der ikke snyder, oplever, at omfanget af snyd er mere begrænset.

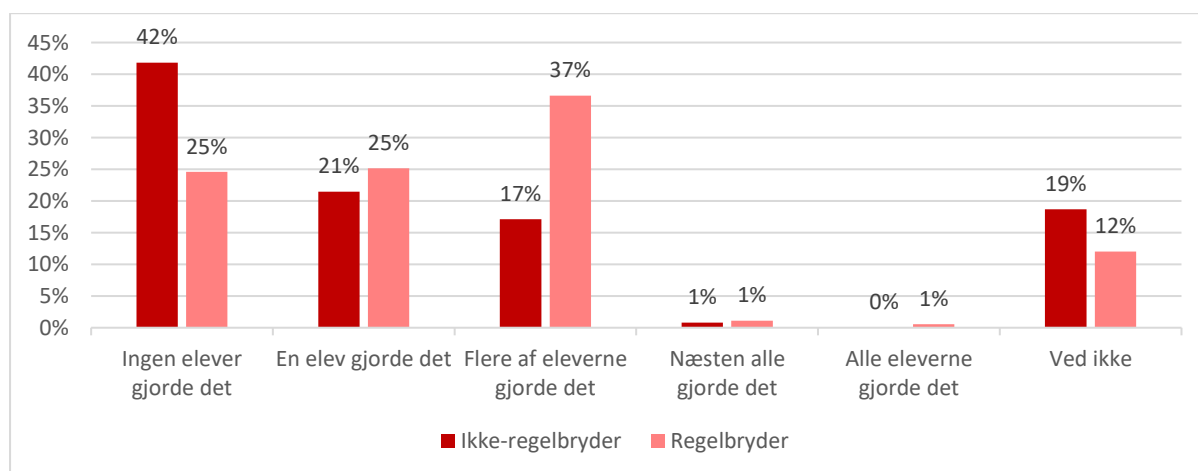
Figur 47. Andel af elever, som har set eller hørt andre bryde reglerne i afleveringer og terminsprøver i løbet af skoleåret opdelt på regelbrydere og ikke-regelbrydere

N = 1374 for ikke-regelbrydere og n=183 for regelbrydere. Spørgsmålsformulering: Hvor ofte har du set eller hørt andre elever fra din klasse eller parallelklasse bryde reglerne i afleveringer og terminsprøver I skulle lave i løbet af skoleåret?

Dernæst er eleverne blevet spurgt, hvor ofte de har set eller hørt om andre elever, der brød reglerne til de endelige eksaminer. Først og fremmest fremgår det af nedenstående figur, at **omfanget af snyd generelt opfattes som værende mindre under eksaminer end daglige afleveringer og terminsprøver**. Derudover fremgår det af figuren, at tendensen fra ovenstående figur fortsætter. Eleverne, der selv har brudt eksamensreglerne, oplever i højere grad end eleverne, der ikke har brudt reglerne, at "flere af eleverne gjorde det" (37% overfor 17%). Eleverne, der ikke har brudt eksamensreglerne, oplever i højere grad, at "ingen elever" snød (42%) sammenlignet med regelbryderne (25%).

Figur 48. Andel af elever, som har set eller hørt andre bryde reglerne til prøver opdelt på regelbrydere og ikke-regelbrydere

N = 1374 for ikke-regelbrydere og n=183 for regelbrydere. Spørgsmålsformulering: Hvor ofte har du set eller hørt andre elever fra din klasse eller parallelklasse bryde reglerne til prøverne?

Indsigterne fra de to ovenstående figurer vidner om, at der kan skabes en kultur blandt regelbryderne om, at snyd er acceptabelt og udbredt, mens ikke-regelbryderne opfatter snyd som uacceptabelt og begrænset i omfang.

Dette stemmer overens med indsigterne fra den kvalitative del af undersøgelsen. Her angiver nogle af gymnasieeleverne, at der var en accept af snyd i deres klasse, hvorfor det ikke var noget, folk var hemmelighedsfulde omkring. Snarere end et tabu, var **snyd et udtalt og udbredt fænomen**, som man ikke var bange for at tale højt om, fordi der var en kultur om, at det var utænkeligt at stikke sine klassekammerater ved at fortælle det til læreren. Det blev dermed "nogenlunde accepteret" at snyde, hvilket resulterede i, at det også blev en udbredt adfærd. En elev fortæller, at omkring hver femte elev i hendes klasse snød til samtlige prøver.

Nina, STX-elev, Region Midtjylland: *"I min klasse var snyd ikke noget, der blev holdt hemmeligt ved dem, der gjorde det. Der blev snakket højt om det, da det var utænkeligt, at nogen skulle sladre. På den måde blev det egentlig nogenlunde accepteret, at det var der bare nogle, der gjorde. Det var nok omkring 1/5, der konsekvent snød i alle prøver. [...] Jeg tror, det blev accepteret, fordi det ikke var noget folk holdt hemmeligt, og derved blev det heller ikke så tabubelagt."*

Andre elever oplever derimod, at det var **strengt uacceptabelt at snyde i deres klasse**. Disse elever har ofte gået i klasser, hvor karakterer og fagligt engagement var i højsædet, og fraværet var minimalt. Her blev snyd anset som noget amoralsk og uetisk, og som noget, der primært forekom blandt de "dumme" og "dovne" elever. Snyderne blev set ned på og hånet, hvorfor eleverne oplevede, at omfanget af snyd var minimalt.

Emma, STX-elev, Region Midtjylland: *"Holdningen til snyd i min klasse var, at det var totalt uacceptabelt. Jeg gik i en typisk stræberklasse, hvor fraværet var lavt og det faglige niveau meget højt. I min klasse var der ikke nogen, der snød (eller der var i hvert fald ikke nogen der blev taget i det), og snyd var generelt noget, der blev hånet og set ned på. Der opstod en fortælling om snyderne som dumme eller dovne og der var ingen forståelse over for det."*

Dog oplever en anden elev, der også gik i en såkaldt "stræberklasse", at snyd var et udbredt fænomen i hans klasse. Han oplevede, at snyd blev udbredt netop pga. denne stræbermentalitet. Eleverne havde fra grundskolen været vant til at score topkarakterer og havde en forventning om, at dette fortsatte i gymnasiet. Når de så startede i gymnasiet og oplevede udfordringer, havde de svært ved at acceptere det og endte med at ty til snyd for at opnå de ønskede resultater.

Flere elever oplever, at de bliver påvirket af den kultur, der hersker omkring snyd i deres vennegruppe, klasse eller på deres skole. Således fortæller flere gymnasieelever i den kvalitative del af undersøgelsen, at elever påvirker hinanden således, at hvis én elev snyder, bliver de andre fristet til at gøre det samme, for at opnå de samme gode karakterer, med den samme begrænsede arbejdsindsats. Flere af eleverne oplever, at det er svært at være den, der ikke snyder, hvis der skabes en kultur, hvor folk snyder. Særligt fremhæver de, at dem der ikke snyder bliver **uretfærdig bedømt sammenlignet med deres klassekammerater**, der snyder. Hvis deres klassekammerater afleverer en fejl-fri opgave, og de selv har begået nogle fejl, får dem der har snydt en højere karakter. Flere elever

retfærdiggør derfor snyd ved at henvise til de andre elevers snyd og uretfærdigheden i, at de selv bliver bedømt på et andet grundlag end deres klassekammerater, hvis de ikke snyder.

Nina, STX-elev, Region Midtjylland: *"Hvis der først kommer en kultur, hvor folk snyder, kan det blive svært at være en af dem, som ikke gør det, for lærere sammenligner jo elever, når der skal gives karakterer til prøver osv. Fx har jeg haft en spanskprøve, hvor samtlige drenge snød, og der sker der nok et gruppepres, hvor man i højere grad forstår, at det sker. For hvem ville være den regelrytter, der ikke snød og fik en lavere karakter end de andre?"*

Sophie, STX-elev, Region Midtjylland: *"I forhold til sammenligning med andre, virker det også uretfærdigt at blive sammenlignet med en, som har snydt i en opgave, når man ikke selv har, og måske ende med en lavere karakter."*

Olga, STX-elev, Region Hovedstaden: *"Jeg har oplevet flere klassekammerater tage opgaver fra nettet og aflevere det, fordi det var nemmere."*

En anden elev oplever derudover, at det ikke ville være lige så slemt at blive taget i snyd, hvis man havde snydt i fællesskab med andre. Hvis man er sammen med sine venner om det, anses det ikke som værende lige så pinligt.

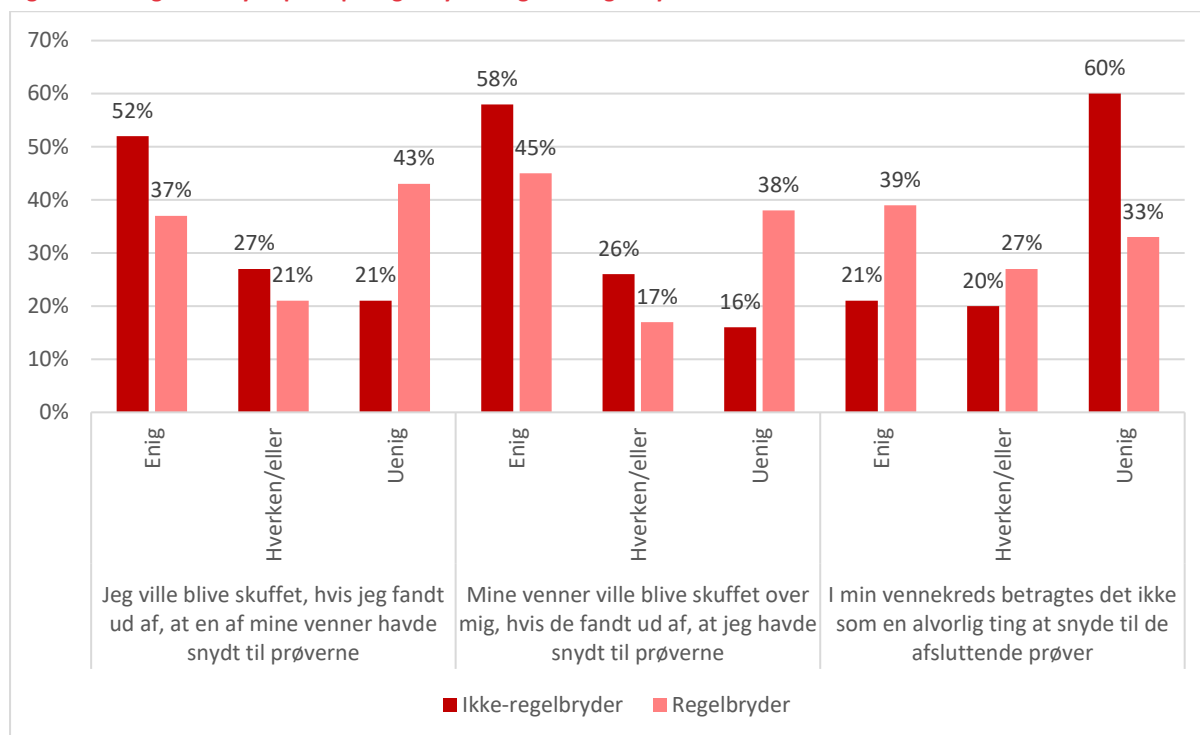
7.2 OPFATTELSE AF VENSKABSKULTUREN

Foruden klassekulturen skaber og påvirkes elever af en bestemt kultur i deres vennekreds. Denne vennekultur påvirker også elevens holdning til snyd og adfærd ifm. overholdelse af eksamensregler.

I elevsurveyet, er grundskole- og gymnasieeleverne blevet bedt om at forholde sig til tre udsagn om snyd i deres vennekreds. Som det fremgår af nedenstående figur, er der en klar tendens på tværs af regelbrydere og ikke-regelbrydere. Ikke-regelbryderne angiver i højere grad end regelbryderne, at de ville blive skuffet, hvis de fandt ud af, at en af deres venner havde snydt til en eksamen (52% overfor 37%). Regelbryderne er derimod i højere grad end ikke-regelbryderne enige i, at det ikke betragtes som en alvorlig ting at snyde til de afsluttende prøver (39% overfor 16%).

Dette vidner om, at der er en opfattelse blandt de elever, der selv snyder, om, at snyd er mere accepteret i deres vennekreds. De elever, der ikke selv bryder reglerne, anser derimod i højere grad snyd som værende uacceptabelt.

Figur 49. Udsagn om snyd opdelt på regelbrydere og ikke-regelbrydere

N = 1374 for ikke-regelbrydere og n=183 for regelbrydere. Spørgsmålsformulering: Hvor enig eller uenig er du med følgende udsagn?

Dette stemmer overens med fundene fra den kvalitative del af undersøgelsen. Her fortæller en gymnasieelev, at det i hans vennegruppe blev en "norm" at snyde, særligt når det gjaldt daglige lektier og mindre afleveringer. Der var en **udbredt grad af dovenskab i vennegruppen og en manglende motivation for at engagere sig i skole og lektier**. De ville hellere prioritere deres sociale liv eller fritidsaktiviteter, og anså derfor snyd som en nem måde at slippe afsted med en begrænset faglig indsats. Denne opfattelse bredte sig i vennegruppen, og det endte med at blive normaliseret at anvende ikke-tilladte hjælpemidler for at komme igennem skolen.

Christopher, STX-elev, Region Midtjylland: "I min vennegruppe, der spredte sig på tværs af forskellige klasser, var det noget der var flere der gjorde, og hos få blev det nærmest en norm, i hvert fald når det gjaldt mindre afleveringer eller opgaver på klassen. [...] Det var en "nem" måde at slippe afsted med at lave så lidt som muligt, og stadig få en acceptabel karakter."

En anden elev fortæller, at **han ville blive skuffet, hvis han fandt ud af, at nogen af hans venner havde snydt**. Han ville have fortalt dem sin mening og tilkendegivet sin skuffelse men anerkender også, at det ikke er hans ansvar eller opgave at dømme. Det er elevens eget ansvar.

7.3 MULIGGØRENDE AKTØRER

I nogle tilfælde indebærer snyd hjælp udefra. Denne hjælp kan komme fra enten **familiemedlemmer** såsom forældre eller ældre søskende, elevens **socialt netværk** herunder klassekammerater eller andre venner, **fagpersonalet** på skolerne, herunder lærere og eksamensvagter eller **kommercielle aktører** som eleven betaler for at få hjælp.

7.3.1 Familie

Gymnasieeleverne i den kvalitative del af undersøgelsen oplever, at snyd muliggjort af forældre, ældre søskende og bedsteforældre, **primært forekommer i større skriftlige opgaver såsom SRP, SRO og SSO**. Her oplever de til gengæld også, at det forekommer i udbredt grad. Elever har mulighed for at tage opgaverne med hjem, diskutere emnet med forældrene og få hjælp til udarbejdelsen af opgaven uden at blive overvåget i deres adfærd. En elev fortæller, at SRP-opgaven har fået tilnavnet **"Forældreopgaven"**, fordi der er så mange elever, der får så meget hjælp fra deres forældre, at opgaven ikke længere kan siges at være en selvstændig besvarelse.

Agnes, STX-elev, Region Hovedstaden: *"Der var mange i min klasse, der fik deres forældre til at læse korrektur på deres opgave. [...] SRP har fået øgenavnet "forældreopgaven", fordi der er så mange, der får uretfærdigt meget hjælp af deres forældre."*

Enkelte elever oplever ligefrem, at deres skolekammerater har **fået deres forældre til at skrive hele afsnit eller ligefrem størstedelen af deres opgave**. Disse elever har primært valgt deres emne ud fra forældrenes viden på området, for at sikre at de kunne få betragtelig hjælp med at skrive opgaven. En elev fortæller, at hendes venindes mor, der var gymnasielærer i de fag, som veninden skrev SRP i, skrev størstedelen af hendes opgave. En anden elev fortæller, at hans bekendte skrev en SRP om et emne, som hans far var specialiseret i arbejdsmæssigt.

Malthe, STX-elev, Region Hovedstaden: *"En fra min ekskærestes klasse han skrev sådan en mega sindssyg opgave om noget om lægevidenskab fordi hans far var læge og specialist i emnet – så var alt bare lidt for meget. Hvis man har en forælder, der er bedre end lærerne, så er det for meget."*

Flere elever har en oplevelse af, at dette er stærkt uretfærdigt. Derudover oplever de, at det skævrider billedet af elevernes kompetencer på baggrund af socioøkonomisk baggrund. Elever med fagligt kompetente og ressourcerstærke forældre, får mere hjælp sammenlignet med de elever, hvis forældre har svagere boglig baggrund og færre ressourcer til at hjælpe deres børn. En elev fortæller her, at elevernes socioøkonomiske baggrund dermed ender med at få endnu større betydning for, hvilke videregående uddannelser eleverne bliver optaget på, end det har i forvejen.

Agnes, STX-elev, Region Hovedstaden: *”Bl.a. var der flere, der havde så store problemer med kommaer, at de fik deres forældre til at sætte dem for sig. Derudover var der også enkelte personer, der fik deres forældre til at skrive hele passager af deres opgaver. [...] Det, mener jeg, er meget uretfærdigt, da det bliver sværere for elever, der ikke har akademikerforældre at klare sig godt. Derudover skævvrider det også billedet af, hvem der egentlig er dygtige, og da SRP-karakteren vægter så højt, som den gør, ender det med, at ens socioøkonomiske baggrund får endnu større betydning for, hvilke uddannelser man kan vælge senere i livet.”*

7.3.2 Øvrigt socialt netværk

Foruden elevernes familie, er der **flere, der får hjælp af deres venner, både under skriftlige og mundtlige eksaminer samt større skriftlige opgaver**. Som tidligere beskrevet kan dette både tage form af at gemme noter eller USB-stik på toiletterne under skriftlige eksaminer eller skrive til venner under skriftlige eksaminer eller forberedelsen til mundtlige eksaminer.

Derudover nævner flere elever, at det var ”relativt udbredt” på deres skoler at betale andre elever for at lave deres opgaver. Her blev de fagligt stærke elever ofte spurgt for at sikre, at den betalende elev kunne opnå en god karakter. Dette gjorde sig primært gældende i de daglige opgaver og mindre afleveringer, mens enkelte også betalte venner for at skrive deres SRP-opgaver.

Patrick, STX-elev, Region Hovedstaden: *”Det snyd, der var mest udbredt på min skole, var at betale sig fra hjælp til afleveringer. Der var en hel del som fx betalte andre elever, der klarede sig bedre i det pågældende fag, for at skrive deres opgaver for dem. Dette er en form for snyd som var relativt udbredt og som var forholdsvis ”accepteret” af eleverne på skolen. Det var ikke noget som folk så ned på. [...] Til større skriftlige opgaver har jeg hørt om enkelte, der har ”købt” sin opgave og fået den skrevet af en anden.”*

En elev nævner, at han har kendskab til skolekammerater, der lavede studiegrupper under udarbejdelsen af SRP-opgaven. Her satte hver elev i gruppen sig ind i et særligt emne, skrev afsnittet om dette emne og tilpassede det til opgaverne for samtlige elever i gruppen. Sluttelige udleverede alle gruppedlemmerne deres individuelle afsnit til hinanden og sammensatte deres opgaver hver for sig.

Noah, HHX-elev, Region Hovedstaden: *”Jeg har også hørt om folk sidder i studiegrupper, fordi SRP kan være meget bygget op på samme måde, og så skriver du alle regnskabsanalyser, du skriver alle det her og så bytter vi bare rundt og laver sådan et klippeklisteprojekt.”*

7.3.3 Fagpersonale

I enkelte tilfælde har eleverne oplevet, at skolernes fagpersonale, herunder lærere eller eksamensvagter, har medvirket til, at eleverne kunne snyde eller slippe afsted med at snyde til eksaminer.

En elev fortæller her, at hendes klassekammerater, der skrev SRP i bl.a. engelsk, havde fået betragtelig hjælp fra klassens engelsklærer. Hun oplevede, at de havde en uretmæssig fordel sammenlignet med de øvrige elever, der skrev opgaven i de andre fag.

En anden elev fortæller, at en af hans venner havde anvendt internettet under forberedelsen til en mundtlig eksamen, uden at være bevidst om, at det ikke var tilladt. Lærer og censor så bort fra hans brug af internettet under eksaminationen, og bedømte ham på normal vis.

Elias, HTX-elev, Region Midtjylland: *"Jeg kender en, som var inde til dansk mundtlig eksamen og som ikke vidste, at man ikke måtte bruge internettet til at finde materiale. Så da han kom ind og skulle fremlægge, havde han fundet en figur på internettet for at analysere ud fra den. Det fik han at vide, at han ikke måtte, men læreren og censoren bedømte ham som normalt, og det fik ikke nogen konsekvenser for ham."*

Enkelte elever nævner dertil, at eksamensvagterne ikke altid er fuldt informerede om eksamensreglerne ifm. skriftlige eksaminer. Enten yder de en hjælp til enkeltelever, som de ikke må ved at besvare faktuelle spørgsmål. Alternativt legaliserer de brugen af særlige hjælpemidler eller hjemmesider, som egentlig ikke er tilladte at bruge. På denne måde muliggør eksamensvagterne snyd blandt eleverne.

Nina, STX-elev, Region Midtjylland: *"Til terminsprøven i samfundsfag, som var med netadgang, blev en eksamensvagt spurgt om man måtte gå på Studienet, hvilket han ikke så noget problem i. Derfor var der mange, som fandt den samme opgave på studienet og have fuld mulighed for plagiere. Vores samf lærer sagde senere, at det ikke var okay at finde opgaven på studienet."*

7.3.4 Kommercielle aktører

Flere elever har en oplevelse af, at der er mange, der har anvendt kommercielle hjemmesider såsom 'Fixminopgave' til at købe opgaver. De oplever, at digitaliseringen skaber flere muligheder for snyd, og de kan godt forstå, at det er fristende at betale sig fra at få en høj karakter til en eksamen.

Christopher, STX-elev, Region Midtjylland: "Omkring sidste år var der rigtig mange historier om diverse sider, hvor man kunne købe sig til færdigskrevne SRP'er mod en betaling. Det tror jeg mange gjorde."

Emma, STX-elev, Region Midtjylland: "Jeg ønsker at tro, at eksamenssnyd er mindre almindeligt end før, men med adgang til internettet kommer også flere muligheder for at snyde. Måske især for de elever der er meget teknisk dygtige. Så jeg tror desværre der er flere end man lige tror. Og når sider som fixminopgave tilbyder at skrive en 12-tals SRP til 8.000 kr., kan jeg da godt forstå, at det er fristende."

I den kvalitative undersøgelse fremkommer eksempler på, hvordan arbejde for 'Fixminopgave' kan foregå. Det er bl.a. foregået via en Facebook-gruppe, hvor der blev lagt opgaver op, så man kan byde på dem, hvis man gerne ville tage dem. En anden elev fortæller, at der også eksisterer virksomheder såsom 'Fiverr', der oversætter tekst fra et sprog til et andet.

Noah, HHX-elev, Region Hovedstaden: "Der er virksomheder, der er helt legale, som Fiverr.com, der kan du få en, der er flydende i sproget til at oversætte en tekst for dig. Så kan du skrive på dansk og få en til at oversætte for dig og få en billig aflevering. Det er egentligt meningen, at det er virksomheder, der skal bruge den til at få oversat en tekst, men det bliver bare brugt til snyd."

8. ELEVERNES VURDERING AF HVORDAN MAN KAN BEGRÆNSE SNYD

Agnes, STX-elev, Region Hovedstaden: "Jeg tror indsatsen mod snyd går på tre ben; a) Informer om hvad der er og ikke er tilladt, så der ikke opstår tvivl om, hvad der er snyd, b) Sørg for at tilpas mange bliver taget i snyd samt at konsekvensen er stor nok til at afskrække folk fra at gøre det, c) Forsøg at ændre kulturen omkring snyd, så det ikke er noget, der "prales" med, og det i højere grad bliver noget, man føler skam ved at benytte sig af."

I dette kapitel ses nærmere på muligheder for at begrænse omfanget af snyd ud fra **elevernes perspektiv**.

Grundskoler og gymnasier har allerede igangsat forskellige institutionelle modtræk for at begrænse omfanget af snyd. Dette kommer til udtryk i de informationsinitiativer, der er igangsat for at **informere elever om eksamensregler og grænser** for snyd. Derudover informerer og udlever skolerne de **sanktioner**, der følger, hvis man snyder til en eksamen. Slutteligt har skolerne flere forskellige **overvågningsmetoder**, som de anvender til at overvåge og kontrollere elevernes adfærd under eksaminer.

På baggrund af elevernes viden om aktuelle initiativer vedrørende begrænsning af snyd samt erfaringer med hvilke initiativer der har en effekt på de unge, foreslår gymnasieeleverne i den kvalitative undersøgelse en række tiltag, de mener kan begrænse omfanget af snyd. Eleverne er ikke enstemmigt enige om, hvilke tiltag der har den største effekt. Nogle mener, at en begrænsning af snyd forudsætter hårdere sanktioner og mere overvågning, mens andre mener, at det i højere grad handler om en kulturændring. Elevernes forslag og erfaringer med de forskellige initiativer, er beskrevet i det følgende.

8.1 MERE VIDEN

Flere elever oplever at være i tvivl om, hvor grænsen går imellem hjælp eller inspiration og snyd. Hvor meget hjælp må man få til større skriftlige opgaver? Hvilke hjemmesider er det tilladt at bruge under skriftlige eksaminer? Hvilke hjælpemidler er det tilladt at anvende under forskellige eksamensformer? **Eleverne efterlyser mere viden** og mener, at skolerne bør være bedre til at kommunikere eksamensregler på en tydelig og detaljeret måde.

Noah, HHX-elev, Region Hovedstaden: "Skolerne bør klart kommunikere tydeligere omkring, hvad der er tilladt og, hvad der ikke er. Er det fx okay at bruge en hjemmeside, hvis der er mulighed for at skrive kommentarer på den? Og hvad hvis man ikke er bekendt med en sådan funktion på den pågældende hjemmeside."

En elev foreslår dertil, at man skal gøre mere for at informere folk omkring eleven – herunder særligt elevens forældre. Hvis forældrene har bedre indsigt i eksamensreglerne og grænserne for snyd, er de klædt bedre på til at vejlede deres børn i, hvor grænserne går for snyd. Derudover vil dette mindske risikoen for, at forældrene bliver enablere af elevens snyd, idet de vil få bedre kendskab til, hvornår de overskrider grænsen for hjælp og sparring.

Flere elever foreslår dertil, at der generelt skal mere fokus på snyd og de konsekvenser, det kan have for eleven selv. Skolerne og samfundet som helhed skal skabe et forum, hvor man kan diskutere grænserne for snyd og udbrede viden om disse grænser. Hvis snyd kommer på dagsordenen, mener eleverne, at det vil bidrage til at begrænse omfanget af snyd.

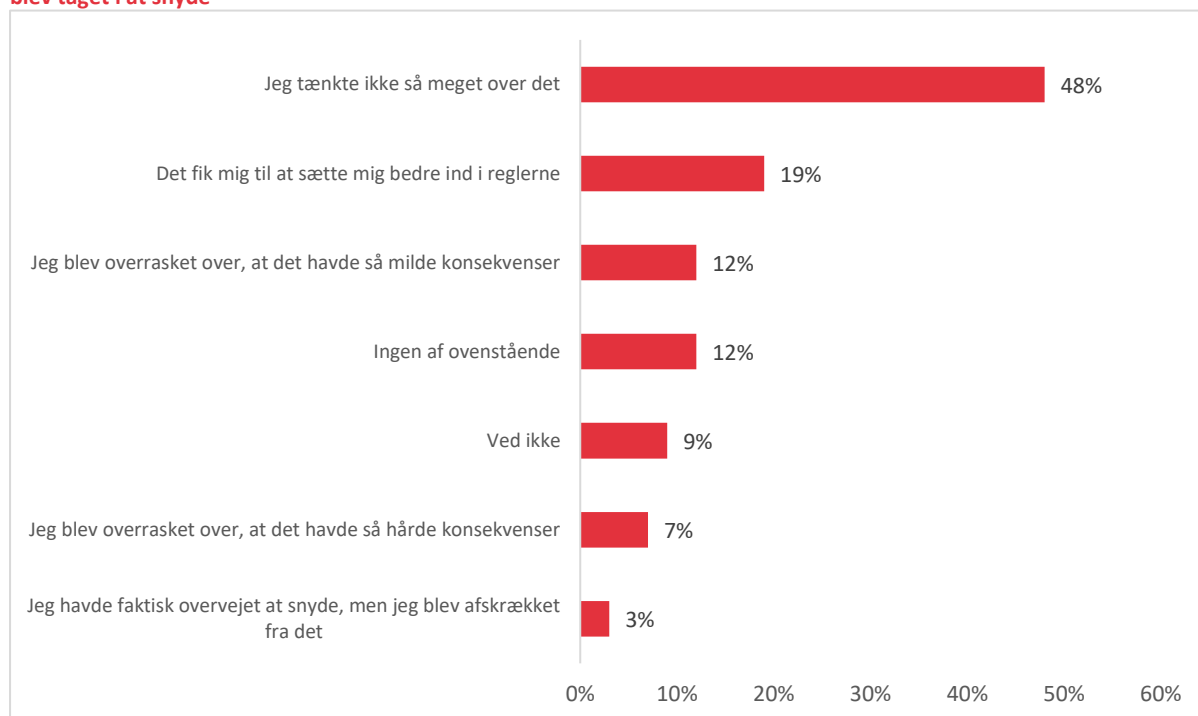
Cornelius, HTX-elev, Region Midtjylland: *"Jeg synes at samfundet og skolerne skal sætte mere fokus på snyd, og forklare eleverne at det at snyde ikke hjælper dem fagligt og at de kun snyder dem selv i sidste ende."*

8.2 HÅRDERE SANKTIONER

Et af skolernes træk for at begrænse snyd er at sanktionere de elever, der snyder til eksaminer. Dette har til formål at straffe snyderne og sender samtidigt et signal til denne og øvrige elever om, at der er en nultolerance overfor snyd.

I elevsurveyet spurgte vi eleverne, om de i deres skoletid oplevede andre elever blive taget i snyd. 62% oplevede aldrig, at elever blev taget, 33% oplevede at 1-2 elever blive taget og 5% oplevede, at 3 elever eller flere blev taget i snyd. De elever der har haft oplevelser med, at andre blev taget i at snyde, blev spurgt ind til, hvad de mente om de konsekvenser, det fik for de pågældende elever. Hertil svarede 48%, at de ikke tænkte så meget over det, mens 19% svarede, at det fik dem til at sætte sig bedre ind i reglerne. Det samlede svarmønster fremgår af nedenstående figur.

Figur 50. Reaktion på sanktionering af regelbrydere blandt grundskole- og gymnasieelever, som har oplevet at andre blev taget i at snyde

N = 588. Spørgsmålsformulering: Hvad tænkte du generelt om de sager, hvor nogen blevet taget i at snyde? (grundskoleelever og gymnasieelever) – kun de, som svarer, at de har oplevet at en eller flere elever blev taget i at snyde på deres skole.

Selvom sanktionerne har fået en femtedel af eleverne til at sætte sig bedre ind i reglerne for at undgå at lave fejl, har oplevelsen af sanktioner umiddelbart ikke afskrækket mange snydere fra at snyde. De kan dog tænkes at afskrække elever fra overhovedet at overveje at snyde, hvis man spørger eleverne i den kvalitative del af undersøgelsen.

Her fortæller en elev fx, at der var klare retningslinjer for hvilke sanktioner, der blev indsat som følge af snyd til eksaminer på hans gymnasium. Han var af den opfattelse, at eleverne der blev taget i at snyde, ikke fik lov til at få deres studentereksamen, og blev bortvist fra gymnasiet. Det var derfor ikke noget, der var mange, der turde risikere, hvorfor eleven oplevede, at omfanget af snyd var begrænset på hans skole. Dog nævner han også, at der var elever på hans skole, der alligevel snød og enkelte, der blev taget i det.

Felix, STX-elev, Region Syddanmark: "Der var klare regler for snyd på skolen, der gjorde, at hvis man blev taget i det hed det, at man ikke kunne få sin studentereksamen, hvilket mange selvfølgelig ikke ville begynde at gamble med. Derfor tror jeg generelt ikke, at der var meget snyd på skolen, men selvfølgelig hørte man altid om nogle få stykker, der faldt i."

En anden elev fortæller, at man dumpede den pågældende eksamen, hvis man blev taget i at snyde. På trods af at straffen ikke var nær så hård som i ovenstående eksempel, var det alligevel noget, som hun mente havde en afskrækkende effekt.

Josephine, STX-elev, Region Hovedstaden: *"Som elev kan man genoverveje om det er det værd. Hvis man nu bliver busted og derfor dumper opgaven."*

Nogle elever mener, at en begrænsning af snyd forudsætter indførslen af hårdere sanktioner. De oplever, at snyd er mere udbredt under små test i klassen og mindre skriftlige afleveringer end under eksaminer og større skriftlige opgaver. Dette begrundes de med, at der er mere alvorlige sanktioner forbundet med at blive taget i at snyde under en officiel eksamination, end der er ved at snyde i en mindre test i klassen. Eleverne bliver derfor afskrækket fra at snyde under eksaminer, da de frygter, hvilke konsekvenser det vil have.

Flere elever oplever dertil, at historier om elever, der fx er blevet bortvist pga. snyd, sætter et eksempel for de øvrige elever. De bliver skræmt fra selv at snyde af frygt for, at de bliver taget med samme konsekvens til følge.

Astrid, STX-elev, Region Hovedstaden: *"Den bedste måde at forhindre snyd på er selvfølgelig først og fremmest at slå hårdt ned, når det sker. På den måde sætter man et eksempel fra start og eleverne ved på den måde, at det har konsekvenser. Disse konsekvenser skulle gerne være så tilstrækkelig skrappe, at eleven aldrig vil have lyst til at gøre det selv."*

8.3 MERE DIGITAL OVERVÅGNING

Skoler anvender i vid udtrækning overvågning under eksaminer for at begrænse omfanget af snyd. Graden og typen af overvågning afhænger af eksamensformen og skolen, idet forskellige eksamensformer forudsætter forskellige udfordringer, og forskellige skoler anvender forskellige tilgange.

Alle gymnasieeleverne i den kvalitative undersøgelse nævner, at der var overvågning under deres skriftlige eksaminer. Her anvender nogle skoler en fysisk overvågning vha. eksamensvagter, mens andre skoler anvender digital overvågning ved brug af programmer som *ExamCookie*.

Eleverne oplever, at begge overvågningsmetoder bidrager til at begrænse omfanget af snyd, mens de fleste er af den opfattelse, at den digitale overvågning er mest effektiv og mindre forstyrrende. Med en digital overvågning bliver ethvert klik logget i *ExamCookie*, og eleverne har derfor ikke mulighed for at "snyde" programmet. Eksamensvagterne kan derimod ikke have et øje på samtlige elever på samme tid. Eleverne oplever derfor, at det er muligt at snyde, når vagterne ikke er i nærheden, og i nogle lokaler kan det dertil være muligt at "gemme sig" for vagternes blik.

Johanne, HF-elev, Region Syddanmark: *"Jeg tror, det er en lille del, der snyder til de skriftlige eksamener, hvor der er eksamensvagter."*

Christopher, STX-elev, Region Midtjylland: *"Jeg tror faktisk ikke, det er så udbredt, i hvert fald ikke på min skole, da vi gennem programmet ExamCookie fik et direkte svar på hvem og hvor mange der snød."*

Flere gymnasieelever mener, at der skal være mere overvågning under skriftlige og mundtlige eksaminer for at begrænse omfanget af snyd. Enkelte mener, at dette kan komme til udtryk ved indsættelsen af flere eksamensvagter, der overvåger elevernes adfærd under eksaminationen, mens andre oplever, det kan være forstyrrende, at eksamensvagter går rundt og "snuser" eleverne i nakken. I stedet for mener de, at skolerne skal opgradere til digital overvågning. Her nævner flere programmet "ExamCookie", der installeres på elevernes computer, og logger deres aktivitet under eksaminationen.

Felix, STX-elev, Region Syddanmark: *"En massiv kontrol ved eksaminer er vejen frem, hvis man skal komme snyd til livs. Dette kan ske ved, at man for eksempel begynder at installere et program, der går ind og holder øje med, hvad eleven foretager sig under eksamen."*

Christopher, STX-elev, Region Midtjylland: *"Jeg synes jo netop, der er fundet et middel, der kan være med til at bekæmpe snyd, og hvis det bliver implementeret, tror jeg slet ikke vi har samme problem. Det som jeg omtaler, er programmet ExamCookie, der logger din aktivitet i den periode du eksamineres. Det vil sige, at den tager et screenshot hver gang en ny side tilgås, og maskinen har på forhånd registreret hvad der er lovlige sider og hvad der ikke er. Tilgås en ulovlig side, vil det givne screenshot blive markeret med rødt, og der vurderes så om der er tale om et tilfælde af snyd."*

Eleverne oplever både, at dette program begrænser forstyrrelsen under eksaminationen og samtidig, at det er en mere effektiv metode til at overvåge elevernes adfærd og begrænse snyd. Eksamensvagterne har ikke mulighed for at holde øje med samtlige skærme på én og samme tid, mens ExamCookie tillader netop dette. Derudover oplever elever, at man i mindre grad tør tage chancen og tilgå ikke-tilladte hjemmesider, hvis de ved, at de overvåges digitalt.

I modsætning til de skriftlige eksaminer oplever flere elever, at der ikke er noget overvågning under forberedelsen til den mundtlige eksamen. Her har det været muligt for dem at medbringe både computer og/eller mobiltelefon, og tilgå internettet for at få hjælp eller kontakte venner eller familie. Der er ingen eksamensvagter til at kontrollere deres adfærd, og derfor er det op til den enkelte elevs samvittighed, om de vil snyde.

8.4 BEGRÆNSEDE DIGITALE MULIGHEDER

Alle eleverne i undersøgelsen har en oplevelse af, at det i takt med digitaliseringen af skolesystemet, er blevet nemmere at snyde. De oplever, at digitale muligheder – herunder særligt brugen af

internet under eksaminer – har skabt øgede muligheder for snyd. Nogle mener derfor, at en måde at begrænse omfanget af snyd er at begrænse brugen af internettet og andre digitale hjælpemidler.

Nogle elever foreslår, at man helt skal forbyde brugen af internet under eksaminer, da internettet opleves som værende den største potentielle kilde til snyd. De mener, at det er for fristende for eleverne at tilgå ikke-tilladte hjemmesider, når nu de har adgang til internettet i vid udstrækning. Samtidig nævner en elev, at det vil skabe for meget frygt og "paranoia", hvis de skulle overvåges eller kontrolleres i deres adfærd på nettet, hvilket hun oplever som det eneste alternativ til at lukke ned for internetadgangen.

Cornelius, HTX-elev, Region Midtjylland: *"Eftersom de fleste eksamener nu om dage har internettet som et hjælpemiddel, så syntes jeg, at vi skal skrotte internettet som et hjælpemiddel, og bare bruge bøger igen. På den måde mindsker vi mængden af potentielle snydere ved eksamen."*

Andre elever foreslår, at man begrænser adgangen til særlige hjemmesider på internettet, så man kun har adgang til dem, der er lovlige under eksaminationen.

Sophie, STX-elev, Region Midtjylland: *"Derudover havde vi på min skole en begrænset adgang til nettet, som gjorde at man kun kunne gå ind på de sider, som rent faktisk var tilladte. Hvis man fx forsøgte at gå ind på studienet, stod der 'siden ikke fundet'. Det fungerede godt."*

Foruden internettet, har mobiltelefonerne gjort det muligt at kontakte omverden eller lave hotspots til internetadgang under eksaminationen. Nogle elever nævner derfor også, at man skal være bedre til at bede eleverne aflevere deres mobiltelefoner inden eksaminationen. Dette vil efter deres mening begrænse omfanget af snyd betragteligt.

8.5 BEGRÆNSNING AF TYPE-OPGAVER

Gymnasieeleverne oplever, at de til tider kan finde tidligere besvarelser på samme eller lignende opgaver på hjemmesider såsom *Studienet* og *Studieportalen*. Flere nævner, at nogle af deres klassekammerater anvender disse sider til at finde inspiration eller ligefrem kopiere hele afsnit ind i deres egen opgave.

Nogle lærere forsøger at begrænse omfanget af type-opgaver og anvende originale tekster således, at eleverne ikke kan finde og genbruge analyser fra digitale platforme såsom *Studienet*. Enkelte elever nævner dette som et muligt tiltag, der kan begrænse omfanget af snyd.

Sophie, STX-elev, Region Midtjylland: *"Jeg ville nok anse det for snyd, hvis man køber en opgave på Studienet, og direkte bruger pointerne. Netop fordi det fjerner det selvstændige i opgaven, og man snyder jo kun sig selv. Min lærer fandt ofte tekster, som ikke var så kendte for at undgå dette problem."*

8.6 KULTURÆNDRING

Flere elever mener ikke, at hårdere sanktioner eller overvågning af elevernes adfærd vil være en tilstrækkelig løsning i kampen mod snyd. De mener i stedet, at det vil kræve en kulturændring at begrænse omfanget af snyd. De oplever, at snyd i høj grad forekommer grundet den 12-talsmentalitet, der er blevet skabt i takt med udviklingen af et præstationssamfund. De mener derfor, at det vil kræve en kulturændring igen at få fokus på læring fremfor karakterer og på, hvad man reelt har lært fremfor, hvad man kan vise, man har lært.

Wilhelm, STX-elev, Region Midtjylland: *"Det ville have stor betydning, hvis man littede presset og bremsede karakterræset. Hvis den viden man får rent faktisk betyder mere end de karakterer man får."*

Patrick, STX-elev, Region Hovedstaden: *"På min skole var der hårde straffe og de overvågede internettrafikken til eksaminer. Folk snød stadig. Derfor synes jeg, det er virkelig vigtigt, at man prøver at imødekomme den person, der snyder i stedet for blot at stigmatisere dem som "en snyder" og prøve at finde ud af, hvorfor personen har valgt at snyde. Måske skyldes snyderiet ikke, at en enkelt elev er uærlig og bedragerisk, men måske er der faktisk tale om et strukturelt problem. Hvis tilpas mange har snydt med den samme forklaring, dette kunne fx være en stresskultur hvor karakterer sættes højere end læring, mener jeg, at man har belæg for, at der findes et problem."*

Disse elever mener, at det vil kræve en afstigmatisering af snyderne at begrænse snyd, idet stigmatiseringen blot skaber en dybere kløft imellem "os" og "snyderne" og potentielt fostrer mere snyd. I stedet for at stigmatisere elever der snyder, bør man kigge på den bagvedliggende grund, der af flere elever altså opleves som værende "præstationssamfundet" eller "stresskulturen".

Dertil mener de, at det kræver en mentalitetsændring ift. den generelle opfattelse af snyd. Danske unge skal lære fra barnsben, at det er uærligt og amoralsk at snyde, fremfor blot at blive afskrækket fra at snyde pga. de potentielle sanktioner.

Patrick, STX-elev, Region Hovedstaden: *"Herudover synes jeg helt generelt også, at det er vigtigt at danske unge lærer ikke at snyde, fordi det er uærligt og umoralsk. De skal ikke blot lade være med at snyde, fordi de er bange for at blive opdaget i at snyde."*

8.7 ÆNDRERE OPTAGELSESKRAV PÅ DE VIDEREGÅENDE UDDANNELSER

Eleverne oplever dertil, at de høje karaktermæssige optagelseskraV på mange videregående uddannelser presser elever til at snyde. De foreslår derfor, at man ændrer optagelseskraVene til videregående uddannelser, for at eleverne ikke føler sig pressede til at snyde for at få det nødvendige gennemsnit.

Nogle elever foreslår, at man skal ændre optagelseskravene således, at der tages højde for, hvilke karakterer eleven har fået i det pågældende fagområde, de søger ind på. Det er ofte på dette område, at deres kompetencer ligger, hvorfor de ikke føler det nødvendigt at ty til snyd for at opnå den nødvendige karakter. Derudover er der flere elever, der oplever, at snyd til tider begrundes med, at "man ikke skal bruge faget til noget efterfølgende". Hvis karaktererne i disse fag ikke har betydning for ens videre uddannelse, kan det muligvis begrænse omfanget af snyd.

Noah, HHX-elev, Region Hovedstaden: "Jeg fastholder min holdning til, at der er en fejlagtig problematik omkring optagelsessystemet, som resulterer i, at folk oftere tyer til snyd. Efter min mening er dette en problematik, som er forholdsvis nem at løse, da jeg mener, at videregående uddannelsesinstitutioner blot bør ændre deres optagelseskrav til at dække relevante faglige forudsætninger for den enkelte uddannelse."

Andre elever foreslår, at man skal ændre optagelseskravene således, at der optages flere elever på kvote 2. Dette vil sikre, at uddannelsesinstitutionerne tager højde for andet og mere end blot elevens karakterer. Gennem optagelsesprøver og øget fokus på erhvervs erfaring indenfor fagområdet, opnår man en mere holistisk vurdering af eleven, og skaber på en og samme tid mindre fokus på karaktterræset.

Astrid, STX-elev, Region Hovedstaden: "Jeg synes, at de normer om karakterer, der dominerer i samfundet, er forkerte. Det er ligesom om, at man skal have høje karakterer for at få en succes, men i virkeligheden afspejler de høje karakterer på videregående uddannelser bare populariteten af studiet. Jeg synes, der skulle være langt flere uddannelser, der optog elever ud fra andre kriterier end karakterer. Det kunne fx være en optagelsesprøve/audition el. lignende."

Emma, STX-elev, Region Midtjylland: "Karaktersystemet skal gentænkes. Større optag på kvote 2. Mindre fokus på karakterer generelt hvis ikke de altså helt skal droppes. Og skulle sådan noget som fremdriftsreformer efter min mening forbydes, da det bare lægger et større pres på den enkelte unge."

9. METODEBILAG

I dette bilag beskrives undersøgelsens metode. Først beskrives den kvantitative dataindsamling, som består af seks surveys (elever, lærere og ledere på grundskoler og gymnasier). Herefter beskrives metoden, som ligger til grund for den kvalitative dataindsamling.

9.1 KVANTITATIV DATAINDSAMLING

Den kvantitative dataindsamling består af surveys blandt elever, lærere og skoleledere på grundskoler og gymnasiale uddannelser. Formålet har været at indsamle viden om aktørernes erfaringer med og oplevelse af snyd, samt at kortlægge omfanget af snyd og regelbrud i grundskoler og gymnasier.

Tabellen nedenfor giver et overblik over de seks surveys.

Tabel 6 Målgruppe, datagrundlag og antal besvarelser

MÅLGRUPPE	DATAGRUNDLAG	FORDELING PÅ UDDANNELSESLEVELAU
Elever	Undersøgelse blandt 6.000 elever fordelt på 3.000 fra grundskoler. Svarprocent er 25 %. 3.000 fra gymnasiale uddannelser. Svarprocent er 27 %	Der er modtaget svar fra: <ul style="list-style-type: none"> 756 elever fra grundskoler 801 elever fra en gymnasiale uddannelser
Lærere <i>(Lærere, i 2017/2018 har været skriftlige censorer til eksamensprøver, og/eller lærere, som i 2017/2018 har elever til mundtlig eller skriftlige prøver/eksamen herunder SRP og SSO)</i>	Undersøgelse blandt 1.199 grundskolelærere. Svarprocent på 47 % 4.356 gymnasielærere. Svarprocent på 39 %	Der er modtaget svar fra: <ul style="list-style-type: none"> 567 lærer fra grundskoler 1.704 lærer fra gymnasiale uddannelser
Skoleledere	Undersøgelse med repræsentant for ledelsen på 300 tilfældigt udvalgte grundskoler. Svarprocent er 52 % 220 gymnasiale uddannelser (Alle ungdomsuddannelser, som udbyder HHX, HTX, STX og/eller HF). Svarprocent 55 %	Der er modtaget svar fra: <ul style="list-style-type: none"> 156 grundskoler 122 gymnasiale uddannelser

Besvarelse af de tre surveys til elever, lærer og skoleledere strækker sig fra den 13. november til den 29. november 2018. Spørgeskemaundersøgelsens spørgsmål er formuleret med ensartede

spørgsmål og samme ordlyd på tværs af elever, lærer og skoleledere, så det har været muligt at sammenligne svarene på tværs af de tre grupper.

9.1.1 Elevsurvey

Spørgeskemaundersøgelsen til elever om snyd ved prøver har det formål at kortlægge omfang, form og årsager i et elevperspektiv.

Eftersom snyd er et komplekst fænomen er det i spørgeskemaet blevet overvejet, hvordan man i et spørgeskema kommer grundigt rundt om fænomenet og samtidig sikrer, at respondenterne svarer sandfærdigt.

Håndtering af sensitive spørgsmål

Snyd kan betragtes som en *ikke-tilladt handling*, der kan være forbundet med sanktioner. Når undersøgelsens formål er at afdække snyd, kan der for elever således være tale om *sensitive spørgsmål*. Den type spørgsmål kræver ekstra bevågenhed for at sikre validitet, når undersøgelsesdesignet fastlægges.

Udfordringen ved sensitive spørgsmål såsom snyd er, at omfanget af den ikke-tilladte handling ofte underestimeres i spørgeskemaundersøgelser. Det skyldes, at eleverne kan have en tendens til at svare, at de ikke har udført handlingen, fordi den er socialt uacceptabel¹³. I undersøgelsen af elevernes snyd betyder det, at nogle elever måske angiver, at de ikke har snydt, selvom de har gjort det. For at mindske risikoen for, at omfanget af snyd underestimeres, har Epinion benyttet sig af en række metodiske greb (ibid.). Tourangeau og Yans metastudie konkluderer, at dataindsamlingsmetoden har vist sig at være en af de væsentligste faktorer for at imødegå udfordringerne. Spørgeteknikker og andre greb kan dog også spille positivt ind (ibid.: 875).

På den baggrund har Epinion designet spørgeskemaundersøgelsen blandt elever, så vi:

- **Indsamler data blandt elever uden tilstedeværelse af andre personer:** Den vigtigste faktor i metastudiet var, at respondenterne besvarer spørgeskemaet alene. Eleverne har derfor skulle besvare undersøgelsen via web på deres egne devices uden tilstedeværelse af andre personer.
- **Forsikrer fortrolighed:** Epinions opsætning har sikret eleverne anonymitet i behandlingen af deres besvarelser. Det blev gjort tydeligt for elever, at personlige oplysninger hverken bliver delt med skoler, lærere eller STUK.
- **Spurgt til konkret adfærd, der kan opfattes som snyd:** Frem for at spørge overordnet til snyd er der blevet spurgt til den konkrete adfærd, der kan opfattes som snyd. Det er dels mindre værdiladet og dels vigtigt for at afdække ubevidst snyd. "Snyd" som begreb kan være meget værdiladet og beskyldende, hvorfor det er blevet undladt i flere spørgsmålsformuleringer.
- **Hensigtsmæssig rækkefølge i spørgsmålene:** Eventuelle spørgsmål om holdninger til snyd blev stillet først i spørgeskemaet og spørgsmål om deres adfærd til prøverne, først efterfølgende. Dette blev gjort for at få respondenterne til at tage generelt stilling til moralske spørgsmål om snyd, før afdækningen af deres adfærd til prøverne, eventuelt ville skabe en bias ift. de moralske spørgsmål.

¹³ Tourangeau, Roger og Yan, Ting (2007): "Sensitive Questions in Surveys", Psychological Bulletin, Vol. 133, No. 5.

Afdækning af snyd

Der er blevet udviklet to forskellige spørgeskemaer målrettet hhv. folkeskolen og gymnasierne, da de prøver, eleverne kan snyde i, adskiller sig. De to spørgeskemaer indeholder dog ensartede spørgsmål hvor det har været muligt, for at gøre det muligt at sammenligne holdninger og adfærd på tværs af de to uddannelsesniveauer.

Spørgeskemaet er opbygget i to dele, en **Del A** (der handlede om holdninger, normer og kultur) og en **del B** (der handlede om egen adfærd og vurderinger). I del A skulle eleverne først overordnet set forholde sig til holdninger omkring snyd og hvornår man ville se snyd under forskellige betingelser som OK (retfærdiggjort), ligesom der var spørgsmål til normer og kultur i deres klasse samt vennekreds. I del B fulgte spørgsmål om hvorvidt de havde brudt reglerne til prøverne sidste år (Hhv. 9-klasseprøverne og de afsluttende prøver), hvordan de havde gjort det, i hvilke fag og hvorfor.

For at komme nærmere ind på en forståelse for hvem der bryder reglerne og hvorfor de gør det, har spørgeskemaets valg af spørgsmål blevet foretaget for at kunne svare på en række teser om, hvad der kunne kendetegne gruppen. Teseerne kommer ud fra en række betragtninger fra amerikansk forskning¹⁴, samt pilotinterviews, og diskussioner på baggrund af vores desk research. Særligt har de nævnte artikler interesseret sig for, hvad oplevelsen af gruppenormer, klassemiljø, motivationer og den moralske holdning til snyd betyder, for valget om at snyde. Teseerne er på den baggrund blevet som følger:

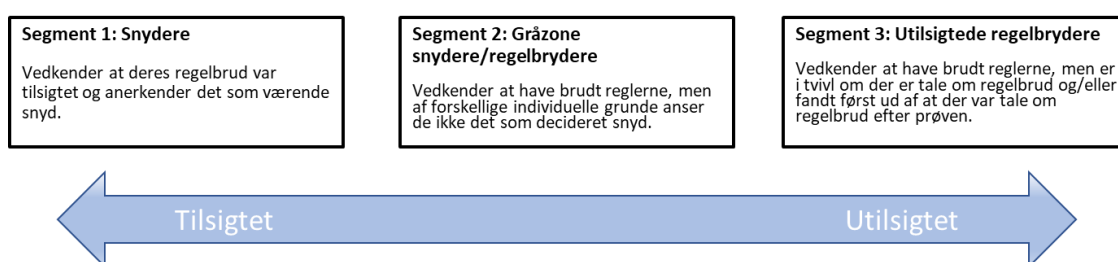
TEMA	TESER
Karakteristika	1. "Jo højere forældrenes uddannelsesniveau er, des færre regelbrud"
	2. "Elever der bryder reglerne vil i højere grad være enten dårligere eller bedre til deres fag end gennemsnittet"
	3. "Elever, der bryder reglerne, har mindre viden om reglerne"
	4. "Snydere har en tidligere historik med snyd"
Erfaringer	5. "Dem der snyder, vil i højere grad være tilbøjelige til generelt at retfærdiggøre snyd"
Oplevelse	6. "Snydere (oplever) at befinde sig i fællesskaber, hvor snyd i højere grad accepteres"

Spørgeskemaet er afslutningsvis blevet pilottestet blandt 2 elever (1 grundskoleelev, 1 gymnasieelev).

¹⁴ Anderman, E.M. & Koenka, .A.C. (2017) The relation between Academic Motivation and Cheating
Stephens, J & Gehlbach, H og (2006) Under pressure and underengaged: Motivational Profiles and Academic cheating in High School

9.1.2 Segmentering og placering af regelbrydere

De enkelte elevers opfattelser af snyd afhænger både af deres viden og moralske holdninger. På baggrund af både de kvantitative og kvalitative fund kan **tre segmenter** identificeres. Hvert segment fungerer som en idealtipe af regelbrydere, hvor en andel af eleverne kan placeres på baggrund af mønstre i deres besvarelser af spørgeskemaet. Dette gøres ud fra den betragtning, at eleven i sit faktiske regelbrud kan have karakteristika fra alle tre segmenter, men på baggrund af deres besvarelser, i højere grad kan siges at høre til et segment end et andet¹⁵. De tre segmenter bruges til at forklare variationen mellem dem, der erkender at have snydt og dem, der angiver, at de har begået et regelbrud, men ikke at have snydt. De tre segmenter kendetegnes ved en placering på et kontinuum, hvor segmentets handling enten er klart tilsigtet (Segment 1), klart utilsigtet (Segment 3) eller i en gråzone herimellem (Segment 2).

Segment 1: Tilsigtede snydere

Eleverne i dette segment erkender at have brudt reglerne, været sig bevidst herom og opfatter selv deres handling som værende decideret snyd. Det er disse elever der direkte adspurgt i spørgeskemaet angiver, at de snød til sommerens prøver .

Segment 2: Gråzone snydere/regelbrydere

Eleverne i dette segment vedkender at have brudt reglerne, men angiver ikke at have snydt. De er dog ikke nødvendigvis i tvivl om reglerne, men anser ikke handlingen som decideret snyd. Der er altså tale om, at de har en anden holdning til snyd end den prøvereglerne er baseret på. Eksempler fra elevernes egne beretninger i de kvalitative interviews kan illustrere denne position: Fx hvis man gik på nettet imod reglerne for at printe opgaven ud under eksaminationen, at regelbruddet skete uforsætligt til eksamen (man kom til at kigge hos en sidemand og kunne ikke ignorere svaret), at eleven anser bruddet som relativt ubetydeligt for det endelige produkts karakter (verificerede på nettet at et facit var rigtigt) osv.

Segment 3: Utilsigtede regelbrydere

Eleverne i dette segment vedkender at have brudt reglerne eller have snydt, men samtidig at de ikke vidste de brød reglerne før bagefter, eller har været i tvivl, om det, de gjorde, var imod reglerne.

Placering i segmenterne

I nedenstående tabel kan ses, eksemplificeret ved grundskoleeleverne, hvordan elevernes kvantitative besvarelser placerer dem i et segment. Opdelingen er sket med basis i det nøgterne

spørgsmål om, hvorvidt eleven har angivet at have foretaget en handling, der var imod prøvereglerne. I alt 13,1 % har angivet dette. Derefter dykkes nærmere ned i denne gruppes besvarelser andetssteds i skemaet, for at placere dem/forstå årsagen til deres regelbrud.

Tablet: Logikken bag placering i et segment (Eksempel grundskolelever)

Segmenter	Regelbrydere De 13,1 %, af grundskoleeleverne, der angiver at have brudt mindst en prøveregel.	Snydere De 4,2 %, der angiver at de har snydt.	Utsigtede regelbrydere De 5,8 %, der angiver at have brudt reglerne, men samtidig angiver først at have fundet ud af det bagefter eller at de tror, de har brudt reglerne.	Gråzonesnydere/regelbrydere De 3,6 %, der angiver at være bevidst om at have brudt reglerne, men ikke anser det som snyd.
Spørgsmål	"Gjorde du nogle af følgende ting til 9.-klasseprøverne sidste år, selvom det var imod prøvereglerne?" (Vis liste på 10 handlinger)	Har markeret at have snydt som svar på følgende spørgsmål: "Jeg snød til 9. klasseprøverne sidste sommer" Og ikke angivet ja, i efterfølgende svarmulighed omkring regelbruddet: "Jeg vidste ikke min handling var snyd, før bagefter"	Har markeret en handling under følgende spørgsmål: "Gjorde du nogle af følgende ting til 9.-klasseprøverne sidste år, selvom det var imod prøvereglerne?" (Vis liste på 10 handlinger) Samtidig med at eleven har markeret "ja" til et af følgende spørgsmål: "Jeg tror, jeg har brudt reglerne til 9.-klasserprøverne sidste sommer, uden at være klar over det" (Udtryk for tvivl) Eller valgt "ja" i efterfølgende svarmulighed omkring regelbruddet "Jeg vidste ikke min handling var snyd, før bagefter"	Har markeret mindst én handling under følgende spørgsmål: "Gjorde du nogle af følgende ting til 9.-klasseprøverne sidste år, selvom det var imod prøvereglerne?" (Vis liste på 10 handlinger) Men samtidig angivet "nej" i følgende spørgsmål: "Jeg snød til 9. klasseprøverne sidste sommer" Og ikke angivet ja, i efterfølgende svarmulighed omkring regelbruddet: "Jeg vidste ikke min handling var snyd, før bagefter"

Som det kan ses, summerer den samlede procentsats ved sammenlægning af de enkelte segmenter ikke til 13,1 %, som er den samlede gruppe af regelbrydere blandt grundskoleelever, men giver i stedet 13,6 %. Dette skyldes den måde segmentet "Snydere" er opgjort på, hvor der er yderligere 0,5% af eleverne, der angiver at have snydt, men ikke at have brudt reglerne, som lægges til snydegruppen (Residualen mellem 13,1% og 13,6%). Den sandsynlige forklaring på denne kombination af besvarelser, som i første omgang placerer eleven uden for basen af regelbrydere (da de ikke angiver at have brudt reglerne), er, at disse elever ikke har fundet nogle af de regelbrud de kunne vælge i skemaet, som dækkende for deres regelbrud. De har således blot angivet, at de har snydt. Det samme mønster ses blandt gymnasieeleverne (også en gruppe på 0,5%).

Population, kontaktgrundlag og sampling

Populationen er udgjort af en bruttoliste med elever fra grundskolen og gymnasiale uddannelser. Fra populationen bestående af personer dimitteret fra grundskolen eller fra en gymnasial uddannelse er der blevet trukket en bruttostikprøve på i alt 6.000 personer fordelt på:

- 3.000 elever dimitteret fra grundskolen
- 3.000 elever dimitteret fra en gymnasial uddannelse

Bruttostikprøven er trukket simpelt tilfældigt for hver af de to elevgrupper, hvorved der sikres repræsentativitet i forhold til de respektive populationer.

De 6.000 udtrukne elever er blevet inviteret til at deltage i undersøgelsen via e-Boks. Alle elever har modtaget et invitationsbrev med en beskrivelse af undersøgelsens formål, hvilke emner de bliver spurgt til, undersøgelsens længde samt hvordan deres svar vil blive opbevaret og behandlet. I informationsbrevet fremgik også klart, at eleven er 100 % anonym, og at svar ikke ville kunne føres tilbage til den enkelte elev.

Eleverne deltog i undersøgelsen via et åbent link. Alle elever fra grundskolen deltog via samme link, og alle elever fra en gymnasial uddannelse deltog via samme link. På den måde er det ikke teknisk muligt at koble besvarelsenerne til de enkelte elever. Eleverne har kunne deltage i lodtrækning om en præmie, men det blev registreret separat, således at det i denne sammenhæng heller ikke er muligt at koble elevoplysninger til besvarelsenerne.

Blandt de 3.000 elever fra grundskolen har i alt 756 besvaret spørgeskemaet, hvormed der er opnået en besvarelsesprocent på 25 % blandt grundskoleelever. Blandt de 3.000 elever fra en gymnasial uddannelse har i alt 801 besvaret spørgeskemaet, hvormed der er opnået en besvarelsesprocent på 27 % blandt elever fra gymnasiale uddannelser.

Som det fremgår af tabellerne herunder er der en lille overvægt af piger og kvinder, som har deltaget i undersøgelsen, sammenlignet med den faktiske fordeling i populationen. Det er dog ikke noget, som forventes at have nogen nævneværdig betydning for konklusionerne og undersøgelsen tyder på, at der kun er små forskelle mellem kønnene i deres tilbøjelighed til at bryde reglerne. Og en eventuel forskel ser ud til at gå i retning af, at pigerne er lidt mindre tilbøjelige til at bryde reglerne end drengene.

Tabel 7. Fordelingen på køn for elever fra en grundskoleuddannelse

	DRENG	PIGE
Alle elever	51 %	49 %
Fordeling i undersøgelsen	47 %	53 %

Tabel 8. Fordelingen på køn for elever fra en gymnasiale uddannelser

	MAND	KVINDE
--	------	--------

Alle elever	45 %	55 %
Fordeling i undersøgelsen	40 %	60 %

Tabellerne herunder viser en fin spredning i besvarelsene fra elever fra grundskole og de fire typer af gymnasiale uddannelser. Der er lidt færre elever fra frie grundskoler (herunder efterskoler) i stikprøven end i populationen, men forskellene er ikke markante. Ligeså er der i undersøgelsen blandt gymnasieelever en lidt højere andel af elever fra STX i stikprøven end i populationen og lidt færre elever fra HF i stikprøven end i populationen. Igen er forskellene dog ikke specielt store og har kun meget lille betydning for resultaterne.

Tabel 9. Fordelingen af skoletype for elever fra en grundskoleuddannelse

	FOLKESKOLE	FRI GRUNDSKOLE
Alle elever	71 %	35 %
Fordeling i undersøgelsen	77 %	29 %

Tabel 10. Fordelingen af uddannelse for elever fra en gymnasial uddannelse

	STX	HTX	HHX	HF
Alle elever	56 %	9 %	18 %	17 %
Fordeling i undersøgelsen	62 %	10 %	17 %	11 %

9.1.3 Lærersurvey

Spørgeskemaerne til læreren har til formål at afdække lærernes vurdering af omfanget og arten af snyd ved prøverne, herunder mundtlige prøver, skriftlige prøver og SRP/SSO.

Populationen af lærere, som er relevante for undersøgelsen, er overordnet set bedømmere. De kan deles op på følgende:

- Lærere, som er skriftlige censorer til eksamensprøver
- Lærere, som har elever til mundtlig eller skriftlige prøver/eksamen eller SRP SSO

Lærere, som har fungeret som censorer i grundskolen eller på en gymnasial uddannelse blev identificeret via Undervisningsministeriets censorliste. Listen indeholder navne og e-mails på censorer på både grundskole- og gymnasieområdet, samt hvilke fag, de har været censor i. Alle censorer, som havde været censor på en uddannelse, der var relevant for undersøgelsen, er blevet inviteret til at deltage i undersøgelsen for at sikre et så sikkert statistisk grundlag som muligt.

Ud over kontaktoplysninger fra censorlisten er alle gymnasiale uddannelser og 200 tilfældigt udvalgte grundskoler blevet kontaktet med henblik på at få udleveret kontaktoplysninger på alle lærere, som har haft elever til mundtlig eller skriftlige prøver/eksamen eller SRP og SSO.

For grundskolerne er det lærere, som har haft elever til prøver i 9. klasse, mens det for gymnasieskolerne er alle lærere, som har haft elever til eksamen i 1., 2. eller 3. G. De 200 grundskoler er udvalgt

tilfældigt ud fra Undervisningsministeriets institutionsliste efter en stratificering på skolens geografiske placering. Samplingen blev baseret på kommunetype¹⁶, da denne faktor er en stærk indikator for skolens socioøkonomiske profil. Desuden blev der samlet på skolestørrelse for at få tage højde for eventuelle dynamikker på store og små skoler.

Undersøgelsen blandt begge grupper af lærere er blevet gennemført via e-mail. Alle lærere modtog et unikt link, som de kan bruge til at tilgå undersøgelsen. Dette gjorde det muligt for den enkelte lærer at besvare noget af undersøgelsen, lukke den ned, og genoptage besvarelsen hvor vedkommende slap.

Fra de 200 grundskoler modtog Epinion oplysninger fra i alt 267 lærere, som ikke allerede fremgik af censorlisten. Herudover blev der indhentet oplysninger på i alt 932 censorer i grundskolen fra UVM. Af disse 1.199 lærer og censorer i grundskolen besvarede i alt 567 lærer spørgeskemaet, som enten var ansat på en folkeskole eller på en fri grundskole samt eksaminerede elever ved 9. klasseprøverne i skoleåret 2017/2018. Tabellen herunder viser på hvilken skoletype læreren var eksaminator eller censor ved prøver i skoleåret 2017/2018. Ni ud af ti lærere har været eksaminator eller censor på en folkeskole mens omtrent hver tredje har været det på en fri grundskole. Tallene summerer til mere end 100%, da nogle lærere har været eksaminator og/eller censor på både folkeskoler og frie grundskoler ved prøver i skoleåret 2017/2018.

Tabel 11. Indenfor hvilke(n) skoletype fungerede du som eksaminator eller censor ved prøver i skoleåret 2017/2018?

	FOLKESKOLE	FRI GRUNDSKOLE
Fordeling i undersøgelsen	90 %	34 %

Fra alle gymnasiale uddannelser modtog Epinion oplysninger fra i alt 1219 lærere, som ikke allerede fremgik af censorlisten. Herudover blev der indhentet oplysninger på i alt 3137 censorer på gymnasiale uddannelser fra UVM. Af disse 4.356 lærer og censorer på gymnasiale uddannelser besvarede i alt 1.704 spørgeskemaet, som var censor eller eksaminator på HF, HTX, HHX eller STX på enten skriftlige, mundtlige eller SRP/SSO prøver i skoleåret 2017/2018. I tabellen fremstår fordelingen af undervisere opdelt på de fire uddannelsestyper.

Tabel 12. Indenfor hvilken uddannelse fungerede du som eksaminator eller censor ved de afsluttende prøver i skoleåret 2017/2018?

	STX	HTX	HHX	HF
Fordeling i undersøgelsen	59 %	7 %	19 %	15 %

¹⁶ Kommunetyperne er baseret på Fødevareministeriets klassificering af kommunerne ud fra faktorerne: urbanisering, center periferi, landbrugets betydning, udvikling i beskæftigelse og befolkning, demografi, uddannelse, beskatningsgrundlag. Dog er storbyer her udskilt som en selvstændig gruppe fra gruppen af bykommuner.

9.1.4 Skoleledersurvey

Spørgeskemaet til skoleleder har i høj grad haft fokus på at afdække omfanget af registrerede sager (formodninger) om snyd, som skolerne har modtaget. Den er blevet gennemført med fokus på at indsamle registrerede sager for skoleårene 2016/2017 og 2017/2018. Der er udformet to forskellige spørgeskemaer, ét til ledere på folkeskoler og ét til ledere på gymnasier.

Lederne blev i spørgeskemaet først og fremmest bedt om at vurdere, hvorvidt det ville være lederen selv eller en anden person på skolen, der var bedst egnet til at besvare skemaet. Lederen havde således mulighed for at videresende spørgeskemaet til en kollega og informere Epinion om dette, hvis lederen mente, at en anden bedre ville kunne besvare spørgeskemaet.

Spørgeskemaundersøgelsen afdækker:

- Hvor mange registrerede sager (formodninger) om snyd har skolerne modtaget?
- I hvor mange af disse sager endte det med bortvisning?
- Hvilken form for snyd/hvilke metoder blev der anvendt?
- Hvor dækkende er de registrerede sager for snyd for det samlede omfang af snyd?

Epinion har som led i forstudiet gennemført en pilottest af spørgeskemaet med fire ledere. Lederne fik tilsendt link til spørgeskemaet samt en kort instruktion. Umiddelbart efter at have besvaret spørgeskemaet blev pilotdeltagerne ringet op af Epinion, som spurgte ind til de mest relevante problemstillinger og diskuterede hver blok af spørgsmål. Pilottesten har således givet input til spørgeskemastruktur og sikret entydige og forståelige formuleringer af spørgsmål og svarkategorier, dækkende spørgsmål ift. registrering af snyd, test af brugeroplevelsen og spørgeskemaets tekniske funktionalitet.

Undersøgelsen med skolelederne er gennemført via e-mail og med telefoniske påmindelser målrettet alle skoler, som ikke havde svaret. Skolerne blev via telefon påmindet om at deltage i undersøgelsen og fik sendt et nyt link.

Alle skoler har modtaget et unikt link til at tilgå undersøgelsen. Dette har gjort det muligt for den enkelte skoleleder at besvare noget af undersøgelsen, lukke den ned, og genoptage besvarelsen hvor personen slap.

Populationen til undersøgelsen blandt ledere omfatter:

- Tilfældigt udvalgte grundskoler, som afholder folkeskolens afgangsprøve.
- Alle gymnasiale uddannelser, som udbyder mindst én af de gymnasiale uddannelserne (220 institutioner).

Blandt de 300 grundskolen har i alt 156 besvaret spørgeskemaet, hvormed der er opnået en besvarelsesprocent på 52 % fra ledere på grundskoler. Blandt ledere på de 220 elever gymnasiale uddannelse har i alt 122 besvaret spørgeskemaet, hvormed der er opnået en besvarelsesprocent på 55 % fra ledere fra gymnasiale uddannelser.

Repræsentativitet

Samplingen af grundskoler er baseret på kommunetype, da denne faktor er en stærk indikator for skolens socioøkonomiske profil. Kommunetype udtrykker forskellige rammebetingelser for kommunerne, og dermed for skolerne, i forhold til elevsammensætningen og elevernes sociale baggrund, kultur og normer blandt elever. I nedenstående tabel ses det, at de medvirkende grundskoler i høj grad ligner den faktiske fordeling af grundskoler i populationen.

Tabel 13. Fordelingen kommunetype for grundskoler

	STORBY	BYKOMMUNE	MELLEMKOMMUNE	LANDKOMMUNE	YDERKOMMUNE
Alle grundskoler	17%	24%	16%	33%	11%
Fordeling i undersøgelsen	16%	24%	15%	31%	13%

Også når der ses på typen af grundskole, som medvirker i undersøgelsen ses det, at der kun er lille forskel mellem de skoler, som har besvaret undersøgelsen og alle grundskoler i populationen.

Tabel 14. Fordelingen skoletype for skoleledere fra en grundskoleuddannelse

	FOLKESKOLE	FRI GRUNDSKOLE
Alle grundskoler	59%	41%
Fordeling i undersøgelsen	54 %	46 %

Og de fire tabeller herunder viser, hvordan gymnasieskolerne, som medvirker i undersøgelsen ligner hele populationen af gymnasieskoler. Som det ses er der kun meget små forskelle mellem de medvirkende gymnasieskoler og alle gymnasieskoler, hvorfor stikprøven ser ud til i høj grad at være repræsentativ for den samlede gruppe af gymnasieskoler.

Tabel 15. Andel af skolerne der ligger i den pågældende region

	STIKPRØVE	ALLE GYMNASIESKOLER
Region Hovedstaden	26%	28%
Region Midtjylland	28%	25%
Region Nordjylland	10%	10%
Region Sjælland	12%	14%
Region Syddanmark	24%	23%

Tabel 16. Andel af skolerne der ligger i den pågældende type af kommune

	STIKPRØVE	ALLE GYMNASIESKOLER
Storby	20%	22%
Bykommune	23%	26%
Mellem kommune	12%	13%
Landkommune	33%	28%
Yder kommune	11%	11%

Note: Kommunityperne er baseret på Fødevarerministeriets klassificering af kommunerne ud fra faktorerne: urbanisering, center periferi, landbrugets betydning, udvikling i beskæftigelse og befolkning, demografi, uddannelse, beskatningsgrundlag. Det er altså en indikator for skolernes rammevilkår og deres sociale sammensætning. Dog er bykommuner her opdelt i storby og bykommuner.

Tabel 17. Andel af skolerne som har det nævnte antal studenter

	STIKPRØVE	ALLE GYMNASIESKOLER
Under 150	34%	31%
150-224	21%	24%
225-299	21%	24%
300 eller derover	24%	22%

Tabel 18. Andel af skolerne hvor studenterne har det nævnte karaktergennemsnit

	STIKPRØVE	ALLE GYMNASIESKOLER
Under 6,5	12%	12%
6,5-6,9	31%	34%
7,0-7,4	31%	29%
7,5 eller derover	26%	25%

Tabel 19. Fordelingen gymnasiale uddannelser for skoleledere fra en gymnasial uddannelse

	STX	HTX	HHX	HF
Fordeling i undersøgelsen	59 %	17 %	20 %	43 %

Note: Populationslisten fra UVM har ikke gjort det muligt at se, hvilke uddannelser de enkelte skoler udbyder og dermed lave en fordeling for alle gymnasieskoler. Baseret på tabellerne herover forventes det dog, at typen af skoler i stikprøven i meget høj grad ligner alle gymnasieskoler.

9.2 KVALITATIV DATAINDSAMLING

Formålet med den kvalitative del af undersøgelsen har været at tilvejebringe mere dybtgående og konkret viden om elevernes opfattelser af snyd, samt hvilke metoder der anvendes til at snyde, og hvordan elever på anden måde forholder sig til emnet.

9.2.1 Etnografisk studie via online diskussionsforum

For at give et autentisk indblik i de unges adfærd og holdninger har Epinion gennemført et etnografisk studie med målgruppen. I praksis har det etnografiske studie haft form af et 5-dages online diskussionsforum, hvor 16 unge, som alle dimitterede fra en gymnasial uddannelse i 2018, dagligt har logget ind og besvaret tematiske opgaver inden for undersøgelsesemnet.

Figur 51: Afdækkede tematikker i online forum

Det online diskussionsforum forløb efter en drejebog, der tog udgangspunkt i ovenstående temaer. Drejebogen har sikret, at undersøgelsen har bevæget sig fra de generelle og brede spørgsmål – hvad opfatter eleverne som snyd – mod mere konkrete undersøgelsesspørgsmål – hvordan mener eleverne, at man kan forhindre snyd. Drejebogen bestod af to dele; de daglige tematiske opgaver, som deltagerne har besvaret, samt en oversigt over relevante opfølgende spørgsmål, som forummets moderatorer har stillet for at sikre uddybning af deltageres umiddelbare besvarelser. Dette har været med til at sikre en dybere indsigt i motiver, holdninger og adfærd samt bagvedliggende opfattelser og sociale normer.

Det online diskussionsforum har givet adgang til værdifulde kvalitative indsigter om målgruppen. Modsat den klassiske fokusgruppe, hvor diskussionen finder sted ved et fysisk møde, har deltagerne i onlineforummet været anonyme, idet de har fået et alias i form af et selvvalgt brugernavn. Dette har betydet, at de har kunne dele så mange eller så få personhenførbare detaljer om sig selv, som de har været tilpasse med. Der er dermed blevet skabt et privat og intimt rum mellem ellers fremmede mennesker, hvor de har kunnet dele ærligt uden at bekymre sig for eventuelle konsekvenser.

Ligeledes har forummet udvisket det skel, som ellers potentielt ville eksistere mellem en moderator og de unge deltagere. Bag en skærm bliver de karakteristika, som adskiller os som (voksne) konsulenter fra den unge målgruppe mindre synlige, og der blev dermed hurtigere skabt fortrolighed mellem moderator og deltagere.

9.2.1.1 Rekruttering

Epinion har rekrutteret 16 deltagere, der alle dimitterede fra en gymnasial uddannelse i sommeren 2018. Dette for at sikre, at erfaringer med eksaminationer og snyd er friskt i hukommelsen. Efter aftale med Undervisningsministeriet er der anvendt en kombination af to rekrutteringsformer, herunder rekruttering gennem Epinions Danmarkspanel og netværksrekruttering. Der er søgt spredning på geografi, køn og uddannelsestype.

Tabel 20: Deltagere i online diskussionsforum

VARIABLE	SPREDNING
Geografi	7 Region Hovedstaden 7 Region Midtjylland 2 Region Syddanmark
Køn	9 piger 7 drenge
Uddannelsestype	11 STX-elever 2 HTX-elever 2 HF-elever 1 HHX-elever

9.2.2 Venneinterviews

Efter gennemførelsen af det online diskussionsforum blev fem af deltagerne tilbudt at medvirke i et venneinterview, hvor de selv valgte en ven eller veninde, som de ville diskutere emnet med. Vi valgte at gennemføre disse venneinterview med nogle, som allerede havde deltaget i den online undersøgelse, idet vi derved kendte til den unges holdninger, normer og ageren. Herudover havde den unge allerede haft tid til at tænke over de forskellige emner, hvilket sikrede mere nuancerede og velovervejede svar under interviewet.

Ved at foretage interviewet i små grupper af to venner/veninder personlige, sikres dybdegående svar, men samtidig drages der også på fordelene fra en fokusgruppe, hvor interviewpersonerne kan diskutere, skabe enighed og spørge ind til hinanden. Ved at interviewe et vennepar, der kender hinanden godt og derfor føler sig trygge i hinandens selskab, sikrer man et trygt rum for de unge, hvor de føler, at de kan give deres mening til kende. Der er ingen intimitetsgrænser, der skal nedbrydes, da disse er nedbrudt på forhånd gennem et længerevarende venskab. De unge kunne derfor fra begyndelsen og gennem hele interviewet være mere ærlige overfor hinanden og interviewerens, hvilket sikrede bedre og ærligere svar.

Udover at de unge i venneinterviewet kendte hinanden godt og følte sig trygge i hinandens selskab, kendte de også i høj grad til hinandens normsæt, værdier og livserfaringer. De unge kunne derfor

supplere og inspirere hinanden til at udvikle deres holdning eller argument i løbet af interviewet. Interviewet blev derved en form for co-interview, hvor de unge supplerede hinanden med svar og nuancer, og derved sikres en dybere forståelse via dialog. Venneinterviewet sikrede dermed, at man får berørt flere dimensioner af emnet, end hvis der blev foretaget personlige interview.

Venneinterviewene havde en varighed på en time og blev gennemført ud fra en semistruktureret spørgeguide (se i bilag). Interviewene blev foretaget i interviewpersonernes egne hjem for at understøtte opbyggelsen af et trygt rum, hvor de unge følte, at de kunne dele deres erfaringer med snyd og snydkultur.

9.3 YDERLIGERE BESKRIVELSE AF DATAGRUNDLAGET

I det følgende findes først nogle deskriptive fordelinger for leder-, lærer- og elevsurveys. Herefter er drejebogen for det afholdte online diskussionsforum vist med dagsorden for de enkelte dage.

9.3.1 Surveys

9.3.1.1 Ledersurvey - gymnasieskoler

Tabellen herunder viser antallet af de skoler, der deltager i stikprøven, som har den pågældende uddannelse. Herefter vises antallet af elever, som har taget en prøve på den pågældende uddannelse i de to år der er spurgt til: 2016/2017 og 2017/2018.

	STX	HF	HHX	HTX
Antal uddannelser	72	53	25	22
Antal prøvedeltagere i skoleåret 2016/2017	41688	23232	18231	9746
Antal prøvedeltagere i skoleåret 2017/2018	42028	23591	16874	7303
Andel af samlet antal elever 2016/2017	45%	25%	20%	10%
Andel af samlet antal elever 2017/2018	47%	26%	19%	8%

Antallet af elever der har været til prøve, bruges i følgende til at beskrive udviklingen i omfang af mistanker og bortvisninger, indenfor den enkelte uddannelse. Her er medtaget det samlede antal af mistanker, bortvisninger og elever, på tværs af alle afsluttende prøver:

STX	Antal elever der gik til prøve	Antal mistanker	Procent mistanker	Antal bortvisninger	Procent bortvisninger
Skoleåret 2016/2017	41688	88	0,21%	41	0,10%
Skoleåret 2017/2018	42028	65	0,15%	29	0,07%

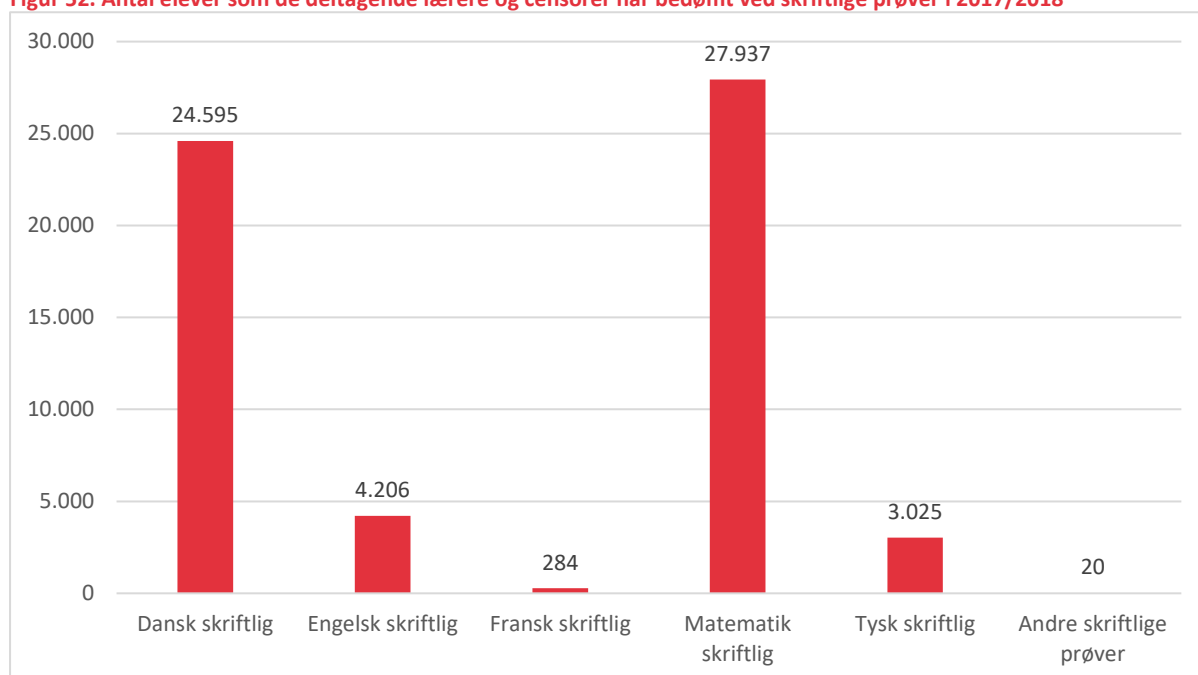
HF	Antal elever der gik til prøve	Antal mistanker	Procent mistanker	Antal bortvisninger	Procent bortvisninger
Skoleåret 2016/2017	23232	92	0,40%	59	0,25%
Skoleåret 2017/2018	23591	92	0,39%	55	0,23%

HHX	Antal elever der gik til prøve	Antal mistanker	Procent mistanker	Antal bortvisninger	Procent bortvisninger
Skoleåret 2016/2017	18231	38	0,21%	10	0,05%
Skoleåret 2017/2018	16874	20	0,12%	3	0,02%

HTX	Antal elever der gik til prøve	Antal mistanker	Procent mistanker	Antal bortvisninger	Procent bortvisninger
Skoleåret 2016/2017	9746	18	0,18%	10	0,10%
Skoleåret 2017/2018	7303	22	0,30%	9	0,12%

9.3.1.2 Bedømmersurvey - grundskolen

De næste to figurer viser, hvor mange elever, som undersøgelsens grundskolelærere og censorer, samlet har bedømt ved 9.-klasseprøverne i skoleåret 2017/2018. Den første figur viser antallet for de skriftlige prøver, mens den efterfølgende figur viser antallet af elever, som lærerne og censorerne siger de har bedømt ved mundtlige prøver i grundskolen i 2017/2018.

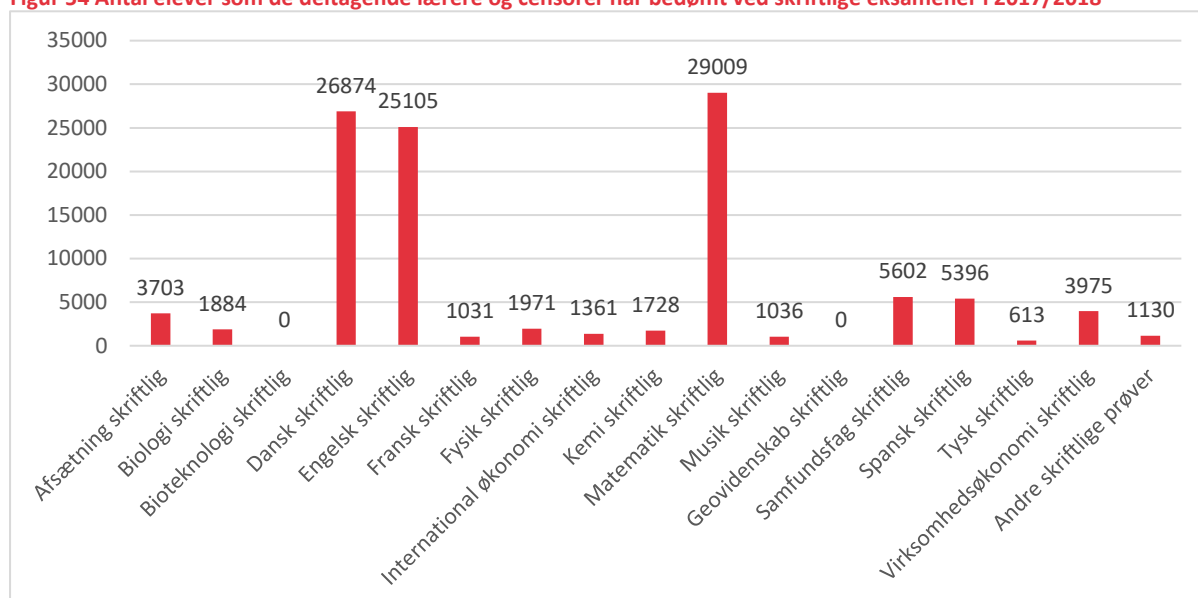
Figur 52. Antal elever som de deltagende lærere og censorer har bedømt ved skriftlige prøver i 2017/2018**Figur 53. Antal elever som de deltagende lærere og censor har bedømt ved mundtlige prøver i 2017/2018**

9.3.1.3 Bedømmersurvey - gymnasiale uddannelser

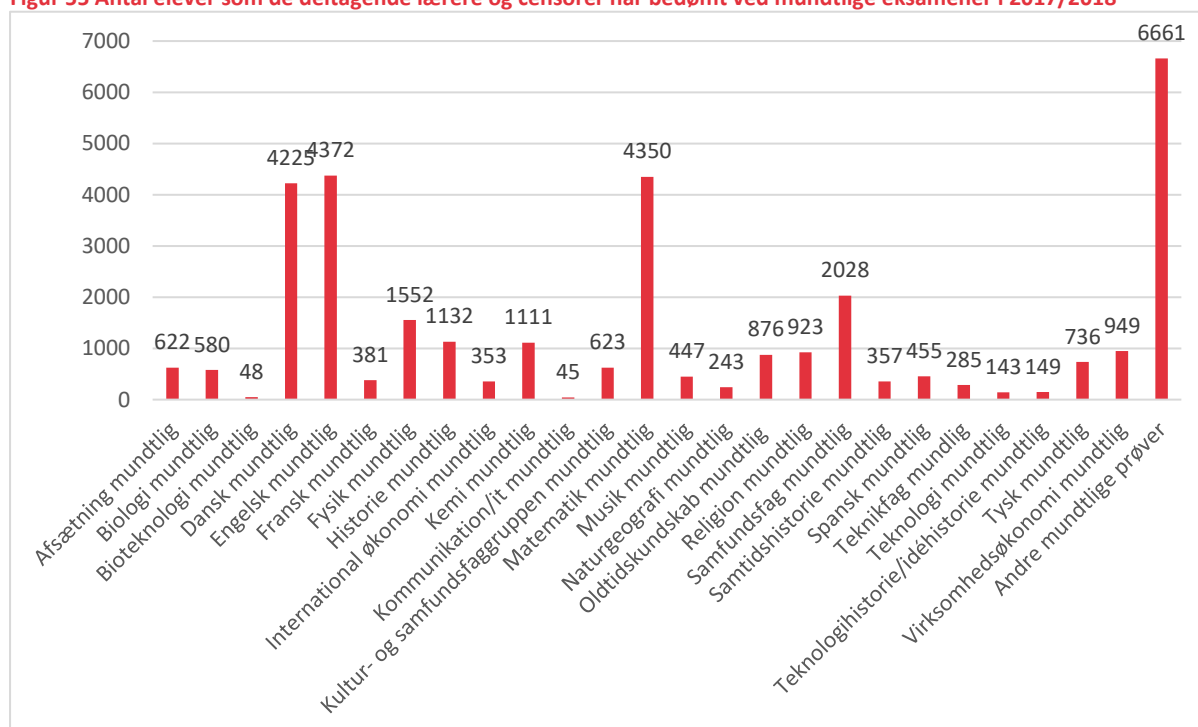
De næste to figurer viser, hvor mange elever, som undersøgelsens gymnasielærere og censorer, samlet set har bedømt ved de afsluttende eksamener i skoleåret 2017/2018. Den første figur viser

antallet for de skriftlige prøver, mens den efterfølgende figur viser antallet af elever, som lærerne og censorerne siger de har bedømt ved mundtlige prøver på gymnasiet i 2017/2018.

Figur 54 Antal elever som de deltagende lærere og censorer har bedømt ved skriftlige eksamener i 2017/2018

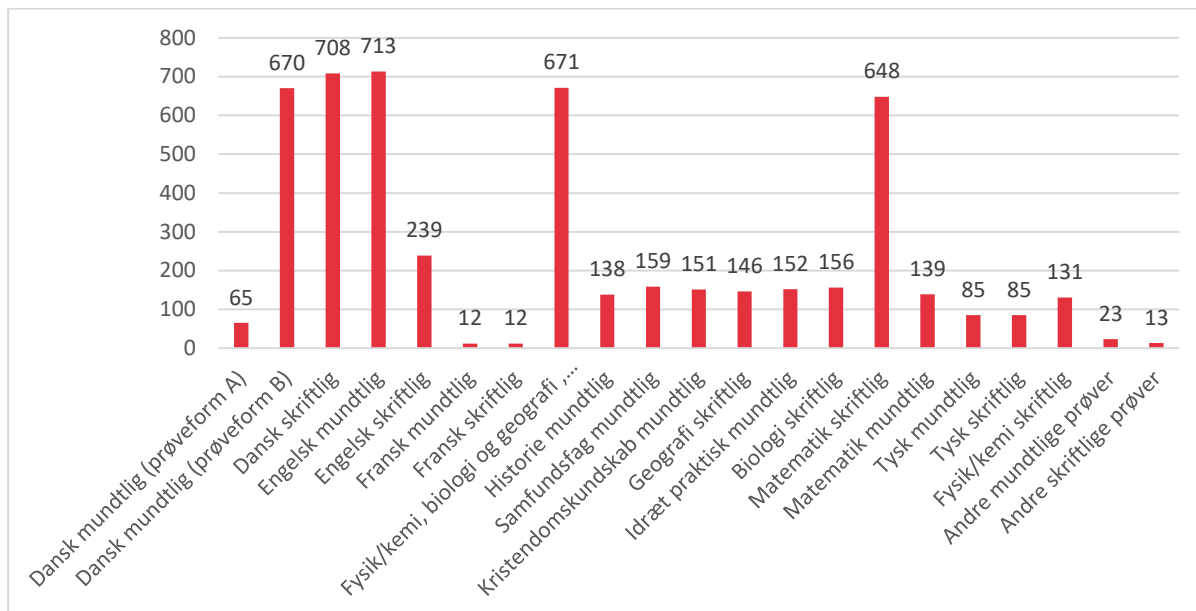
Figur 55 Antal elever som de deltagende lærere og censorer har bedømt ved mundtlige eksamener i 2017/2018

9.3.1.4 Elevsurvey – Grundskolen

Figuren herunder viser antallet af elever, der i surveyen siger, at de har taget afgangsprøven i de enkelte fag.

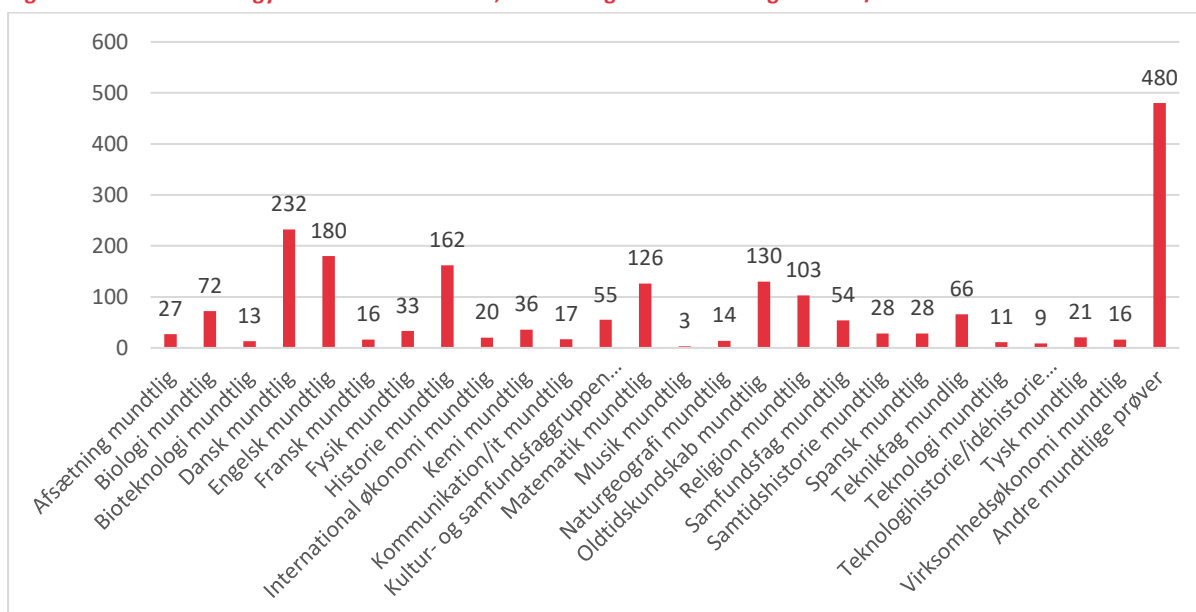
Figur 56 Antal elever fra grundskolen, der har taget afgangsprøven i faget i 9. klasse

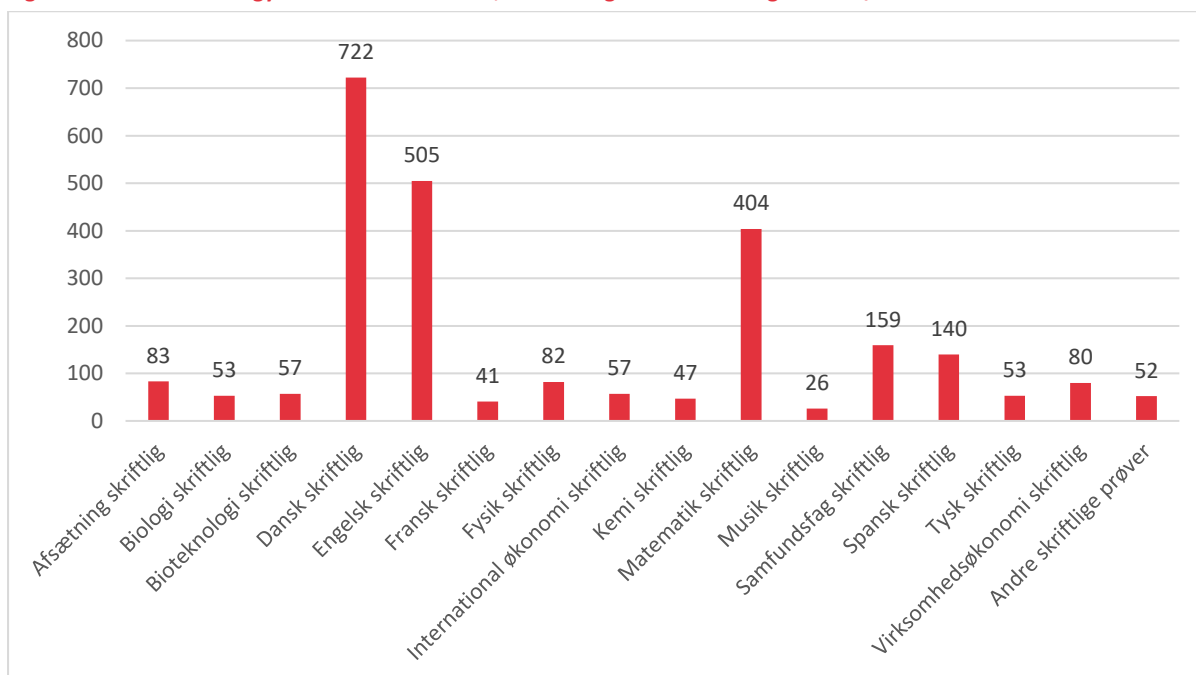
9.3.1.5 Elevsurveys - gymnasiale uddannelser

De to figurer herunder viser antallet af elever, der i surveyen siger, at de har taget eksamen i de enkelte fag. Først vises antallet af elever, som har taget eksamen i de mundtlige fag, herefter antallet af elever, som har taget eksamen i skriftlige fag.

Figur 57 Antal elever fra gymnasiale uddannelser, der har taget eksamen i faget i 2017/2018

Figur 58 Antal elever fra gymnasiale uddannelser, der har taget eksamen i faget i 2017/2018

9.3.2 Drejebog for online diskussionsforum

Herunder ses dagsordenen for hver dag for online diskussionsforum.

UNDERSØGELSE OM EKSAMNER OG SNYD					
Title	ONSDAG: Hvad er snyd, og hvorfor vælger nogen at snyde?	TORSDAG: Alle snyder - eller hvad?	FREDAG: Hjælp og inspiration til større skriftlige opgaver	MANDAG: Kan man "komme til" at snyde?	TIRSDAG: Hvordan forhindrer man snyd?
Summary (vises på forsiden)	I diskussionsforumets første opgave skal vi tale om, hvad snyd overhovedet er, og hvorfor nogen elever snyder til eksaminer eller større skriftlige opgaver.	I diskussionsforumets anden opgave skal vi tale om, hvem og hvor mange I tror snyder - og om nogen typer snyder mere end andre.	I forumets tredje opgave skal vi diskutere større skriftlige opgaver. Hvor går grænsen mellem inspiration og snyd, når man får hjælp fra venner, familie, sit netværk eller internettet?	Mandagens opgave handler om tvivlsituationer. Er reglerne altid klare, eller kan man være tvivl/komme til at misforstå eller bryde dem?	Forumets sidste opgave handler om, hvad der skal til for at forhindre eksamenssnyd.

<p>Activity details (vises når man klikker ind på opgaven)</p>	<p>Velkommen til den første officielle opgave i diskussionsforummet.</p> <p>Sådan fungerer det: For hver opgave skal du først tænke over samt sende dine egne svar på opgavens spørgsmål. Når du sender dine svar afsted, vil de andre deltagere kunne se dem - og du vil kunne se deres.</p> <p>Efterfølgende skal du læse de andres svar igennem. Er du enig eller uenig i deres opfattelser, eller har du noget at tilføje? Så skriv en kommentar til den enkelte post, hvor du kommenterer, uddyber eller forklarer, hvorfor du er enig eller uenig. Husk selvfølgelig altid den gode tone!</p> <p>Bemærk: Hvis der endnu ikke er andre der har svaret på opgaven, må du gerne komme tilbage senere på dagen og tjekke igen.</p>	<p>Velkommen til forummets dag 2. Husk at gå tilbage til opgaven fra i går og tjek, om du har fået nogen opfølgende spørgsmål fra os eller de andre deltagere.</p> <p>Dagens diskussionsemne: I dag skal vi tale om, hvor mange og hvem, der snyder til eksaminer. Her er dagens diskussionsspørgsmål:</p> <p>1) Hvordan var holdningen til snyd i din klasse og på din skole? Var det noget, mange gjorde eller ej?</p> <p>2) Hvor almindeligt tror du, eksamenssnyd er? Hvor mange snyder til eksaminer eller større skriftlige opgaver?</p> <p>3) Er der bestemte typer elever, som er mere tilbøjelige til at snyde end andre? I så fald hvem og hvorfor?</p> <p>Sådan fungerer det (stadig): Du skal indledningsvist besvare ovenstående spørgsmål selv. Efterfølgende skal du læse de andre deltageres svar og kommentere, hvor du har noget at tilføje. Husk selvfølgelig altid den gode tone!</p>	<p>Så er vi nået til forummets opgave 3. Når du har besvaret denne og deltaget i diskussionen, kan du holde weekend. Der kommer først en ny opgave igen på mandag.</p> <p>Dagens diskussionsemne: I dag vil vi gerne bede dig tænke tilbage på dengang, du skrev din større skriftlige opgave på uddannelsens sidste år (fx SRP eller SRO). Her er dagens diskussionsspørgsmål:</p> <p>1) Da du skrev din større skriftlige opgave, hvilken form for hjælp eller inspiration fik du så fra venner, familie, dit netværk eller internettet? Det kan være fx være til opgavens indhold, sprog, form eller formalia.</p> <p>2) Hvilke former for hjælp eller inspiration oplevede du, at andre i din klasse eller på din årgang havde til rådighed eller brugte? Når du tænker tilbage, synes du så, at nogen af disse hjælpemidler ligger i en gråzone ift. snyd?</p> <p>3) Hvor synes du, at grænserne går mellem hjælp (i form af inspiration og sparring) og snyd ved en større skriftlig opgave?</p> <p>Sådan fungerer det (stadig):</p>	<p>Vi håber, du har haft en god weekend. Husk at gå tilbage til opgaven fra i fredags og tjek, om du har fået nogen opfølgende spørgsmål fra os eller de andre deltagere.</p> <p>Dagens diskussionsemne: I dag skal vi diskutere, om, hvornår og hvorfor man kan "komme til" at snyde. Her er dagens diskussionsspørgsmål:</p> <p>1) Har du selv eller nogen du kender nogensinde været i tvivl om, hvorvidt du/de har brudt reglerne til en eksamen? Hvad var du/de i tvivl om?</p> <p>2) Hvis du tænker tilbage på dine afsluttende eksaminer og større skriftlige opgave(r), har du så oplevet at være i tvivl om reglerne? Altså været usikker på, hvad man måtte eller ikke måtte i forbindelse med de forskellige eksaminer, fx hvad kravene til formalia var eller hvilke hjælpemidler, der måtte bruges/medbringes?</p> <p>3) Hvilke andre årsager til at være i tvivl om, om man har brudt reglerne, kan du komme på?</p> <p>Sådan fungerer det (stadig): Du skal indledningsvist besvare ovenstående</p>	<p>Dette er den sidste opgave i diskussionsforummet. Husk både at besvare opgaven og deltage i diskussionen.</p> <p>Dagens diskussionsemne: I dag skal vi snakke om, hvad man kan gøre for at færre elever har lyst til eller mulighed for at snyde.</p> <p>1) Hvad er efter din mening den bedste måde at forhindre eller begrænse snyd ved eksaminer og større skriftlige opgaver?</p> <p>2) Hvad synes du, man selv kan/skal gøre bedre som elev?</p> <p>3) Hvad synes du omvendt, at skolerne eller samfundet skal gøre bedre eller anderledes for at begrænse eksamenssnyd?</p> <p>Sådan fungerer det (stadig): Du skal indledningsvist besvare ovenstående spørgsmål selv. Efterfølgende skal du læse de andre deltageres svar og kommentere, hvor du har noget at tilføje. Husk selvfølgelig altid den gode tone!</p>
---	--	--	---	---	---

<p>Dagens diskussionsemne: I forummets første opgave skal vi snakke om, hvad snyd er, og hvorfor nogen elever snyder til eksaminer eller større skriftlige opgaver. Her er dagens diskussions-spørgsmål:</p> <p>1) Hvad er snyd? Prøv at give nogle eksempler på snyd ved eksaminer, du har set, oplevet eller hørt om?</p> <p>2) Tænk på den/dem du kender, som har snydt - eller forestil dig nogen. Hvad tror du, deres motivation for at snyde var? Altså hvad var det, der gjorde, at de valgte at snyde?</p> <p>3) Hvad er eksempler på situationer eller omstændigheder du kan komme på, hvor du godt kan forstå, hvorfor man kunne vælge at snyde? Altså er der nogen situationer, der gør det mere okay at snyde end andre?</p>		<p>Du skal indledningsvist besvare ovenstående spørgsmål selv. Efterfølgende skal du læse de andre deltageres svar og kommentere, hvor du har noget at tilføje. Husk selvfølgelig altid den gode tone!</p>	<p>spørgsmål selv. Efterfølgende skal du læse de andre deltageres svar og kommentere, hvor du har noget at tilføje. Husk selvfølgelig altid den gode tone!</p>	
---	--	--	--	--

OPFØLGENDE SPØRGSMÅL					
1	Har du nogensinde stået i en situation, hvor du var fristet til at snyde? Hvis ja, beskriv situationen.	Tror I, at det er en særlig type elev, der snyder? I så fald, er det så den dygtige elev, der skal have en lidt højere karakter, den fagligt udfordrede elev, der bare gerne vil bestå, eller en helt tredje?	Hvad tænker du om, at nogle elever har forældre, der har faglig viden om det område, de skriver en større skriftlig opgave om, mens andres forældre ikke har mulighed for at hjælpe?	Var der nogle fag eller eksaminer, hvor du var mere usikker på eksamensreglerne end andre? Hvis ja, hvilke?	Hvem har ansvaret for, at elever snyder?
2	Er det mere okay at snyde, hvis der er risiko for, at man ikke kan komme ind på sin drømmeuddannelse, hvis man får en dårlig karakter?	Var der nogen i din gamle klasse, der snød til en eksamen? Hvis ja, hvad var reaktionen fra klassekammeraterne på, at der var en elev, der snød?	Er der nogle af dine venner, der bevidst har snydt i deres SRP eller SRO? I så fald, hvad var din reaktion på dette?	Kan man snyde uden at vide det, eller er man altid sikker på, at man snyder, hvis man gør det?	Bør man straffe elever, der snyder? Og i så fald, hvordan?
3	Er det mere okay at snyde, hvis man ikke skal bruge faget til noget efterfølgende?	Bliver snyderne påvirket af de andre elever i klassen eller på skolen til at snyde? Altså, oplever du, at det bliver mere normalt at snyde, hvis de andre også gør det?		Har du nogensinde snakket med en ven om eksamensregler, og oplevet at I har været uenige?	Hvad ville resultatet være af at straffe elever, der snyder, hårdere?
4	Er det mere okay at snyde, hvis der er høje forventninger fra forældre eller venner?			Har du nogensinde snakket med en ven om eksamensregler, og oplevet, at din ven har snydt uden at vide det?	

EPINION

OM OS

Vi er et af Skandinaviens største konsulent- og analysefirmaer med kontorer i Danmark, Grønland, Norge, Storbritannien, Sverige, Tyskland, Vietnam og Østrig.

Vi er en mangfoldig arbejdsplads med internationalt perspektiv og samarbejdspartnere i hele verden og beskæftiger mere end 150 fastansatte medarbejdere og 500 interviewere.

Vi leverer skræddersyede undersøgelser, der sikrer et solidt grundlag for optimale beslutninger. Vores mål er altid at præsentere analyseresultater og yde rådgivning af højeste kvalitet.

EPINION KØBENHAVN

RYESGADE 3F
2200 KØBENHAVN N
T: +45 87 30 95 00
E: TYA@EPINION.DK
W: WWW.EPINION.DK

EPINION AARHUS

HACK KAMPMANNS PLADS 1-3
8000 AARHUS C
T: +45 87 30 95 00
E: TV@EPINION.DK
W: WWW.EPINION.DK